

Upravitelstvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 6 — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7,
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2,
Telefon št. 190.
Računi pri pošti čez zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina: ena mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
8122, 8123, 8124, 8125, 8126 Maribor,
Grajski trg 7, telefon št. 24-55.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Nemška zahteva po kolonijah

Nemški žetveni praznik, Erntettag, ki naj predstavlja eno najimenitnejših prireditvev in manifestacij novega sistema, je dosegla višek v Hitlerjevem govoru na Bückebergu. V tem govoru je Adolf Hitler postavil znova in z velikim poduporkom program: hočemo kolonije! To je napoved nove propagande na naslovov zahodnih sil, da se Nemčiji vrnejo kolonije. Ta svečana napoved pomeni nedvomno namero, da se bo vpregel v težnjo po vrnitvi kolonij ves aparat hitlerjevega režima.

Hitlerjev govor je napravil zelo velik vtis po svetu. Lahko rečemo, da je bila to ena najpomembnejših enunciacij vodilnih državnikov v poslednji dobi, zato ni čudno, da je sprožila tako širok odmev. Toda danes je že tako, da se drena v ospredju kar mnogo zelo aktualnih problemov in da se komaj zvrstijo pred napeto pozornostjo mednarodne politične javnosti. Diskusija o Hitlerjevem govoru se je komaj dobro razpletla, ko je že nastopil nov moment, ki jo je spodbiral z dnevnega reda in ji odkazal sekundarno mesto. Govor Rooseveltov je bil še večja senzacija, vsekakor še pomembnejši dogodek, ki je bučbeberškega govornika in njegove teze potisnil iz ospredja, saj se je na besede iz Čikaga tako rekoč oddahnil ves svet, da si še ni dovolj razkrilo, kaj si je treba predstavljati pod njimi. Podobno pa je okupiralo politično javnost celotne Evrope razpletanje situacije okrog Španije, kjer je borba za načelo nevmešavanja zavzela kar že opasne dimenzije. Pri tem nam niti ni treba omenjati, kako se napenja tudi lokalni položaj v nevarne položaje na Daljnem vzhodu.

Toda končno ne smemo pozabiti, da tvorijo vse te zadeve le dele ene in iste afere, kose enega in istega kompleksa nasprotij, teženj in trenj, izraz gigant-ske borbe, ki je ponekod šele v načelih, pa skrita za raznovrstnimi kulisami, drugod pa že prenešana v akcijo z vse-mi brutalnostmi in barbarstvi, z izrazi sile in sredstvi vojne. Prav to dela za-devo tem bolj opasno in prav zato se ljudje nad njo bolj zamislijo, kakor bi bilo pričakovati na prvi pogled.

Da je res tako, o tem priča že zunanji potek. Niso bili redki komentarji te dni, ki so govor o kolonijah na Bückebergu spravljali v zvezo s sestankom med du-cejem in fuhrerjem, češ da so se tam-kaj vršili dogovori o nadaljnji akciji, ki je ena poteza v njej borba za kolonije, kakor jo je znova postavil na pro-gram Hitler. To se ne zdi neverjetno. Zakaj kakor stoje stvari, je jasno, da se mora nemška zahteva po kolonijah obračati v prvi vrsti zoper Anglijo, ki ima večino nekdanjih nemških kolonij. A povečanje nasprotja med Veliko Bri-tanijo in Nemčijo nikakor ne gre v ne-prilog apenjski sili. Podobna zveza se nam pokaže po drugi poti. Na južni strani Alp ne morejo biti nezadovoljni, ako se nemška pozornost obrne proč od srednjeevropskih zadev in ako se anga-žira v prekomorski smeri. Nasprotno, jako dobro se more to prilagati rim-skim interesom. Pa še nadalje: pridobi-tve kolonij Nemčije ne more ojačiti na italijanske škodo in se vrh tega more izvršiti le na račun sil, ki v Rimu zanje nimajo simpatij. Obnova nemške kolonijalne posesti v Rimu ne more razbur-jati, kakor bi mogla povečava nemške-ga ozemlja ali vpliva na srednjeevro-pski strani. Vse to in še marsikaj dru-gega govori tedaj zato, da se nemške kolonijalne zahteve iz Rima podpirajo, kakor se je iz Berlina podpirala ita-lijanska kampanja za pridobitev Abesi-nije in za ustanovitev novega imperija.

Svetovni tisk je opozoril na neka-tere interesantne okoliščnosti v Hitlerje-vem govoru. Porej se je reklo, da za-hteva Nemčija kolonije, ker potrebuje surovine. Prav ta argument je zapadnja-ški tisk temeljito ovzrel in odgovorni državniki so ob raznih prilikah nagla-šali, da more Nemčija na istih cenah kot druge države, tudi kot lastnice, do-bivati surovine iz kolonij. Hitler se je v svojem govoru kar norčeval iz teze, da kolonije ne donajajo gospodarske ko-risti, češ zakaj se jim bogate države ne odrekaajo, ako je tako. Interesantno je, da je te dni eden vodilnih japonskih državnikov izrekel prav isto misel, isti občutek ob priliki, ko se je branil zoper kampanjo demokratičnih držav. Toda Hitler je šel preko teh argumentov v svoji zahtevi, zakaj to pot je zahteval povratek kolonij radi tega, da se Nem-čiji prizna enakopravnost in da se reši nemška čast. To so v tej zvezi novi ar-gumenti. Ko je Nemčija zasedla porens-ko cono s svojimi oboroženimi silami, ko je obnovila armado v neomejenem obsegu, ko je preklicala mednarodni značaj nemških velikih rek, dočim so se reparacije že pornele nehale, je sam Adolf Hitler izjavil, da je sedaj Nemčija enakopravna in da je nemška čast re-šena. Kolonije je takrat zahteval z go-spodarskega vidika.

Predružitvev argumentacije pome-ni vsekakor novega ofenzivnega duha, po-meni ojačenje dinamičnosti in sicer v

PODALJŠANJE ZAVEZNIŠKE IN PRIJATELJSKE POGODBE S FRANCIO

Prihod dr. Stojadinovića v Pariz — Konferenca z zunanjim ministrom Delbosom — Podpis protokola o podaljšanju pogodbe — Francozi o jugoslovenski zunanji politiki

Milan, 12. okt. AA. Jugoslovanski mini-strski predsednik dr. Milan Stojadinović je snoči ob 19 potoval skozi Milan v Pariz. V Benetkah je bil njegovemu spremstvu dodeljen načelnik protokola italijanskega zunanjega ministrstva grof Citadini, ki je spremljal dr. Stojadinovića do švicarske meje. V Benetkah so pozdravili dr. Stojadinovića prefekt z višjim upravnim urad-ništvom, v Milanu pa so ga čakali v imenu italijanske vlade prefekt in milanski kve-stor, jugoslovanski generalni konzul Rašić, konzul Mišić in trgovinski ataše Filipić.

Prihod v Pariz

Pariz, 12. oktobra. aa. Davi ob 8.40 je prispel v Pariz predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Stojadinović. Na kolodvoru ga je sprejel francoski zu-nanji minister Yvon Delbos. Z njim so bi-li višji uradniki zunanjega ministrstva, naš poslanik dr. Purić vojaški ataše general Glhić, njegov pomočnik major Pavlović, turški poslanik Suad, grški poslanik Poli-tis, češkoslovaški poslanik Osuski, rumun-ski odpravnik poslov Georgiu, bivši fran-coski poslanik v Beogradu Dard in mno-go članov jugoslovanske kolonije v Pari-žu.

Zunanji minister Delbos je pozdravil dr. Stojadinovića v imenu francoske vlade. Po pozdravu se je dr. Stojadinović odpeljal v hotel, kjer so mu rezervirani apartmani.

Ob 10.45 se je predsednik jugoslovanske vlade odpeljal v Elizejsko palačo in se vpisal v knjigo predsednika republike, nato pa je položil venec na grob Neznanega ju-naka in venec pred spomenik kralju Pe-tru I. in kralju Aleksandru I. Opoldne je priredil zunanji minister Delbos na čast

predsedniku jugoslovanske vlade obed v zunanjem ministrstvu.

Podpis protokola o podaljšanju pakta

Pariz, 12. oktobra. br. Ministrski predse-dnik dr. Stojadinović je imel že dopoldne daljši razgovor z zunanjim ministrom Delbosom. Ob tej priliki sta razpravljala o raznih aktualnih vprašanjih, ki se tičejo odnošajev med obema prijateljskima drža-vama, nato pa je bil v prisotnosti ostalih zastopnikov Jugoslavije in Francije pod-pisala prijateljska pogodba iz l. 1927.

Po podpisu in po kosilu sta gg. Delbos in dr. Stojadinović nadaljevala razgovor o vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

Pariz, 12. oktobra. a. Protokol o podaljšanju prijateljske in zavezniške pogodbe med Jugoslavijo in Francijo sta podpisala ministrski predsednik dr. Stojadinović in zunanji minister Delbos ob 13.45 v salonu francoskega zunanjega ministrstva. Sveče-nemu podpisu so prisostvovali tudi spre-mjevalci obeh ministrov, prizor pa je sli-kala cela vrsta fotografskih reporterjev, ki so bili pripuščeni v salon.

Sestanki z Delbosom

Pariz, 12. oktobra. AA. Konferenca fran-coskega zunanjega ministra Yvona Delbo-sa in predsednika jugoslovanske vlade dr. Stojadinovića se je začela danes ob 12.15 in je trajala do 13.15. Potem je francoska vlada priredila v prostorih zunanjega mi-nistrstva dr. Stojadinoviću na čast slavnostno kosilo. Ob 14.45 sta dr. Stojadinović in Delbos nadaljevala svoje razgovore, ki so tra-jali vse do 17. ure.

General Sugijama o vojnem položaju

Japonski vojni minister je sicer optimist glede izida vojne, vendar priznava, da ni pričakoval takega odpora Kitajcev

Tokio, 12. oktobra. o. Japonska vlada je imela včeraj popoldne daljšo sejo, na kateri je podal vojni minister general Sugijama podrobno poročilo o položaju na kitajskih bojiščih. Naglasil je, da ni razloga za nobe-ne skrbi in da so brez osnove vesti, po ka-terih bi položaj za Japonce zelo težaven in se bo z nastopom zime še bolj poslabšal. Vrhovno vojaško vodstvo je že odredilo vse potrebno, da bodo vojaki za zimo dobro praskrbljeni.

Japonska vojska v severnih kitajskih po-krajinah bo v najkrajšem času zavzela še nekaj kitajskih železniških prog in se nato utrčila na doseženi fronti ter na teh poslo-jankah prezimila. Pričakovati je, da bo pre-ko zime mogoče doseči premirje, če pa se to ne bo zgodilo, se bo japonska akcija v severni Kitajski šele spomladi nadaljevala s svežimi močmi iz Japonske.

Kar se tiče stroškov za vojno, bodo doslej odotreni krediti nedvomno za enkrat zadostovali, čeprav vlada ne more postreči s točnimi podatki.

Položaj pred Šanghajem je v splošnem za Japonce boljši, kakor sodijo mednarodni krogi. Japonske sile so stalno v akciji in ru-šijo odpornost Kitajcev, ki so postavili pred Šanghaj svoje najmočnejše in najmodernej-še organizirano armado, priznati pa je tre-ba, da Japonci niso računali s tolikim od-porom, kakor so nanj naleteli. Vsekakor pa ga bodo še pred zimo zlomili.

Nova japonska ofenziva pri Šanghaju

Šanghaj, 12. okt. o. Kitajske baterije za severno postajo in v Putungu so danes, ko se je v odseku fronte pred Kiangvanom in Čapejem pričela nova velika japonska ofen-ziva, hudo obstreljevale japonske vojne ladje ter ponovno zadele japonske admi-ralske podjono križarko, »Izumoo«, ki je bila hudo poškodovana. Kita ske grana-te so ji zble dimnik in razdejale poveljni-ški most, vendar pa se ladja iz boja ni umaknila.

Medtem so se pri Vusungu pričele izkr-cavati nove japonske čete, ki so pravkar prispale iz Japonske. Japonske vojne ladje so s precejšnjim uspehom ščitile vse izkr-cevalne operacije. Japonci trdijo, da so

smeri popolne restavracije. V dneh po bučbeberškem govoru so bili nemški časopisi polni srditih napadov na ver-sajski mir in se niso mogli dovolj izpi-sati v ogorčenju nad »ropom« kolonij, ki je bil seveda največja krivica, ki se je mogla kdaj dogoditi kakemu narodu. Zahteva po kolonijah predstavlja tedaj v obnovljeni propagandi toliko ko izraz starih restavracijskih teženj. Zadostitev se očividno ne pričakuje več od uvidev-nosti nasprotnikov, lastnikov kolonial-nega bogastva, marveč le še od nemške moči same, od strahu in respekta pred njo, od pomoči, ki jo v tem pogledu Berlin pričakuje od sodelovanja z Ri-mom in Tokiom. Problem se zdi tedaj sedaj postavljen precej ostreje nego do sedaj.

Kakor je splošno znano, ima ogromno večino bivših nemških kolonij Velika Britanija s svojimi dominioni. In temu primerno so v Berlinu prisluhnili, kak bo od tam odgovor. Prišel je jako naglo. Konservativna stranka je imela svoj redni kongres in na njem so se glavni voditelji, obenem odgovorni predstavi-telji vlade, izrekli z vsdo odločnostjo zo-پر nemške zahteve in sicer povsem brez kompromisne nagibnosti. Ogorčen je bil odgovor v nemškem časopisu. Podoben odgovor so dali dominioni že poprej.

Spiro vsega tega je zahteva po kolonijah zapletena v celoten kompleks mednarodnih nasprotij in se bo vsekor z njim vred in skupaj reševala. S tem se ji je odkazalo pravo mesto.

Nemčija in Belgija

Nemška vlada bo izjavila, da bo spoštovala nedotakljivost belgijskih mej

Bruselj, 12. oktobra. g. Belgijski poslanik v Berlinu se mudi sedaj v Bruslju, kjer je imel daljše razgovore z belgijskim zunanjim ministrom Spaakom. Vzrok teh razgovorov so politični predlogi nemške vlade. Po spo-ročilu poučenih krogov se ti predlogi ne ti-čejo zaključitve nenapadnega pakta, tem-več izjave nemške vlade, da bo spoštovala teritorialno nedotakljivost Belgije. Toza-devna pogajanja so se vršila po diplomatskem potu ter so tik pred zaključkom. Nemška izjava bo uradno objavljena najbrž že jutri.

Dunaj, 12. oktobra. o. »Wiener Neuig-keits-Weltblatt« poroča o pogajanjih med Nemčijo in Belgijo za sklenitev nenapa-

dalne in prijateljske pogodbe, da so se vodila po diplomatski poti neposredno med belgijskim kraljem in Hitlerjem. Pričela so se že pred poldrugim letom takoj po zasedbi Porenja po nemški vojski. Tedaj je Hitler, kakor znano, svečano izjavil, da Nemčija Belgije ne bo napadla. Z novo pogodbo se bo položaj v zapadni Evropi znova izpremenil. V belgijskem zunanjem ministrstvu zatrdjujejo, da se mora ta po-godba smatrati le za naravno posledico ob-nove nemške suverenosti v Porenju. Po svoji vsebini bo pogodba povsem podobna onima, ki jih je Belgija sklenila s Fran-cijo in Anglijo.

S španskih bojišč

Na obeh straneh se pripravljajo za zimsko vojno ter pričakujejo pomoči iz inozemstva

Saizanaanca, 12. oktobra. o. Položaj na španskih bojiščih je sedaj po informacijah dobro poučenih krogov naslednji:

Nacionalisti počasi, toda vztrajno nado-ljujejo svojo ofenzivo v Asturiji, kjer se bore z velikimi terenskimi težavami pa tudi z vedno jačjim odporom obkoljenih ostankov baskovske in asturske vojske. Franco je moral pustiti na tej fronti ve-liko število svojih vojakov, ki jih je na-meraval že ob koncu meseca deloma po-slati pred Madrid. Načrt o ofenzivi proti Madridu se je moral spričo tega položaja opustiti. Dokler ne padeta Oviedo in Gi-ljon, španski nacionalisti ne bodo mogli huje pritisniti na Madrid.

Republikanci se v zadnjem času poslu-zujejo dobro premišljene taktike in od ča-sa do časa organizirajo manjše ofenzive na raznih frontah, tako da morajo nacio-nalistične sile ostati primerno porazdel-e-ne na vsa španska bojišča. Tako je nastal na vseh bojiščih, razen na severnem, ne-kak zastoj, v katerem se oba tabora na no-

vo organizirata za vojno pozimi ter ča-kata na nove prostovoljce iz tujine. Vse kaže, da se bo odločila usoda po tem, ka-teri izmed obeh taborov bo prej ojačen z novimi ljudmi in vojnimi potrebščinami.

Iz republikanskega tabora

Valencia, 12. oktobra. AA. Uradno po-ročilo valencijskega vrhovnega poveljstva pravi, da so bili na severnem bojišču kr-vavi boji in da so nacionalisti zavzeli Peno del Viento in vrh 1200. Na južnem bojišču se opaža odločeno delovanje sovražnika na križišču cest Villa Nueva del Duque-Belmes in Jinofoxa-Penaroya. Vladnim čet-am se je s protinapadom posrečilo zavze-ti sprednje sovražne postojanke. Vladno letalstvo je obstreljevalo tovarno za orožje v Toledu.

Blomberg na Azorih

Pariz, 12. oktobra. AA. Nemški vojni minister maršal Blomberg je snoči zapu-stil Madeiro in odpoval proti Azorom.

Zvišanje prejemkov mestnim uslužbencem

Zagreb, 12. oktobra. o. Zveza mestnih in občinskih uslužbencev je danes izročila za-greškemu županu dr. Pečiću kot predse-dnik Zveze jugoslovanskih mest vlogo z za-htevo po zvišanju plač mestnim in občinski-m uslužbencem. Vloga opozarja, kako so bili pred dvema letoma v zvezi z znižanjem plač državnim nameščencem znižani tudi prejem-ki samoupravnih uslužbencev. Ob seda-njem delnem zboljanju uradniških plač je vlada pooblastila samouprave, da skladno s tem zboljanjem tudi one zvišajo prejemke svojim nameščencem. Spomenica utemeljuje nujno potrebo tega zvišanja in prosi Zvezo mest, naj pri svojih članicah, mestnih obči-nah, intervencira, da se jim prej zvišajo tudi prejemki mestnim uslužbencem. Za usluž-bence drugih občin je zveza poslala slično vlogo županiškim upravam s prošnjo, naj od-ređijo občinam, da tudi one spravijo prejemke svojih uslužbencev v sklad z novimi prejem-ki državnih nameščencev.

Zagreški župan je deputaciji, ki mu je osebno izročila spomenico, izjavil svoje mne-nje, da mora regulacijski plač za državne na-meščence avtomatično slediti tudi regulaci-

ja plač za mestne nameščence. Občine bodo morale v svojih novih proračunih že zagoto-viti vsa potrebna sredstva za ta novi izda-tki. Kolikor pa jim dovoljuje finančno stan-je, bodo mestne občine povišale plače že s 1. novembrom t. l.

Mussolini bo zopet govoril

Rim, 12. oktobra. Dne 19. oktobra bo slavnostna posvetitev nove naselbine Apri-lije v izsušenih pontinskih močvirjih. »Msa-saggero« pravi, da je zelo verjetno, da bo pri tej priložnosti govoril predsednik vlade Mussolini.

Izprememba v italijanskem poslaništvu na Dunaju

Dunaj, 12. okt. w. V italijanskem poslaništvu bo izvršena izprememba. Dosedanj poslanič senator Salata bo dobil drugo funkcijo.

Pomilostitve Nemcev na južnem Tirolskem

Dunaj, 12. oktobra. b. Italijanska vlada je te dni pomilostila šest južnotirolskih Nemcev, ki so bili v februarju zaradi pro-tifašističnega delovanja konfinirani na otoku Ponzi.

Nova poljska stranka

Bivši prezident poljske republike Paderewski je ustanovljuje novo opozicijsko stranko proti sedanjemu režimu

Varšava, 12. oktobra. b. Včeraj je bila tu izvedena spojitev poljskih strank sredine pod vodstvom generala Jozefa Hallerja ter s sodelovanjem bivšega poljskega prezidenta Paderewskiego, Korfantisia in Wolciechowskiego. Nova politična stranka združuje kršćansko-nacionalne elemente z izrazito demokratičnimi načeli in se pojavlja kot stranka opozicije proti sedanjemu režimu.

V proglašeni poljskem narodu poudarja Paderewski, da predstavlja kršćanska vera osnovo za spoštovanje osebnosti in priznavanje njene svobode. V socialnem pogledu obeta nova stranka pobijanje izrodov kapitalizma, nadalje podpiranje

nje oboroževalne industrije ter vseh življenjsko pomembnejših obratov in podjetij zadržništva. V novo stranko so se spojile naslednje bivše poljske stranke: kršćanski demokrati, narodna delavska stranka ter bivši Hallerjevi vojaki. Tem osrednjim skupinam so se pridružili tudi nekateri pristaši pokojnega Pilsudskiego, kakor bivši finančni minister Czehowicz ter nekateri znani desničarski politiki, kakor na primer bivši prosvetni minister Stanislaw Grabski. Nova stranka se bo imenovala »delavska stranka« in bodo v njej združeni vsi elementi politične sredine.

Ostri napadi „Samouprave“ in „Slovenca“ na združeno opozicijo

Trije dnevi so že minili po službeni objavi sporazuma med beograjskim in zagrebškim krilom združene opozicije, a še vedno prihajajo odmevi in komentariji samo v glasilih JRZ, dočim glasila združene opozicije molče. Zlasti ostro odklonilna in obenem ofenzivna sta komentarja, ki jih iztiso v ljubljanskem »Slovenecu« in v beograjski »Samoupravi«.

»Slovenec« zamerja najprej združeni opoziciji, da je objavila besedilo sporazuma ravno 9. oktobra, na obletnico marsejske tragedije. Po njegovi sodbi je sporazum samo sredstvo, ki naj bi srbijanski združeni opoziciji pripomoglo do vlade. Opozicija je mislila, da bo zrušila vladno na konkratno. Ker se ji to ni posrečilo, se je vrgla v pogajanja z dr. Mačkom in podpisala neke vrste dogovor — sporazum to ni in ga kot takega nihče ne smatra — ki ne rešuje niti glavnih problemov. Pač pa bi vrtil državo v negotovost, če bi ga prišli izvrševati. Ker je združena opozicija pristala na oktroiranje ustave in tako zvalni političnih zakonov, si je sama odvzela legitimacijo, da bi mogla še nadalje nastopati kot pobornica pravega parlamentarizma in demokracije.

Po naziranju »Slovenca« dr. Matek v bodoče sploh ne bo mogel napraviti nobene politične koraka brez predhodnega pristanka treh srbijanskih strank, in to ravno onih strank, ki tvorijo v našem političnem življenju obeležje veselstva. Končno je »Slovenec« zelo radoveden, kaj bo storila po podpisu sporazuma JNS. Vendar je toliko previden, da vsaj v tem pogledu še ničesar ne prerokuje...

Se vse ostreje komentira zagrebški sporazum glavni organ JRZ »Samouprava«, ki pravi, da hoče pognati združena opozicija »državo na boben.« »Samouprava« je sporazum »vse kaj drugega, kakor pa prispevek za okrepitev narodnega in državnega edinstva. Sporazum je grdo izvajanje. Tolmačenje vsebine sporazuma je sploh nemo-

goče. Na kratko pa je mogoče reči o njem, da ni čin politične modrosti, nego delo ljudske norosti. Ni stvari, s katero bi ga bilo mogoče opravičiti. Sporazum niti najmanj ne rešuje hrvaškega vprašanja. Tudi sicer ne rešuje niti enega vprašanja, pač je zmedel vse tako, da je mogoče govoriti o njem kot o neki blazni provokaciji. V sporazumu ni niti ene pametne misli. Mito rečeno, sporazum izgleda, kakor da so ga krojili državni in narodni sovražniki, ki so imeli peklensko željo razbiti državno in narodno edinstvo, porušiti javni red in mir ter omajati temelje državnega ustroja. Sporazum hoče razbiti narod in državo. Podpisniki sporazuma hočejo priti s silo do oblasti in vlade.

Dalje pravi službeno glasilo JRZ, da je tak sporazum mogoče podpisati samo čisto kljubovanje, miznija in strahotiva želja po oblasti. Sporazum je čista politična avantura. Podpisniki sporazuma so v svojem sovravnstvu skočili v temo. Po njihovem sporazumu bi morala ustavotvorna skupščina delati s tremi plemenski komisijami, ki bi zasledila lahko skozi decenije v nedogled. Vladi bi padale, večni parlament pa bi zasedal, dokler ne bi bila sprejeta ustava. Sporazumi se hočejo za sedaj takoj priklopiti po revolucionarnem potu do oblasti. Kaj bo sledilo, jih ne skrbi. Pri njih je pač prevladal egoizem nad državljijsko zavestjo.

Na koncu pravi »Samouprava«: »Vsekar je sporazum najbolj strašen v tistem delu, kjer zahteva državni udar. Puč, ki ga predvideva, pomenja konec demokracije in povratek k diktaturi. Združena opozicija bi hotela postaviti državo in narod pod jeroobstvo in pognati državo na boben, ko jo bi v zaletu osvojil kak diktator z leve, ali desnice, ako ne bi prišlo še do kaj hujšega in strašnejšega... Toda združena opozicija pozablja, da je danes mladina širom države jugoslovnsko usmerjena in unitaristična.«

Duhovnikom v Nemčiji je prepovedano poučevanje verskega nauka

Berlin, 12. oktobra. b. Za široko javnost v Nemčiji povsem nepričakovano je bilo danes sporočeno iz neposredne okolice berlinskega škofa Konrada Preysinga, da v bodoče duhovniki v Nemčiji ne bodo več smeli poučevati verskega nauka v nemških šolah. Sicer se je že pred dnevi napovedovalo, da namerava vlada z novimi zakoni urediti cerkvenopolitična vprašanja v Nemčiji, vendar ni nihče pričakoval, da bi se vladna akcija utegnila najprej obrniti v to smer. Sprito tega je za sedaj še nejasno, ali naj se ta ukrep nemške vlade še šteje med njene napovedane cerkvenopolitične akcije ali ne. Na pristojnih mestih pojasnjujejo nove odredbe z opozorilom, da ne gre za akcijo osrednje nemške vlade, temveč za pobudo posameznih deželnih vlad samih. Zato je še precej nejasno, kakšne so prav za prav te nove odredbe. Za gotovo se ve le toliko, da je bil verski pouk najprej prepovedan katoliškim duhovnikom v Porenju. Isto

se je zgodilo te dni tudi v vsej berlinski škofiji, kakor zgovorno dokazuje pastirsko pismo škofa Preysinga. Dasi prihajajo te informacije iz katoliških virov, domnevajo v poudenih krogih, da se prepoved nanaša na obe kršćanski veri v Nemčiji.

Berlinski škof Preysing je zaradi tega ukrepa izdal posebno pastirsko pismo, v katerem obsoja postopanje posvetnih oblasti. Škof še posebej opozarja na protizakonitost te odredbe, poudarjajoč, da imajo po državnem in božjem pravu samo duhovniki pravico poučevati verouk na šolah. Pošteno bi zato bilo, pravi nadalje škof, da bi se vsi posvetni učitelji, ki ne priznavajo našel katoliške vere, odpovedali poučevanju verouka. Vsako drugačno postopanje smatra škof za navadno sramotenje Boga. Končno sporoča staršem katoliških otrok, da bo odslej cerkev sama poskrbela za verouk v cerkvenih prostorih.

Vozne ugodnosti za trgovske potnike

Beograd, 12. oktobra. p. Včeraj je bila pri generalni direkciji državnih železnic pomembna konferenca zastopnikov direkcije in organizacij naših trgovskih potnikov in zastopnikov. Konferenca so se udeležili svetnik Cigot kot zastopnik železniškega tarifnega odbora ter predsednik beograjskega, zagrebškega in ljubljanskega združenja trgovskih potnikov. Pripravili so osnutek odredbe, po kateri naj bi se z 1. 1938 priznala članom omenjenih treh združenj polovna vozina za II. in III. razred potniških in brzih vlakov. Ta ugodnost naj bi se jim priznala pod gotovimi pogoji, ki bodo še natančneje določeni. Takšne ugodnosti uživajo slične organizacije v drugih državah že več let. Ljubljansko društvo trgovskih potnikov in zastopnikov je zastopal njegov predsednik g. Krek.

Iz državne službe

Beograd, 12. oktobra. p. Višji svetnik finančnega ministarstva dr. Maksimilijan Doležal je imenovan za državnega svetnika.

Premeščena sta sodnika Josip Tome iz Kamnika k eskemski sodišču v Ljubljani in dr. Stanislav Leskovic iz Krškega v Kamnik.

Pri katastrski upravi v Kamniku je nadpoveljatelj katastrski geometer Karel Tigli za katastrskega inspektorja v 6. položajni skupini.

Danes je bil objavljen večji ukaz o napredovanju carinikov. Med drugimi so napredovali pri glavni carinarnici v Mariboru za višjega carinskega kontrolorja v 6. položajni skupini Josip Aman, za kontrolorje v 7. skupini za Jurij Tot, Rudolf Rijavec, Vekoslav Slavič, Viktor Kobal, Stjepan Galasov in Gornji Radgoni pa za inspektorja v 6. položajni skupini Lovro Miklavčič in za kontrolorja v 7. Mihaljo Papič.

Upokojen je prometnik Matevž Jošt pri ljubljanski železniški direkciji.

Euwe : Aljehin 1:5

Amsterdam, 12. oktobra. v. Včeraj se je nadaljevala prekinjena tretja partija med Euwejem in Aljehinom. Bivši svetovni prvak je kljub nekoliko neugodnejši poziciji z nenavadno spretno igro izsilil remis. Skanje po III. kolu: 1 in pol: 1 in pol.

Levenfiš : Botvink 2 : 1

Moskva, 12. oktobra. v. V matcu za šahovsko prvenstvo Sovjetske unije med sedanjim prvkom Levenfišem in veleostrom Botvinkom so bile odigrane dosedaj tri partije. Prvo je dobil Botvink, ostali dve Levenfiš. Stanje po III. kolu: 2:1 za Levenfiša.

Železniška nesreča v Turčiji

Carigrad, 12. okt. v. Na železniški progi Ankar — Zogul — Dakar se je pripetila huda železniška nesreča. Dve osebi sta bili ubiti, mnogo pa ranjenih. Škoda cenijo na štiri milijone frankov.

Herman Krenn †

Jesenice, 12. oktobra. Po dolgotrajni bolezni je v Ljubljani umrl g. Herman Krenn, bivši dolgoletni rudniški upravitelj in blagajnik KID. Čeprav je bil vedno silno preobremen s poklicnim delom, je bil z vsakim, s katerim je imel opravka, vedno ljubezniv in mu je šel v vsakem pogledu na roko. Njegova koncilantnost je bila znana daleč naokrog, a posebno velik ugled je užival med nameščenci in delavci KID, katerim je bil ljubezni tovariš in šef. Pri KID je bil v službi 31 let. Politično se ni vmešaval, pač pa je izdatno podpiral razna gospodarska in kulturna društva. Komaj si je v najlepšem delu Jeeenice uredil dom, ga je napadla zavratna bolezen in ga priklenila na bolniško posteljo, s katere ni več vstal. Po poludrugetni bolezni ga je smrt v ponedeljek rešila trpljenja. Zapuška soprogo, sina inženjerja in hčerko srednje šolke. Bodi mu ohranjen časten spomin, preostali naše iskreno sožalje!

Beleške

Dve mnenji v glasilih katoliške akcije

Dočim nas glasila slovenske katoliške akcije neprestano napadajo, da smo izdajalci slovenstva, izkoreninjenici, odpadniki in kdove kaj še, so o našem slovenstvu bistveno drugačnega mnenja listi hrvaške katoliške akcije. Tako n. pr. zatrjuje »Hrvatska straža«, da »slovenski liberalci vse od leta 1918. niso storili ničesar za narodno in državno edinstvo, temveč samo za svoje liberalno slovensko ali kranjsko edinstvo, ki mu je morala služiti kar cela država. Ako bi bili Hrvati vsaj malo šovinisti, se ne bi danes nahajali toliko jugoslovnskih Slovencev v službi na Hrvatskem. In če bi bili Hrvati še tako ekstremni, nikdar ne bi dosegli ekstremnosti slovenskih liberalcev, ki so s pomočjo jugoslovenstva vse globlje prodirali na Hrvatsko. Slovenskim liberalcem je jugoslovenstvo samo plašč.«

Zanimivo je, da piše v sličnem duhu o politiki jugoslovnskih nacionalistov v Sloveniji tudi starina »Obzor«, ki venomer trdi, da branijo in ščitijo dr. Kramer in prijatelji vedno in v prvi vrsti samo slovenske interese in da so predvsem Slovenci in potem šele vse ostalo. Na iste strune je pričela ubirati tudi »Samouprava«, ki je že ponovno napadla slovenski del JNS, da je samoslovenska in da gleda samo na slovenske interese...

Slovenski tisk katoliške akcije, ki sicer s tolikim dopadenjem objavlja sleherni napad na jugoslovenske nacionaliste v Sloveniji, ki ga more zaslediti v časopisju preko Sotie in Kolpe, o teh očitkih previdno molči. To je seveda razumljivo, saj bi sicer samega sebe udaril po lajnjem jeziku. Resnica je namreč ta, da so očitki iz Zagreba ravno tako izmišljeni kakor oni iz ljubljanske Kopitarjeve ulice. Ti in oni izvirajo le iz zaslepljenega političnega sovravnstva in pa iz mrzine do resničnega jugoslovenstva. Vendar so ravno očitki »grebških separatističnih listov« najboljše potrdilo našega stališča, da realno jugoslovenstvo ni v nasprotju ne s slovenstvom, ne s hrvaštvom in ne s srbstvom.

JRZ in narodno edinstvo

»Samouprava« ogorčeno napada radičevskega poslanca profesorja Ljudevita Tomašića, ker je na shodu v Vinici izjavil, da jugoslovenskega naroda ni, temveč da imamo tri narode: Srbe, Hrvate in Slovence. »Samouprava« očita prof. Tomašiću, da je grdo grešil proti nad sto let staremu načelu, da smo Jugoslovenci en narod. »To načelo je velika zgodovinska resnica in temelj skupne bodočnosti jugoslovnskega naroda. To načelo se ne more menjati kakor ponošene rokavice.«

Čudimo se ogorčenju glavnega organa JRZ. Saj pri nas govore glasila in predstavniki JRZ skoro prav enako o jugoslovenskem narodu kakor je govoril profesor Tomašić v Vinici. Zato bi svetovali »Samoupravi« naj najprej za lastno hišo razdiši vprašanje, ali smo Jugoslovenci en ali trije suvereni narodi in ali se velja ali ne več osnovna točka idejnega programa JRZ, točka o državnem in narodnem edinstvu.

Združena opozicija in sporazum v Vojvodini

Novosadski »Dan« poroča, da je imelo vojvodinsko vodstvo združene opozicije konferenco v Novem Sadu. Na sestanku je poročal o sporazumu dr. Voja Stanković, ki je dejal, da »po sporazumu Hrvati dočela inkorporirani v državo in da so se s podpisom dr. Mačka popolnoma vezali na njo. Vojvodina bo dobila položaj, za kakršnega se bo sama odločila. Vprašanje izpolnitve zahtev vojvodinske združene opozicije in sporazumu sicer še ni urejeno, rešeno pa bo pozneje skupno s hrvaškim vprašanjem.«

Na konferenci so sestavili program za zbiorvanja združene opozicije širom Vojvodine. Največji zbor bo v Novem Sadu 14. novembra. Na njem bo govoril poleg voditeljev beograjske združene opozicije tudi sam dr. Maček. Tako vsaj napoveduje sedaj, vendar je po dosedanjih izkušnjah malo verjetno, da bi dr. Maček res prišel na shod. Najbrž bo tudi nanj odposlal le svojega zastopnika.

Radić in Pribečević o narodnem edinstvu

Zagrebški sporazum proglašala načelo narodnega edinstva za zmoto in škodljivo. Zanimivo je zato čitati, kaj sta o tem mislila in govorila oba pokojna voditelja in ideologa Kmetoske demokratske koalicije. Svetozar Pribečević je med drugim dejal: »Enoten narod ima enotne potrebe. Skupne potrebe rode skupno misel, ki vodi k skupnemu idealu. Naše narodne potrebe in ideali naše narodne bodočnosti zahtevajo, naj ena sama skupna misel spaja Beograd, Zagreb, Ljubljano, Split, Sarajevo, Cetinje in Skopje.«

Stjepan Radić pa je učil: »Narodno edinstvo je naš ideal. Zato se mi ne zadovoljujem samo s slogom in odklanjam kompromise. Sloja je potrebna različnim elementom. Za njo se je treba pogajati in pri pogajanjih je treba popuščati. Iz popuščanja nastajajo pritožbe in razočaranja. To ostavlja osti, ki prej ali slej pripeljejo do ponovnega razcepa. Naša narodna duša pa je ena. Narodno edinstvo postotereja naše moči. Ono je glavni pogoj, da naš narod ne propade.«

Važen rotarski sestanek v Zagrebu

Danes se sestanejo v Zagrebu na štiridnevno konferenco predstavniki velike mednarodne rotarske organizacije iz evropskih, severnoafriških in prednjazijskih držav. Na tem ozemlju deluje okrog 500 rotarskih klubov, ki so vsi nastali v zadnjih 16 letih. Kakor je znano, je domovina rotarskega pokreta Severna Amerika, kjer je imela ta organizacija že pred vojno izredno veliko število članov. Po vojni se je pokret razširil tudi na ostale kontinente. Prvi evropski klub je bil ustanovljen leta 1921 v Angliji.

Sedež mednarodne rotarske zveze je v Chicagu, klubi v Evropi, severni Afriki in Prednji Aziji pa imajo nekaj svojih pododbor, ki je bil ustanovljen pred tremi leti. V njem so po delegatih zastopane vse države. Prvi sestanek tega evropskega odbora, ki ima svoje tajništvo v Švici, je bil predlanski v Montreuxu ob Zevnemskem jezeru, drugi lani v Kodanju, tretji je letos pri nas v Zagrebu. Predsedoval mu bo do

Devizne težave v turističnem prometu

Kaj bo treba ukreniti, da ne bomo ostali drugo leto brez tujih gostov

Letošnja turistična statistika kaže, da splošno gospodarsko izboljšanje ni dobilo primernega izraza v porastu turističnega prometa. vsaj v Jugoslaviji ne. Naše turistične institucije so proučile vzroke in pomankljivosti, ki so povzročile celo padec prihoda tujcev, in poslane na odločujoča mesta predloge, kako naj bi se to stanje izboljšalo. Predvsem bi bilo treba urediti naša kopaljšča, letovišča in kraje za zimski sport z najpotrebnejšim udobjem, tako da bi mogli sprejemati tudi tujce, ki so vajeni razkošnih letovišč. Urediti bi bi bilo treba vprašanje cen v naši državi, in sicer ne samo v hotelskih podjetjih, ampak v vseh obratih, ki jih obiskujejo tujci. Naposled bi bilo treba z velikopotezno, dobro premišljeno in pripravljeno propagando v neklinirskih državah povečati zanimanje za naša letovišča.

Največje težave imamo z državami, s katerimi smo sklenili kilirski dogovor. Mesečne kvote, ki so določene za turiste, so dosti premajhne in tako nam te države lahko zavirajo dotok tujcev in ga po želji usmerjajo tudi drugam. V prometu z Nemčijo je n. pr. zrasel promet gostov od januarja do junija za 15.000 v primeri s prejšnjim letom, toda proti koncu leta je spet zelo padel, ker so bili že vsi krediti za turiste izčrpani. Promet z Avstrijo je padel za okoli 30%. s Češkoslovaščo približno prav toliko, in to že v prvi polovici leta, kajti končne statistike do konca septembra še nimamo. Splošen porast turistov iz inozemstva je znašal do 1. junija zaradi večjega prihoda Nemcev in Italijanov 11.000 gostov, vendar pa nočnino, ki so glavni vir dohodkov naših hotelirjev, niso porasle, ampak celo padle.

Se dosti bolj žalostna je slika v drugi polovici leta.

Ze maja meseca so bile porabljene vse kvote svobodnih deviz za turiste iz Nemčije do meseca septembra, in grozilo je, da bo sploh onemogočeno nadaljnje prihajanje Nemcev v Jugoslavijo. Zato je ljubljanska Zveza za tujski promet prosila ministra za trgovino in industrijo, ministarstvo financ in Narodno banko, naj se doseže povečanje mesečne kvote za nemške turiste začasno vsaj na pol milijona mark (odtlej je znašala 400.000 mark) in da se povzra v poletnih mesecih na račun zimskih mesecev. (Šele v avgustu je nemška državna banka pristala, da se za mesec september uporabi 200.000 mark kvote, ki je bila dovoljena na račun novembra in decembra.)

Na svojo vlogo je dobila Zveza odgovor, da je mogoče te predloge rešiti samo na ta način, da se poveča uvoz iz Nemčije. To pa ne gre. Nikakor ne moremo vezati trgovskega in političnega plačilnega prometa. Res je, da se je naš uvoz iz Nemčije zaradi velikih državnih nabav (Zemlja, itd.) povečal, vendar pa so takšne povečave preveč nesigurne in tujkega prometa z njimi ne smemo vezati. Zveza smatra, da bi bilo najlažje za odrejanje višine kvote in rentabilnost uvoza, če bi se saldo turističnega prometa v našo korist izrazil s pasivnim saldom državnih dobav in raznih investicij velikih industrij. Predlagano je bilo tudi, naj se kvota za nemške turiste poveča na letnih 10 milijonov mark, in sicer tako, da bo znašala v zimskih mesecih pol milijona mark, od aprila do konca septembra pa poldrug mi-

lijon mark. Mesečna kvota, ki jo dobi vsak gost iz Nemčije, naj ostane kakor doslej 400 mark, ker to približno zadostja. Poprečno se muče Nemci v Jugoslaviji po 10 dni in 40 mark na dan ni pre malo. Prepove pa naj se izplačilo te kvote, če je potnik prejel kakor v 10 dneh odšel v kakšno drugo državo in je dobil prav za prav turistično nakazilo samo za prehod v tujo državo. Izplačila naj se vse s turističnimi čeki na največ 100 mark, ki bi se ne obračunavali samo v bankah, ampak tudi po večjih hotelih. Neizplačeni ostanek dovoljene kvote naj se takoj obračuna in vpiše v dobro, da bodo mogli tudi drugi turisti v državo.

Obisk Čehov se je v prvih mesecih zmanjšal zaradi tega, ker so se letos usmerili v večjem številu v Italijo, ki nudi tujcem večje ugodnosti. Za njihov prihod v Jugoslavijo so bili kopaljški vlad na progi Praga—Split in Sušak s svojimi izredno nizkimi cenami edina ugodnost. Mnogi so se poslužili, da so po tej poti po ovinkih potovali v — Italijo.

Po nekontroliranih statistikah ima Češkoslovaška v Jugoslaviji 30 do 50 milijonov Kč terjatov. Ta vsota bi se lahko uporabila za obračun turističnega dinarja po kurzu, ki bi ustrezal potrebam naših turistovnih odnošajev s Češkoslovaščo. Seveda pa bi bilo treba to urediti čimprej, najpomeneje pa do konca tega leta.

Z Avstrijo smo imeli dogovor, po katerem smo dobili v juniju mesecu kvoto 650.000 šilingov, ki se je obračunavala po 9.25 Din za šiling. Ta kvota je bila v glavnem porabljena od tistih avstrijskih potnikov, ki so prišli s kopaljškimi vlaki, stalnih avstrijskih obiskovalcev je bilo pa zelo malo. Da bi zadržali vsaj lanske število obiskovalcev iz Avstrije, ki ni bilo rekordno, bi bilo treba omogočiti dovoljen tečaj šilinga do višine 50 milijonov šilingov. Tudi to vprašanje bi bilo treba urediti letos.

Devizni odnošaji z Madžarsko so bili prav tako težavni kakor z Nemčijo, vendar pa se obisk Madžarov v poletnih mesecih ni toliko zmanjšal kakor obisk Nemcev. To pomeni, da je njihovo zanimanje za našo državo tako veliko, da jih niti nižje cene v drugih državah niso odvrgle od obiska v Jugoslavijo. Zato je tembolj potrebno, da se z naše strani ob pravem času omogoči njihov prihod v doseganem številu in da se določi dovoljen kurz punga ter uredi vprašanje pokrivanja salda iz turističnega prometa.

Se nekaj pri nas premalo upošteva. Veliko število turistov prihaja z avtomobili in ti potrebujejo višjo kvoto, ker imajo z avtomobilom večje izdatke. Povprečno znašajo izdatki avtomobilista za 1.000 km vožnje in 20 dni bivanja okoli 2.600 Din. Toliko več bi morali avtomobilisti dobiti v mesečni kvoti.

Nekoliko večje kvote bi morali dovoljevati tudi lovcom in ribičem, kakor dela to Nemčija.

To bi bile v glavnem potrebe našega tujkega prometa, če seveda izravnamo vprašanje cest in železnic, ki kršijo rešitvi. Prav tako pa bo treba pomagati tudi našim hotelirjem in vsem drugim, ki žive od tujkega prometa s ceninami krediti in z davčnimi olajšavami, da bodo mogli investirati čim večji del dohodkov od turističnega prometa za nove pridobitve.

Zdravniški kongres

Novi Sad, 12. oktobra. p. Danes je bil zaključen 18. kongres Jugoslovnskega zdravniškega društva. Tudi današnji dan je bil posvečen razpravam o strokovnih vprašanjih. Predtihan je bilo več referatov o borbi proti tuberkulozi, alkoholizmu in sličnim bolezenskim pojavom. Poleg drugih je referiral dr. Meršol iz Ljubljane. Ob zaključku kongresa so bile sprejete resolucije, ki so bile sestavljene v smislu obravnavanih strokovnih zadev.

Novi predsednik Jugoslovnskega zdravniškega društva docent dr. Matko iz Ljubljane je izjavil o letošnjem kongresu, da je potekel v najboljšem razpoloženju in da se je na njem razvila razprava o važnih oblikih zdravstvenih vprašanjih in predvsem o zboljšanju zdravniške službe med ljudstvom, opazilo pa se je, da na kongresu niso sodelovali hrvaški zdravniki. Kongres je soglasno izrazil željo, da bi nova uprava zbor hrvaških zdravnikov v Zagrebu pregovorila, da bi se hrvaški zdravniki ponovno vrnili v zvezo. Dr. Matko bo v nekaj dneh sam odpotoval v Zagreb, da bi se s tamkajšnjimi zdravniškimi krogi dogovoril o likvidaciji spora.

Prihod našega poslanika v Rim

Rim, 12. oktobra. AA. Davi ob 8.35 je prisel v Rim jugoslovnski poslanik pri Kvirinalu Boško Hristić. Na postaji so ga sprejeli jugoslovnski odpravnik poslov svetnik Veljanski z osebem poslanstva, jugoslovnski poslanik pri Vatikanu Mirošević z osebem svojega poslanstva in višji uradniki italijanskega zunanega ministva.

Cock Buning, predsednik nizozemske rotarske zveze. Delo je razporejeno na tri dni, vmes pa bo odličnim udeležencem, ki predstavljajo najvažnejše panoge človeškega udejstvovanja, nudena prilika, da spoznajo Zagreb in njegovo okolico. V petek zvečer bo v hotelu Esplanade družabni sestanek, ki se ga bodo udeležili tudi zastopniki vseh rotarskih klubov iz naše države.

Fašistična omladina

Italijanski listi objavljajo statistične podatke o organizaciji italijanskega fašističnega naraščanja. Fašistična omladinska organizacija se deli v dve skupini, v »Bailillo« in »Avanguardia«. V »Bailillo« so organizirani dečki in deklice od 8. do 15. leta. Skupno šteje »Bailillo« danes okoli 2.333.000 dečkov in 2.100.000 deklic, ki imajo svoje posebne odseke »Malih Italijank«. V »Avanguardia« je organiziranih 789.000 fantov v starosti od 15. do 18. leta. Poleg njih je še 382.000 »Mladih Italijank« v starosti od 15 do 18 let. Skupno je organiziranih v fašističnih omladinskih organizacijah 5 in pol milijona mladih Italijanov in Italijank.

Požig ciganske vasi pred sodiščem

Zagreb, 12. oktobra. o. Pred malim senatom okrožnega sodišča se je včeraj pričel proces proti 11 kmetom iz Kupina, ki so bili obtoženi udeležbe pri požigu ciganskih kolib v Okičlogu. Po obtožnici je 50 do 60 kmetov iz Kupina v noči od 9. na 10. maja napadli cigane, ki so jih oblasti naselile v omenjenem kraju. Cigani so si tam postavili svoje koče in bi morali obdelovati zemljišča, ki so jim bila dodeljena. Kmetje so cigane najprej pozvali, naj se takoj izselijo iz svojih koč, pri čemer so jim grozili tudi z orožjem. Ko so cigani odšli, so jim požgali njihove koče. Oškodovanjih je bilo 23 ciganov.

Obtožence brani poslanec dr. Žiga Scholl. Obtoženci so zatrjevali, da ne oni ne drugi kmetje niso požgali ciganskih kolib in ciganov tudi ne preganili iz njihovih koč, čeprav so jim povzročili mnogo škoda, namesto da bi se lotili obdelovanja zemljišč, ki so jim bila dodeljena od države. Razbremenilne priče, ki so bile dane zaslusane, so menile, da so cigani sami zažgali svoje koče ter nato krivdo zvalili na kmete. Danes so bili zaslišani tudi prizadeti cigani, jutri pa pridejo na vrsto ostale obremenjene priče.

Za pogozdovanje goličav

Beograd, 12. oktobra. p. V ministruvstvu za gozdarstvo in rudnike se je danes na posebni konferenci ob sodelovanju zastopnikov oblasti ter prizadatih ustanov in organizacij konstituiral poseben odbor z nalogo, da predlagira pogozdovanje goličav. Za predsednika odbora je bil izvoljen zastopnik Rdečega križa dr. Stjepan Dimitrijević.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Hladni val s pretežno oblačnim vremenom z dežjem nad zahodno Evropo in britanskimi otoki prihaja pri prodiranju na vzhod in jugovzhod v stik s toplim zrakom v srednji in jugovzhodni Evropi ter povzroča precejšnjo oblačnost in ponekod daž. Toplo vreme je v Sredozemlju in v jugovzhodni Rusiji. — V Jugoslaviji je hladno vreme. Prevladuje oblačnost z nekaj jasnine v zgornjem Primorju in v severno-vzhodnem delu. V vzhodnem Primorju in v drinski banovini dežuje. Najnižja toplota Mrzle vodi ce 1. najvišja Mostar 22 C.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno, hladno vreme. Nekoliko jasno bo v severnih krajih in v zgornjem Primorju. Deževalo bo tu pa tam v južni polovici. Ponoči utegne nekoliko pritisniti mrav z zahodnih predelih in v bosenskih gorah.

Zagrebika: Ponekod bolj vedro in gorkeje.

Dunajska: Nobene bistvene izpremembe sedanjega vremena.

Nova poljska stranka

Bivši prezident poljske republike Paderewski je ustanovil novo opozicijsko stranko proti sedanjemu režimu

Varišava, 12. oktobra. b. Včeraj je bila izvedena splošna izbora poljskih strank sredine pod vodstvom generala Jozefa Hallerja ter s sodelovanjem bivšega poljskega prezidenta Paderewskega, Korfantisia in Wolciehowskega. Nova politična stranka združuje krščansko-nacionalne elemente z izrazito demokratičnimi načeli in se pojavlja kot stranka opozicije proti sedanjemu režimu.

V proglašeni poljskemu narodu poudarja Paderewski, da predstavlja krščanska vera osnovo za spoštovanje osebnosti in priznavanje njene svobode. V socialnem pogledu obeta nova stranka pobijanje izrodov kapitalizma, nadalje podpiranje

nje oboroževalne industrije ter vseh življenjsko pomembnejših obratov in podpiranje zadružništva. V novo stranko so se spojile naslednje bivše poljske stranke: krščanski demokrati, narodna delavska stranka ter bivši Hallerjevi vojaki. Tem osrednjim skupinam so se pridružili tudi nekateri pristaši pokojnega Piłsudskega, kakor bivši finančni minister Czechowicz ter nekateri znani desničarski politiki, kakor na primer bivši prosvetni minister Stanisław Grabski. Nova stranka se bo imenovala »delavska stranka« in bodo v njej združeni vsi elementi politične sredine.

Ostri napadi „Samouprave“ in „Slovenca“ na združeno opozicijo

Trije dnevi so že minili po službeni objavi sporazuma med beograjskim in zagrebskim krilom združene opozicije, a še vedno prihajajo odmevi in komentariji samo v glasilih JRZ, dočim glasila združene opozicije molče. Zlasti ostro odklonila in obenem ofenzivna sta komentarja, ki jih čitamo v ljubljanskem »Slovenca« in v beograjski »Samoupravi«.

»Slovenec« zamera najprej združeni opoziciji, da je objavila besedilo sporazuma ravno 9. oktobra, na obletnico marsejske tragedije. Po njegovi sodbi je sporazum samo sredstvo, ki naj bi srbijanski združeni opoziciji pripomoglo do vlade. Opozicija je mislila, da bo zrušila vladno na konkordatu. Ker se ji to ni posrečilo, se je vrgla v pogajanja z dr. Mačkem in podpisala neke vrste dogovor — sporazum to ni in ga kot takega nihče ne smatra — ki ne rešuje niti glavnih problemov. Pač pa bi vrževal državo v negotovost, če bi ga pričeli izvrševati. Ker je združena opozicija pristala na oktroiranju ustave in tako zvalnih političnih zakonov, si je sama odvzela legitimacijo, da bi mogla še nadalje nastopati kot pobornica pravega parlamentarizma in demokracije.

Po naziranjih »Slovenca« dr. Maček v bodoče sploh ne bo mogel napraviti nobenega političnega koraka brez predhodnega pristanka treh srbijanskih strank, in to ravno onih strank, ki tvorijo v našem političnem življenju obeležje večerstva. Končno je »Slovenec« zelo radoveden, kaj bo storila po podpisu sporazuma JNS. Vendar je toliko previden, da vsaj v tem pogledu še ničesar ne prerokuje...

Še vse ostreje komentira zagrebski sporazum glavni organ JRZ »Samouprava«, ki pravi, da hoče pognati združena opozicija »državo na boben.« »Samouprava« je sporazum »vse kaj drugega, kakor pa prispevek za okrepitev narodnega in državnega edinstva. Sporazum je grdo izvajanje. Tolmačenje vsebine sporazuma je sploh nemo-

goče. Na kratko pa je mogoče reči o njem, da ni čin politične modrosti, nego delo ljudske norosti. Ni stvari, s katero bi bilo mogoče opravičiti. Sporazum niti najmanj ne rešuje hrvaškega vprašanja. Tudi sicer ne rešuje niti enega vprašanja, pač je zmedel vse tako, da je mogoče govoriti o njem kot o neki blazni provokaciji. V sporazumu ni niti ene pametne misli. Milo rečeno, sporazum izgleda, kakor da so ga krojili državni in narodni sovražniki, ki so imeli peklensko željo razbiti državno in narodno edinstvo, porušiti javni red in mir ter omajati temelje državnega ustroja. Sporazum hoče razbiti narod in državo. Podpisniki sporazuma hočejo priti s silo do oblasti in vlade.

Dalje pravi službeno glasilo JRZ, da je tak sporazum moglo podpisati samo čisto kljubovanje, mržnja in strahovita želja po oblasti. Sporazum je čista politična avantura. Podpisniki sporazuma so v svojem svaštvu skočili v temo. Po njihovem sporazumu bi morala ustavotvorna skupščina delati s tremi plemenskimi komisijami, ki bi zasedale lahko skozi decenije v nedogled. Vladi bi padale, večni parlament pa bi zasedal, dokler ne bi bila sprejeta ustava. Sporazumaši se hočejo za sedaj takoj priklopiti po revolucionarnem potu do oblasti. Kaj bo sledilo, jih ne skrbi. Pri njih je pač prevladal egoizem nad državljansko zavestjo.

Na koncu pravi »Samouprava«: »Vsekar je sporazum najbolj strašen v tistem delu, kjer zahteva državni udar. Puč, ki ga predvideva, pomenja konec demokracije in povratek k diktaturi. Združena opozicija bi hotela postaviti državo in narod pod jeroobstvo in pognati državo na boben, ko jo bi v zaletu osvojil kak diktator z leve, ali desnice, ako ne bi prišlo do kaj hujšega in strašnejšega... Toda združena opozicija pozablja, da je danes mladina širom države jugoslovnsko usmerjena in unitaristična.«

Duhovnikom v Nemčiji je prepovedano poučevanje verskega nauka

Berlin, 12. oktobra. b. Za širšo javnost v Nemčiji povsem nepričakovano je bilo danes sporočeno iz neposredne okolice berlinskega škofa grofa Konrada Preysinga, da v bodoče duhovniki v Nemčiji ne bodo več smeli poučevati verskega nauka v nemških šolah. Sicer se je že pred dnevi napovedovalo, da namerava vlada z novimi zakoni urediti cerkvenopolitična vprašanja v Nemčiji, vendar ni nihče pričakoval, da bi se vladna akcija utegnila najprej obrniti v to smer. Sprito tega je za sedaj še nejasno, ali naj se ta ukrep nemške vlade že šteje med njene napovedane cerkvenopolitične akcije ali ne. Na pristojnih mestih pojasnjujejo nove odredbe z opozorilom, da ne gre za akcijo osrednje nemške vlade, temveč za pobudo posameznih deželnih vlad samih. Zato je še precej nejasno, kakšne so prav za prav te nove odredbe. Za gotovo se ve le toliko, da je bil verski pouk najprej prepovedan katoliškim duhovnikom v Porenju. Isto

se je zgodilo te dni tudi v vsej berlinski škofiji, kakor zgovorno dokazuje pastirsko pismo škofa Preysinga. Dasi prihajajo te informacije iz katoliških vrst, domnevajo v poučenih krogih, da se prepoved nanaša na obe krščanski veri v Nemčiji.

Berlinski škof Preysing je zaradi tega ukrepa izdal posebno pastirsko pismo, v katerem obsoja postopanje posvetnih oblasti. Škof se posebej opozarja na protizakonitost te odredbe, poudarjajoč, da imajo po državnem in božjem pravu samo duhovniki pravico poučevati verouk na šolah. Pošteno bi zato bilo, pravi nadalje škof, da bi se vsi posvetni učitelji, ki ne priznavajo načel katoliške vere, odpovedali poučevanju verouka. Vsako drugačno postopanje smatra škof za navadno sramotenje Boga. Končno sporoča staršem katoliških otrok, da bo odslej cerkev sama poskrbela za verouk v cerkvenih prostorih.

Vozne ugodnosti za trgovske potnike

Beograd, 12. oktobra. p. Včeraj je bila pri generalni direkciji železnih in vodnih prometov konferenca zastopnikov direktorja in organizacij naših trgovskih potnikov in zastopnikov. Konferenca so se udeležili svetnik Cigoj kot zastopnik železniškega tarifnega odbora ter predsedniki beograjskega, zagrebskega in ljubljanskega združenja trgovskih potnikov. Pripravili so osnutek odredbe, po kateri naj bi se z 1. 1938 priznala članom omenjenih treh združenj polovična vozina za II. in III. razred potniških in brzih vlakov. Ta ugodnost naj bi se jim priznala pod gotovimi pogoji, ki bodo še natančneje določeni. Takšne ugodnosti uživajo slične organizacije v drugih državah že več let. Ljubljansko društvo trgovskih potnikov in zastopnikov je zastopal njegov predsednik g. Krek.

Iz državne službe

Beograd, 12. oktobra. p. Višji svetnik finančnega ministrstva dr. Maksimilijan Doležal je imenovan za državnega svetnika.

Premeščena sta sodnika Josip Tomic iz Kamnika k sreskemu sodišču v Ljubljani in dr. Stanislav Leskovic iz Krškega v Kamnik.

Pri katastrski upravi v Kamniku je napredoval višji katastrski geometer Karel Tizl za katastrskega inšpektorja v 6. položajni skupini.

Danes je bil objavljen večji ukaz o napredovanju carinikov. Med drugimi so napredovali pri glavni carinarnici v Mariboru za višjega carinskega kontrolorja v 6. položajni skupini Josip Aman, za kontrolorje v 7. skupini pa Jurij Tot, Rudolf Rijavec, Vekoslav Slavič, Viktor Kobal, Stjepan Galasov, v Gornji Radgani pa za inšpektorja v 6. položajni skupini Lovro Miklavčič in za kontrolorja v 7. Mihajlo Papič.

Upokoje je prometnik Matevž Jošt pri ljubljanski železniški direkciji.

Euwe : Aljehin 1.5 : 1.5

Amsterdam, 12. oktobra. v. Včeraj se je nadaljevala prekinjena tretja partija med Euwejem in Aljehinom. Bivši svetovni prvak je kljub nekoliko neugodnejši poziciji z nenavadno spretno igro izsilil remis. Stanje po III. kolu: 1 in pol: 1 in pol.

Levenfiš : Botvink 2 : 1

Moskva, 12. oktobra. v. V matchu za šahovsko prvenstvo Sovjetske unije med sedanjim prvkom Levenfišem in velemojstrom Botvinkom so bile odigrane dosedaj tri partije. Prvo je dobil Botvink, ostali dve Levenfiš. Stanje po III. kolu: 2:1 za Levenfiša.

Železniška nesreča v Turčiji

Carigrad, 12. okt. v. Na železniški progi Ankara — Zugul — Dakar se je pripetila huda železniška nesreča. Dve osebi sta bili ubiti, mnogo pa ranjenih. Škodo cenijo na štiri milijone frankov.

Herman Krenn †

Jesenice, 12. oktobra. Po dolgotrajni bolezni je v Ljubljani umrl g. Herman Krenn, bivši dolgoletni rudniški upravitelj in blaginjak KID. Čeprav je bil vedno silno preobremenjen s poklicnim delom, je bil z vsakim, s katerim je imel opravka, vedno ljubezniv in mu je šel v vsakem pogledu na roko. Njegova konciliantnost je bila znana daleč naokrog, a posebno velik ugled je užival med nameštenci in delavci KID, katerim je bil ljubezniv tovariš in šef. Pri KID je bil v službi 31 let. Politično se ni vmiševal, pač pa je izdatno podpiral razna gospodarska in kulturna društva. Komaj si je v najlepšem delu Jesenice uredil dom, ga je napadla zavratna bolezen in ga priklenila na bolniško posteljo, s katere ni več vstal. Po poludrogletni bolezni je smrt v ponadeljke ročila trpljenja. Zapuščena soproga, sin inženjerja in hčerko srednješolko. Bodi mu ohranjen časten spomin, preostali naši iskreno sočalj!

Beleške

Dve mnenji v glasilih katoliške akcije

Dočim nas glasila slovenske katoliške akcije neprestano napadajo, da smo izdajalci slovenstva, izkoreninjenjci, odpadniki in kdove kaj še, so o našem slovenstvu bistveno drugačnega mnenja listi hrvaške katoliške akcije. Tako n. pr. zatrjuje »Hrvatska straža«, da »slovenski liberalci vse od leta 1918. niso storili ničesar za narodno in državno edinstvo, temveč samo za svoje liberalno slovensko ali kranjsko edinstvo, ki mu je morala služiti kar cela država. Ako bi bili Hrvati vsaj malo šovinisti, se ne bi dani nahajali toliko jugoslovnskih Slovencev v službi na Hrvatskem. In če bi bili Hrvati še tako ekstremni, nikdar ne bi dosegli ekstremnosti slovenskih liberalcev, ki so s pomočjo jugoslovenstva vse globlje prodirali na Hrvatsko. Slovenskim liberalcem je jugoslovenstvo samo plašč«.

Zanimivo je, da piše v sličnem duhu o politiki jugoslovnskih nacionalistov v Sloveniji tudi starina »Obzor«, ki v enomer trdi, da branijo in ščitijo dr. Kramer in prijatelji vedno in v prvi vrsti samo slovenske interese in da so predvsem Slovenci in potem šele vse ostalo. Na iste strune je pričela ubirati tudi »Samouprava«, ki je že ponovno napadla slovenski del JNS, da je samoslovenska in da gleda samo na slovenske interese...

Slovenski tisk katoliške akcije, ki sicer s tolikim dopadenjem objavlja sleherni napad na jugoslovnske nacionaliste v Sloveniji, ki ga more zaslediti v časopisju preko Sotle in Kolpe, o teh očitkih previdno molči. To je seveda razumljivo, saj bi sicer samega sebe udaril po lažnjivem jeziku. Resnica je namreč ta, da so očitki iz Zagreba ravno tako izmišljeni kakor oni iz ljubljanske Kopitarjeve ulice. Ti in oni izvirajo le iz zaslepljenega političnega svaštva in pa iz mržnje do resničnega jugoslovenstva. Vendar so ravno očitki grebških separatističnih listov najboljše potrdilo našega stališča, da realno jugoslovenstvo ni v nasprotju ne s slovenstvom, ne s hrvaštvom in ne s srbstvom.

JRZ in narodno edinstvo

»Samouprava« ogorčeno napada radičevskega poslanca profesorja Ljudevita Tomašića, ker je na shodu v Vinici izjavil, da jugoslovnskega naroda ni, temveč da imamo tri narode: Srbe, Hrvate in Slovence. »Samouprava« očita prof. Tomašiću, da je grdo grešil proti nad sto let staremu načelu, da smo Jugoslovenci en narod. »To načelo je velika zgodovinska resnica in temelj skupne bodočnosti jugoslovnskega naroda. To načelo se ne more menjati kakor ponošene rokavice.«

Čudimo se ogorčenju glavnega organa JRZ. Saj pri nas govore glasila in predstavniki JRZ skoro prav enako o jugoslovnskem narodu, kakor je govoril profesor Tomašić v Vinici. Zato bi svetovali »Samoupravi« naj najprej za lastno hišo razčisti vprašanje, ali smo Jugoslovenci en ali trije suvereni narodi in ali še velja ali ne več osnovna točka idejnega programa JRZ, točka o državnem in narodnem edinstvu.

Združena opozicija in sporazum v Vojvodini

Novosadski »Dan« poroča, da je imelo vojvodinsko vodstvo združene opozicije konferenco v Novem Sadu. Na sestanku je poročal o sporazumu dr. Voja Stanković, ki je dejal, da so »po sporazumu Hrvati dočela inkorporirani v državo in da so se s podpisom dr. Mačka popolnoma vezali na njo. Vojvodina bo dobila položaj, za kakršnega se bo sama odločila. Vprašanje izpolnitve zahtev vojvodinske združene opozicije v sporazumu sicer še ni urejeno, rešeno pa bo pozneje skupno s hrvaškimi vprašanjem.«

Na konferenci so sestavili program za zborovanje združene opozicije širom Vojvodine. Največji zbor bo v Novem Sadu 14. novembra. Na njem bo govoril poleg voditeljev beograjske združene opozicije tudi sam dr. Maček. Tako vsaj napoveduje sedaj, vendar je po dosedanjih izkušnjah malo verjetno, da bi dr. Maček res prišel na shod. Najbrž bo tudi nanj odposlal le svojega zastopnika.

Radić in Pribečević o narodnem edinstvu

Zagrebski sporazum proglašalo načelo narodnega edinstva za zmoto in škodljivo. Zanimivo je zato čitati, kaj sta o tem mislila in govorila oba pokojna voditelja in ideologa Kmetoske demokratske koalicije. Svetozar Pribečević je med drugim dejal: »Enoten narod ima enotne potrebe. Skupne potrebe rode skupno misel, ki vodi k skupnemu idealu. Naše narodne potrebe in ideali naše narodne bodočnosti zahtevajo, naj ena sama skupna misel spaja Beograd, Zagreb, Ljubljano, Split, Sarajevo, Cetinje in Skopje.«

Stjepan Radić pa je učil: »Narodno edinstvo je naš ideal. Zato se mi ne zadovoljujem samo s slogom in odklanjanju kompromise. Sloga je potrebna različnim elementom. Za njo se je treba pogajati in pri pogajanjih je treba popuščati. In popuščanja nastajajo pritožbe in razočaranja. To ostavlja osti, ki prej ali slej pripeljejo do ponovnega razcepa. Naša narodna duša pa je ena. Narodno edinstvo postoterja naše moči. Ono je glavni pogoj, da naš narod ne propade.«

Važen rotarski sestanek v Zagrebu

Danes se sestanejo v Zagrebu na štirdnevno konferenco predstavniki velike mednarodne rotarske organizacije iz evropskih, severnoafriških in prednjazijskih držav. Na tem ozemlju deluje okrog 500 rotarskih klubov, ki so vsi nastali v zadnjih 16 letih. Kakor je znano, je domovina rotarskega pokreta Severna Amerika, kjer je imela ta organizacija že pred vojno izredno veliko število članov. Po vojni se je pokret razširil tudi na ostale kontinente. Prvi evropski klub je bil ustanovljen leta 1921 v Angliji.

Sedež mednarodne rotarske zveze je v Chicagu, klubi v Evropi, severni Afriki in Prednji Aziji pa imajo nekaj svojih pododborov, ki je bil ustanovljen pred tremi leti. V njem so po delegatih zastopane vse države. Prvi sestanek tega evropskega odbora, ki ima svoje tajništvo v Švici, je bil predlanski v Montreuxu ob Zenevskem jezeru, drugi lani v Kodanju, tretji je letos pri nas v Zagrebu. Predsedoval mu bo, do

Devizne težave v turističnem prometu

Kaj bo treba ukreniti, da ne bomo ostali drugo leto brez tujih gostov

Letošnja turistična statistika kaže, da splošno gospodarsko izboljšanje ni dobilo primerne izraza v porastu turističnega prometa, vsaj v Jugoslaviji ne. Naše turistične institucije so proučile vzroke in pomanjkljivosti, ki so povzročile celo padec prihoda tujcev, in poslane na odločujoča mesta predloge, kako naj bi se to stanje izboljšalo. Predvsem bi bilo treba urediti naša kopališča, letovišča in kraje za zimski sport s najpotrebnejšim udobjem, tako da bi mogli sprejemati tudi tujce, ki so vajeni razkošnih letovišč. Urediti bi bi bilo treba vprašanje cen v naši državi, in sicer ne samo v hotelskih podjetjih, ampak v vseh obratih, ki jih obiskujejo tujci. Naposled bi bilo treba z velikopotezno, dobro premišljeno in pripravljeno propagando v nekdinskih državah povečati zanimanje za naša letovišča.

Največje težave imamo z državami, s katerimi smo sklenili kilirski dogovor. Mesečne kvote, ki so določene za turiste, so dosti premajhne in tako nam te države lahko zavirajo dotok tujcev in ga po želji usmerjajo tudi drugam. V prometu z Nemčijo je n. pr. zrasel promet gostov od januarja do junija za 15.000 v primeri s prejšnjim letom, toda proti koncu leta je spet zelo padel, ker so bili že vsi krediti za turiste izčrpani. Promet z Avstrijo je padel za okoli 30%, s Češkoslovaščino približno prav toliko, in to že v prvi polovici leta, kajti končne statistike do konca septembra še nimamo. Splošen porast turistov iz inozemstva je znašal do 1. junija zaradi večjega prihoda Nemcev in Italijanov 11.000 gostov, vendar pa nočnine, ki so glavni vir dohodkov naših hotelirjev, niso porasle, ampak celo padle.

Še dosti bolj žalostna je slika v drugi polovici leta.

Ze maja meseca so bile porabljene vse kvote svobodnih deviz za turiste iz Nemčije do meseca septembra, in grozilo je, da bo sploh onemogočeno nadaljnje prihajanje Nemcev v Jugoslavijo. Zato je ljubljanska Zveza za tujski promet prosila ministra za trgovino in industrijo, ministrstvo financ in Narodno banko, naj se doseže povečanje mesečne kvote za nemške turiste začasno vsaj na pol milijona mark (otdlej je znašala 400.000 mark) in da se povzviša v poletnih mesecih na račun zimskih mesecev. (Šele v avgustu je nemška državna banka pristala, da se za mesec september uporabi 200.000 mark kvote, ki je bila dovoljena na račun novembra in decembra.)

Na svojo vlogo je dobila Zveza odgovor, da je mogoče te predloge rešiti samo na ta način, da se poveča uvoz iz Nemčije. To pa ne gre. Nikakor ne moremo vezati trgovskega in potniškega plačilnega prometa. Res je, da se je naš uvoz iz Nemčije zaradi velikih državnih nabav (Zenica, itd.) povečal, vendar pa so takšne povečave preveč nesigurne in tujskega prometa z njimi ne smemo vezati. Zveza smatra, da bi bilo najlažje za odredjanje višine kvote in rentabilnost uvoza, če bi se saldo turističnega prometa v našo korist izrazil s pasivnim saldrom državnih dobav in raznih investicij velikih industrij. Predlagano je bilo tudi, naj se kvota za nemške turiste poveča na letnih 10 milijonov mark, in sicer tako, da bo znašala v zimskih mesecih pol milijona mark, od aprila do konca septembra pa poldrug mi-

ljon mark. Mesečna kvota, ki jo dobi vsak gost iz Nemčije, naj ostane kakor doslej 400 mark, ker to približno zadostuje. Poprečno se mude Nemci v Jugoslaviji po 10 dni in 40 mark na dan in premalom. Prepoved pa naj se izplačilo te kvote, če je potnik prej kakor v 10 dneh očešl v kakšno drugo državo in je dobil prav za prav turistično nakazilo samo za prehod v tujo državo. Izplačila naj se vrše s turističnimi čeki na največ 100 mark, ki bi se ne obračunavali samo v bankah, ampak tudi po večjih hotelih. Neizrabljeni ostanek dovoljene kvote naj se takoj obračuna in vpiše v dobro, da bodo mogli tudi drugi turisti v državo.

Obisk Čehov se je v prvih mesecih zmanjšal zaradi tega, ker so se letos usmerili v večjem številu v Italijo, ki nudi tujcem večje ugodnosti. Za njihov vpliv v Jugoslavijo so bili kopališki prihod na progi Praga—Split in Sušak s svojimi izredno nizkimi cenami edina ugodnost. Mnogi so se je poslužili, da so po tej poti po ovinkih potovali v Italijo.

Po nekontroliranih statistikah ima Češkoslovaška v Jugoslaviji 30 do 50 milijonov Kč terajev. Ta vsota bi se lahko uporabila za obračun turističnega dinarja po kurzu, ki bi ustrezal potrebam naših turističnih odnošajev s Češkoslovaščo. Seveda pa bi bilo treba to urediti čimprej, najpozneje pa do konca tega leta.

Z Avstrijo smo imeli dogovor, po katerem smo dobili v juniju mesecu kvoto 650.000 šilingov, ki se je obračunavala po 9.25 Din za šiling. Ta kvota je bila v glavnem porabljena od tistih avstrijskih potnikov, ki so prišli s kopališkimi vlaki, stalnih avstrijskih obiskovalcev je bilo pa zelo malo. Da bi zadržali vsaj lanske število obiskovalcev iz Avstrije, ki ni bilo rekordno, bi bilo treba omogočiti dovoljen tečaj šilinga do višine 50 milijonov šilingov. Tudi to vprašanje bi bilo treba urediti letos.

Devizni odnošaji z Madžarsko so bili prav tako težavni kakor z Nemčijo, vendar pa se obisk Madžarov v poletnih mesecih ni toliko zmanjšal kakor obisk Nemcev. To pomeni, da je njihovo zanimanje za našo državo tako veliko, da jih niti nižje cene v drugih državah niso odvrnile od obiska v Jugoslaviji. Zato je tembolj potrebno, da se z naše strani ob pravem času omogoči njihov prihod v dosedanjem številu in da se določi dovoljen kurz punga ter uredi vprašanje pokrivanja salda iz turističnega prometa.

Še nekaj pri nas premalo upoštevamo. Veliko število turistov prihaja z avtomobili in ti potrebujejo večje kvote, ker imajo z avtomobilom večje izdatke. Povprečno znašajo izdatki avtomobilista za 1.000 km vožnje in 20 dni bivanja okoli 2.600 Din. Toliko več bi morali avtomobilisti dobljati v mesečni kvoti.

Nekoliko večje kvote bi morali dovoljevati tudi lovcom in ribičem, kakor dela to Nemčija.

To bi bile v glavnem potrebe našega tujkega prometa, če seveda izvajamo vprašanje cest in železnice, ki kriči po rešitvi. Prav tako pa bo treba pomagati tudi našim hotelirjem in vsem drugim, ki žive od tujkega prometa s ceneniimi krediti in z davčnimi olajšavami, da bodo mogli investirati čim večji del dohodkov od turističnega prometa za nove pridobitve.

Zdravniški kongres

Novi Sad, 12. oktobra. p. Danes je bil zaključen 18. kongres Jugoslovnskega zdravniškega društva. Tudi današnji dan je bil posvečen razpravam o strokovnih vprašanjih. Prečitenih je bilo več referatov o borbi proti tuberkulozi, alkoholizmu in sličnim bolezenskim pojavom. Poleg drugih je referiral dr. Meršol iz Ljubljane. Od zaključku kongresa so bile sprejete resolucije, ki so bile sestavljene v smislu obravnanih strokovnih zadev.

Novi predsednik Jugoslovnskega zdravniškega društva docent dr. Matko iz Ljubljane je izjavil o letošnjem kongresu, da je potekel v najboljšem razpoloženju in da se je na njem razvila razprava o važnih obidh zdravstvenih vprašanjih in predvsem o izboljšanju zdravniške službe med ljudstvom, opazilo pa se je, da na kongresu niso sodelovali hrvaški zdravniki. Kongres je soglasno izrazil željo, da bi nova uprava zbor hrvaških zdravnikov v Zagrebu pregovorila, da bi se hrvaški zdravniki ponovno vrnili v zvezo. Dr. Matko bo v nekaj dneh sam odpotoval v Zagreb, da bi se s tamkajšnjimi zdravniškimi krogi dogovoril o likvidaciji spora.

Prihod našega poslanika v Rim

Rim, 12. oktobra. AA. Davi ob 8.35 je prispel v Rim jugoslovnski poslanik pri Kvirinalu Boško Hristić. Na postaji so ga sprejeli jugoslovnski odpravnik poslov svetnik Veljanski z osebjem poslanikstva, jugoslovnski poslanik pri Vatikanu Mirošević z osebjem svojega poslanikstva in višji uradniki italijanskega zunanjega ministrstva.

Cock Buning, predsednik nizozemske rotarske zveze. Delo je razporejeno na tri dni, vmes pa bo odličen udležencem, ki predstavljajo najvažnejše panoge človeškega dejstvomajanja, nudena prilika, da spoznajo Zagreb in njegovo okolico. V petek zvečer bo v hotelu Esplanade družabni sestanek, ki se ga bodo udeležili tudi zastopniki vseh rotarskih klubov iz naše države.

Fašistična omladina

Italijanski listi objavljajo statistične podatke o organizaciji italijanskega fašističnega naraščaja. Fašistična omladinska organizacija se deli v dve skupini, v »Balillo« in »Avanguardia«. V »Balillo« so organizirani dečki in deklice od 8. do 15. leta. Skupno šteje »Balillo« danes okoli 2.333.000 dečkov in 2.100.000 deklic, ki imajo svoje posebne odseke »Malih Italijank«. V »Avanguardia« je organiziranih 789.000 fantov v starosti od 15. do 18. leta. Poleg njih je še 382.000 »Mladih Italijank« v starosti od 15 do 18 let. Skupno je organiziranih v fašističnih omladinskih organizacijah 5 in pol milijona mladih Italijanov in Italijank.

Požig ciganske vasi pred sodiščem

Zagreb, 12. oktobra. o. Pred malim senatom okrožnega sodišča se je včeraj pričel proces proti 11 kmetom iz Kupinca, ki so bili obtoženi uredbe pri požigu ciganskih kolib v Okldlogu. Po obtožnici je 50 do 60 kmetov iz Kupinca v noči od 9. na 10. maja napadlo cigane, ki so jih oblasti naselile v omenjenem kraju. Cigani so si tam postavili svoje koče in bi morali obdelovati zemljišča, ki so jim bila dodeljena. Kmetje so cigane najprej pozvali, naj se takoj izselijo iz svojih koč, pri čemer so jim grozili tudi z orožjem. Ko so cigani odšli, so jim požgali njihove koče. Oškodovanih je bilo 23 ciganov.

Obtoženci brani poslanec dr. Žiga Scholl. Obtoženci so zatrjevali, da ne oni ne drugi kmetje niso požgali ciganskih kolib in ciganov tudi ne pregnali iz njihovih koč, čeprav so jim povzročali mnogo škode, namesto da bi se lotili obdelovanja zemljišč, ki so jim bila dodeljena od države. Razbremenilne priče, ki so bile dane zasilne, so menile, da so cigani sami zažgali svoje koče ter nato krivilo zvalili na kmete. Danes so bili zasiljani tudi prizadeti cigani, jutri pa pridejo na vrsto ostale obremenilne priče.

Za pogodbovanje golčav

Beograd, 12. oktobra. p. V ministrstvu za gozdove in rudnike se je danes na posebni konferenci o sodelovanju zastopnikov oblasti ter prizadatih ustanov in organizacij konstituiral poseben odbor z nalogo, da propagira pogodbovanje golčav. Za predsednika odbora je bil izvoljen zastopnik Rdečega križa dr. Stevan Dimitrijević.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Hladni val s pretežno oblačnim vremenom z dežjem nad zahodno Evropo in britanskimi otoki prihaja pri prodiranju na vzhod in jugovzhod v stik s toplim zrakom v srednji in jugovzhodni Evropi ter povzroča precejšnjo oblačnost in ponekod dež. Toplo vreme je v Sredozemlju in v južnovzhodni Rusiji. — V Jugoslaviji je hladno vreme. Prevladuje oblačnost z nekaj jasnine v zgornjem Primorju in v severno-vzhodnem delu. V vzhodnem Primorju in v drinski banovini dežuje. Najnižja toplota Mrzle vodiče 1, najvišja Mostar 22 C.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno, hladno vreme. Nekoliko jasno bo v severnih krajih in v zgornjem Primorju. Deževalo bo tu pa tam v južni polovici. Ponoči utegne nekoliko pritisniti mrav v zahodnih predelih in v bosenskih gorah.

Zagrebska: Ponekod bolj vedro in gorkeje.

Dunajska: Nobene bistvene izpremembe sedanjega vremena.

Naši kraji in ljudje

Trgatev v Slovenskih goricah

Kako naglo beži čas! — Ni še dolgo, ko so na vinogradih pozvalje motike, udarjale in sekale po kamenju, da je škripalo in odskakovalo na vse strani, zdaj pa je trgatav tu. — Rozge so postale rjave, vlaknasta koža se lušči od njih, listje pa je orumenelo. — Ne, še ne popolnoma, le začenja rumeneti in umirati; smrt se mu je razila po žilah in njen razkrajajoč vpliv se že pozna: čim bližje zemlji je, tem bolj je rumeno, kakor da smrt prihaja iz zemlje.

Zdaj ni več kukavice kakor ob kopu, ni belih rokavcev in južine, podane kar zunaj na sepih, kakaj zdaj je jesen, dež je razmočil zemljo in hladno postaja, da je človek že mora zavijati v suknjo. Zdaj pojo klopote! Divje tolčejo po glasilnih deskah, ali pa regetajo in škrobotajo z mlačiči po kosah, ki so jim jih obesili na gredelj, — in vrane letajo preko polj; tu in tam se zbera v jate, ki kriče, da je človeka skoraj strah, — nad vsemi Slovenskimi gorami pa vise oblaki, zgoščajo se, se zopet razvlečejo, da tu in tam posije na razmočene vinograde žarek sonca, časih še celo zagrmijo, kakor bi se grmljavica ne mogla posloviiti od poletja. Nekaj se čuje, da se bo začelo lepše vreme, ampak, če le ni prepozno. — Skoda je že povzročena. Pa tudi je težko verovati sedanjim vremenskim prerokom, niso več nezmožljivi, kakor so bili nekoč.

V tem času so Slovenske gorice otožne, toda ponosne in dostojanstvene kakor mati po porodu, — obarvale so se z jesensko barvo ter odvrge vse znake pomladnih oblakov, da bi jih človek ne prepoznal, ko bi ne bilo vinogradov, preš, lanišnic in visokih jagnedi, katerim je začelo odpadati listje, po travnikih pa mukajočih krav, ki se bodejo z rogovi, kakor bi bile razjarjene, da je že jesen. — Ljudje hodijo semtertja, šfale nosijo s seboj in se nekam zamišljeno pozdravljajo. Deca pa se lovi po vinogradih, lomijo rozge ter nagajajo »otarjem«, ki hodijo mrki in mračni med poljami, da bi jim zdaj, zadnje dni, ne pokradli, kar je ušlo gnolobi in slabi letini.

Ponosni vrh gospodarja Pavla je že par dni na stečaj odprt. Kakor čebele v panj hodijo vanj putarji, opirajo se na gladke borove kole ter zarezujejo nanje številce, da se bo dalo izračunati, koliko bo mošta. Pet jih je; drug za drugim prihajajo na prešo, sesipajo grozde na pod, posedijo minuto med preslicami, da pokadijo cigareto, sežejo v nedra dekletu, ki zлага koš, ali pa pijejo iz ročke, ki stoji na plesnih in je ta dan neizpraznjava, — potem pa gredo dalje po poslu. Tako poteka čas na preši, iz ure v uro se vleče kakor kroglice molka, le kadar je čas južine, odložijo putarji pute, podrgnejo ramena in si popravijo suknjo na hrbtu, kjer je že koža ogolodana in vnetja.

Na vznjožju hriba migotajo med trsem trgaci. Kakor volkovi so se zarili med trsno listje, med katerim otipavajo grozde, ga režejo od rozg ter ga mečejo v šfale, dokler ga ne stresejo v pute. Koliko jasnih in hudomušnih oči mežika za trsem! — Koliko jasnih in ujedljivih besed pade, da se gorica tu in tam zamaje od smeha! Natura je pač natura, — nič je ne zadušiti! — To je mladina. — Mladina je brezskrbna in živa kakor vedno, hihita se in se reži brez vzroka... O, ne brez vzroka, ko pa ve toliko pripovedi o dogodkih na trgatevi! — Marsikatera se je v času trgatve odebela in se je zgodilo, da se vedela ni kako, ker se je nekoliko preveč opila, da ji je zmešalo spomin. — Starejši so mrki, tihi in poklavuhi, zapikujejo se v trsje in godrnjajo, le tu in tam se zasmejejo, ne toliko od veselja nad uspehom šale, kolikor iz škodoželjnosti, ko čujejo slabo besedo o svojem sosedu. Rosa pada z listja; obleka se moči in temni; — janke postajajo težke, da se oprijemljejo kože in žulijo v pasovih, Pavl pa nosi vino od trgača do trgača, sili k pitju, da ne bo mraz, da bo dobra volja ter se bo tudi zapelo v gorah. Ampak nihče ne zapoje. Mladina se samo reži, se ščiplje in vlači za janke; tisti, ki so že nekoliko v letih pa se izgovarjajo, da je mrzlo in se ne da peti. Nekdaj so baje peli. Stari ljudje pripovedujejo o tem, ali to je bilo davno, — in pravijo, da so bili takrat bolj časi. Smešno, — kakor bi časi odločali, se naj poje ali ne.

Popoldne se že tu in tam čuje vrisk, čuje se celo tudi petje, toda to je petje pijancev, ki se jim na glasovih pozna, da ne vedo, kaj delajo, pa tudi na besedah se čuti, da ne prihajajo iz srca, marveč da so pobrane neke zunaj, ter so bolj kriki jeze in bolečine, kakor pa izrazi dobre volje. Jezus, kaj bi rekli tisti, ki so umrli, ko so se trgali peli po gorah, če bi vstali od mrtvih in videli, kako je zdaj vse tiho in čudno, kakor da se ljudstvo nečesa boji! — Mladina... da, oh, ta mladina, ona je zmerom vesela, nič ji ne pride do živga! Morda bo potem, ko ona odrase, drugače, saj je vedra in pametna, da se ve obrniti, stari pa so plahi in boječi, že ziniti se ne upajo, kaj šele, da bi peli.

Dan medli in temni in megla lega na gorice, po cerkvah pa zvoni. — Megla je za danes konec! Berači, jutri pa pridite zopet! In je trgatav za prvi dan zaključena.

Zvečer je v zidanih gneči. Na mizah se kadijo gibanice, diši meš, okrog miz pa kroži ročka starega, v dobrih letih prešane, da se toplota oprijemlje src in leze nekam globoko doli. Noge iščejo nog, oči si potrepravajo, neopazno in skrivaj sicer, ali vendar dovolj jasno, da dosežejo to, kar hočejo. Potem pa je noč, brez zvezd, brez meseca in brez priči, — srce utripa razvneto od vina in duša se odpira vsemu, — tako voljna in klevača je, in vse se ji zdi tako nedolžno, vse je laža, igrača... Na podu pa škriplje prešpanj, stokajo preslice in vzdihuje koš, iz katerega lije mošt kakor ob povodnji voda s hribov.

Po večerji starina, ki rada lega zgodaj, odide, — od nekdaj se privleče sključen godec, ki stiska pod roko harmoniko in ne zmolihi bi očenaša, že udarjajo skozi okna zvoiki »maširjanke«, da zamajajo celo hišo. — Vse se vrtil, bežlja in nori, se zaletava v stene in v soplesalce, da puh jank ugaša leščerbo in praši po sobi, kakor bi plesali po cesti. Vročerkevjeji se otipavajo, segajo plesalkam v razparjake, se zmedeno režijo ter se muzajo, zunaj pa visi kašta, škriplje in se postopno seseda, dokler ni treba znova prelagniti. Potem pa zopet plešejo, kakor bi se hoteli ubiti. —

Da, ta mladina! — Morda bo res obrnila svet! —

»Hvaljen bodi...« Harmonika utihne, oznojeni plesalci se ustavijo, objeti preko ramen gledajo po prišlecem, ki je skrit v vežni mrak in se ga opazi le po tleči cigareti. Nekdo nese v vežo luč... Rjava kuta samostanskega fratra se izlušči iz teme, za njim pa stoji putar, brkat in zaraščen človek, ki naglo pomežikuje in pljuje po steni.

»Za samostanke očete če bi darovali po svoji dobri volji, oče in gospodar! Stara je ta navada in ne boste se ji izneverili. — Nate cigaro, vi prešarji pa cigarete, dekleta plesalke pa sladkorčke, da bodo usteca slajša...«

Nalijejo jima v puto mošta, ju povprašajo, kako in kaj, in harmonika se oglasi zopet. — »Čeden je ta frater, le ko bi ne bil tako blede in oblečen v rjavo«, se ša-

Izkrvavel je po nesrečnem zakolu

Tragična žrtev nevednosti o prvi pomoči

Mokronog, 12. oktobra. V vasi Selu pri Tržišču blizu Mokronoga živi dokaj premožna družina Urigel. Precej obsežno posestvo je še vedno v posesti že priletne očeta, oskrbuje pa ga sin, ki je poročen in oče šestih otrok. Med starši, sinom in sinajo je vladalo najboljšo družinsko razmerje in medsebojna ljubezen. V soboto so odločili, da zakoljejo prašiča. Kakor običajno, tako je tudi pri tej priliki oskrbel klanje mlajši Urigel sam. Ko so pripravili prašiča v zakol, je klavcu izpodletel nož tako nesrečno, da si je mož na roki prerezal žile. Kri je z vsilo silo brizgala, a od navzočih nihče ni vedel niti znal nuditi prve pomoči.

Hito so zapregli ter odpeljali ponesrečenca v dobro uro oddaljeni Krmelj k rudniškemu zdravniku. Vso pot do Tržišča je mladi mož zelo krvavel. Šele tu so spoznali

lijo dekleta in se delajo kakor bi jim res ugal, da lahko dražijo fante.

Prošnjaka odideta, med zidanicami smitcata kakor sovi, neslišno prideta k preši in neslišno odideta, — kakor bi ju bilo sram tega zastarelega beračenja, a ju menda ni.

Te čase je po Slovenskih goricah čuti večer za večerom škripanje preš, — večer za večerom pobirajo v kute oblečeni fratri mošt za očete franciskane, večer za večerom pa se tudi premetava po bajtah lačna deca, ki je zdaj uboga, nihče ji ne kuha jedi, ker so vsi na trgatvi. Dobro, da se čujejo ti kriki, pa vriski pijancev in vreščanje harmonike, sicer bi bilo tu mrtvo in tiho, kakor na pogrebščini. Zdaj so ljudje izgarani in izpiti, da jih je groza pogledati, — še mladim se pozna, starejši pa izgledajo čudno, kakor bi noč in dan nosili puto na plečih in nekam prsteno rumenkastih obrazov. So ni čudno; trpljenje, stradanje in pijača jih ubija.

Ignacij Koprivec

veliko nevarnost za življenje mladega moža ter mu rano tesno obvezali. A bilo je že prepozno. Ko so ga pripeljali k zdravniku, je bil ponesrečenec že v nezavesti. Edino, kar je mogel zdravnik še storiti, je bilo, da mu je dal injekcijo, po kateri se je nesrečni kmalu zavedel in prosil za spovednika. Toda preden je duhovnik prišel, je mladi mož zaradi prevelike izgube krvi izdihnil. Žena, ki je spremljala svojega nesrečnega moža, je krčevito jokala, toda pomoči ni bilo več.

Ta žalostni primer jasno svedoči, kako nujno je potreben pouk prirobnemu ljudstvu o prvi pomoči v nevarnost. Če bi bili nesrečnemu Uriglu roko tesno prevezali, da mu ne bi s tako silo brizgala kri in tako brzo odtekala, bi prišli do zdravnika še pravočasno, in bi ga gotovo rešili smrti.

Sezona fantovskih pobojev je tu

Pričela se je z novim moštom in z žganjekuho

Prui, 13. oktobra. Čim je vinski mošt spravljn po kletih in se obenem tudi kuha žganje, gre čez našo deželo kakor črna senca strahota fantovskih pretepov in pobojev. Naši fantje, ki nimajo več trdega dela, radi zvečer povasujejo, brez pijače seveda ne gre, pa se navlečejo alkohola, da kravvo gledajo in domala brat brata več ne pozna.

V nedeljo je bila v Hajdosa veselica in je prišlo tudi večje število fantov iz sosednjih vasi. Dobra kapljica je naglo stopala v glave. Pozno zvečer je v vasi izven gostilne nastal med fanti prepri in seveda tudi pretep, ki se je razvil v strahovito bitko. Fantje so bili oboroženi z noži, ročicami in koli. Seveda so kmalu obeležale žrtve in so posebno trije fantje dobili hude poškodbe. 29-letni Stefan Nachtberger iz Gereče vasi je silno hudo poškodovan

Operna pevka Vera Majdic bo danes pela v ljubljanskem radiu. Pred tednom napovedani nastop je izostal zaradi nenadne izpembe radijskega programa. G. Vera Majdicova odpotuje v Italijo.

po vsem životu. Z nožem je dobil smrtno-nevarne vbode v prsi, 23-letni poljski delavec Matija Kaisersberger ima precej razmesarjeno glavo in tako hude notranje poškodbe, da je le malo upanja, da mu bodo rešili življenje. 28-letni dminar Andrej Pečnik pa ima z nožem razrezane roke in noge. Vse tri ranjene so prepeljali v ptujsko bolnišnico. Orožniki so polovili že vrsto pretepačev, ki se bodo pred sodiščem kajpak vsi izgovarjali na pijanost. Da so divjaki tudi brez alkohola, tega seveda nihče izmed njih ne bo upal junaško priznati.

Maribor, 12. oktobra.

V neki gostilni pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah so se sprli vinjeni fantje. Beseda je dala besedo in naposled se je razvila pravcava bitka in sta obeležala v mlaki krvi Ernest Fekonja ter Fraic Kavčič, oba iz Zgornje Porčice. Oba sta dobila tako hude poškodbe na glavi in hrbtu, da so ju prepeljali v bolnišnico. Bitki so napravili konec orožniki, ki so devet pretepačev ovdili državnemu tožilstvu v Mariboru.

Skendrovec, 12. oktobra.

V naših krajih nad Zgornjo dolino je sadije obilno obrodilo in že se množijo fantovski pretepi. V nedeljo popoldne so se fantje zbrali pri posestniku Skrinarju v malem hribskem naselju v Završju nad Boriskom. Okušali so različno pijačo. Bolj ko so pili, bolj so bile glave razgrete in bolj so se fantje prerekli. Naenkrat se je v rokah Bajdetovega fanta zablistel nož. Preden so mu ga fantje mogli iztrgati je Bajde že silovito mahnil po Završnikovem fantu in mu je kratkoma prerezal trebuh. Na vse navzoče je brizgnila kri, Završnikov pa se je onesvestil. Krvavi dogodek je fatte tako prestrašil, da so se naenkrat vsi pomirili. Poklicani zdravnik je nudil ranjenemu potrebno pomoč, nakar je odredil, da so ga odpeljali s prvim vlakom v bolnišnico.

Študijska knjižnica v Kranju ustanovljena

Kranj, 12. oktobra.

Jugoslovensko akademsko društvo in Narodna čitalnica v Kranju sta stopila v stike in sklenila, da skupno ustvarita novo kulturno ustanovo, ki naj omogoči najširšim slojem, da se pouče iz znanstvenih revij in strokovnih časopisov o vseh mogočih vprašanjih, ki nam jih stavlja današnji čas. S tem bo ugodeno vsem onim, ki ima-

vedno znova s politično ironijo, nastalo to pot iz neprostovoljnega srečanja okolnosti.

Ob takih jesenskih dneh zavabi, pravi zadiši od vsehposod lokalni kolorit posameznih narodov in uživaje hodiš sedaj od Rusov k Nemcem, pa od Portugalec k Špancem. Obiskuješ toliko narodov, da se ti od njih in od utrujenosti naposled zavrti v glavi. In če te tedaj ne ozdravi čaša pristnega francoskega šampanjca, stopiš v portugalski paviljon, kjer ti brhka Portugalka v narodni nošji zastopni postreže z izvrstnim sendvičem in tem dražje zaradi čašice obveznega, toda izbornega portugalskega porta. Ali si zaželiš vina iz grških otokov? Ali ohrskega tokajca? Ali vina, ki so ga vzgojili Jude v svoji Palestini? Da ne omenjam cele simfonije francoskih vin, katerih vsako ima svoj buč, svoje odenke barve in okusa. Pa slastnega francoskega jabolčnika (cydre), ki daleč prekaša pijačo naših sadjarjev; naj se sami vprašujejo, zakaj.

Toda nikar samo o vinih; v tej deželi se vino uživa samo v čašah, počasi in pobožno, brez vsakršnih »arriere-pensées«, ki povzročajo zoprno slovensko pijančevanje. Kajti tamle imaš predvsem obilo grozja iz Šampanje in Burgundije, slastnih melon iz Provanse, debelih, sočnih hrušk iz Normandije, južnega sadja iz francoskih kolonij in še toliko tega in onega na gosposko izbiro. Dr ne govorim o obloženih kruhkih vseh vrst, o najrazličnejših pecivih, o alžalskih klobasah, o specialitetah okusa skoraj vseh evropskih in še azijskih narodov. Vse to je namenjeno najrealnejši in-

Jo smisel in veselje do proučevanja znanstvenih, gospodarskih, socialnih in strokovnih problemov, a jim gmotne razmere ne dopuščajo nabave dragih znanstvenih knjig in revij.

Otvoritev študijske knjižnice bo v petek ob 20. uri v knjižnici Narodne čitalnice. Knjižnica bo poslovala v ponedeljkih in petkih ob 20. uri dalje. Da bo pa dostop omogočen tudi srednješolski mladini, bo odprta tudi v popoldanskih urah in sicer v sredo od pol 14. do pol 19. ure. Kdor ima veselje do znanstvenega študija, naj se svobodno posluži te ugodnosti, ker je vstop v študijsko knjižnico brezplačen. Knjižnica ima že sedaj na razpolago nad 20 znanstvenih revij. Z raznimi podporami in nabiralnimi akcijami pa upa, da bo dvignila novoustanovljeno kulturno ustanovo do visine, da bo lahko vsak prišel na svoj račun.

Lep pogreb mladega idealista

Zagorje, 12. oktobra.

Ob lepi udeležbi občinstva smo v nedeljo pokopali komaj 31-letnega rudniškega nameščenca Jožeta Kovača. Pred 15 leti je vstopil pri rudniškem konzumu v Zagorju v službo, nato je služboval v Laškem. Svoji prosti čas navzlic rahlemu zdravju je popolnoma posvetil druženemu življenju. Bil je Sokol in tajnik pevskega društva »Hum«, odbornik mestne godbe, blaginjak podružnice rudniških nameščenecv, vnet podpornik vseh nacionalnih društev in organizacij in zvest član mladinske organizacije JNS.

Pred nekaj meseci ga je bolezen spravila v posteljo. Zaman je iskal leka v Leonišču. Po operaciji je podlegel zaradi oslabelosti. Iz Ljubljane so ga v soboto prepeljali v Zagorje, kjer je njegov oče vpkojen rudar in posestnik. Občinstvo ga je v velikem številu kropilo ter nanosilo cvetja in vence. Zlasti so se mu vsa društva oddolžila s krasnimi vencami. Ob slovesu so mu združeni pevci iz raznih krajev pod vodstvom Srečka Godine zapeli žalostinko, nakar se je za rudniško godbo razvil dolg žalni sprevod za žalujočimi svojci so se uvrstili zastopniki rudnika z nadzornikom vseh konzumov g. Sodnikom iz Ljubljane, predstavniki društev in veliko število tovarišev, rudniških nameščenecv iz vseh revirjev. Ob grobu se je poslovil tajnik osrednjega odbora rudniških nameščenecv g. Gioneli iz Trbovelj, za pevsko društvo »Hum« pa g. Hrastelj iz Laškega. Pevci so odpeli žalostinko, godba je zaigrala poslovilno koračnico. Izza oblakov je poslednjič posijalo zahajajoče sonce. Nato so vtilo zadonele grude ob krsto. Mlademu idealistu po trajno ohranjen lep spomin. Globoko prizadetim svojcem velja tudi naše odkritosrčno sožalje.

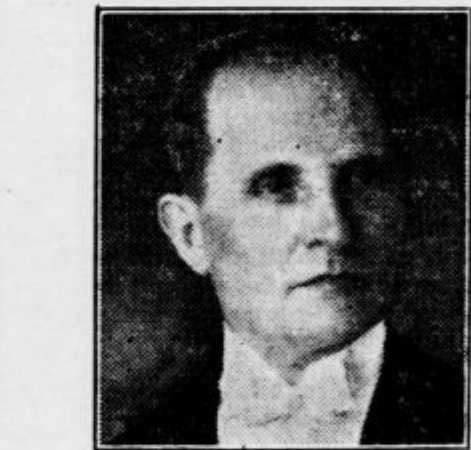
Praznik vodiške mladine

Vodice, 11. oktobra.

Na tretjo obletnico smrti blagopokojnega Viteškega kralja je doživela šolska mladina v Vodicih slavo, ki je bilo po svoji zamisli tako učinkovito, da bo morda rod to pomni dolgo, dolgo.

Šolski upravitelj g. Alfonz Završnik, ki mu šolstvo v teku nekajletnega bivanja med nami dolguje mnogo, si je s sobotno slavnostjo postavil trajen spomin v sredi mladine in odraslih. V trajen opomin kasnim rodovom je šolska mladina po cerkvenem žalnem obredu na šolskem vrtu vsadila spominsko lipo. Nato se je slavnost nadaljevala v okrašen šolski sobi. Za to je poskrbel naš odlični učiteljski zbor. Pred sliko nepozabnega kralja Aleksandra so gorele sveče. Spominski govor gospoda upravitelja je globoko dirnil vse navzoče. Poleg šolske mladine in učiteljskega so prišli na svečanost še zastopniki občine z županom in predsednikom kraj. šolskega odbora na čelu, zastopniki Sokola in drugih nacionalnih organizacij ter zastopniki orožništva.

Podmladek Jadranske straže na vodi-

Sreski načelnik Marko Ipovic je umrl v Mariboru. O njegovi smrti je »Jutro« večkrat poročalo.

Pametna žena

Oh, moj Bog, lepi prt! Saj to bo stalo celo premoženje, ko ga boste dali oprati!

One mi da bom oprali kar sam!

Kajti vsaka pametna žena ve, da je pranje s

SCHICHTOVIM MILOM JELEN pravo veselje!

Ški šoli je ta dan razvil tudi svoj lepi prapor. Ob asistenci kaplana je župnik g. Peter Janc blagoslovil novi prapor. Pred blagoslovom je naslovil na mladino prisrčen domoljubni govor. Praporu je kumovala gospa Marija Tavčarjeva, veleposesnišnica sopraga iz Vodice. Pripela je krasen spominski trak. V imenu podmladkarjev, ki jih je na naši šoli toliko kolikor je učencev, se je dobrotni kumici zahvalila neki deček in ji poklonil šopek. Deklamirali so dečki še nekaj prigodnih pesmi, nato jih je vznešeno pozdravil zastopnik ljubljanskega Oblastnega odbora JS g. Viktor Pirnat. Državna himna je zaključila lepo svečanost.

Drzen tat nastopa po Zasavju

Zagorje, 11. oktobra.

Po tatvinah v raznih krajih Zasavja, kakor v Polšniku, Vačah in drugih naseljih, je bila v noči na soboto izvršena drzna tatvina tudi v Zagorju. V zgodnjih jutrnih urah se je priključil nekdo v kuhinjske prostore hišnih posestnikov upokojenega steklarja Lipovška in vdove Marije Ovnikove ter pobasal razno obleko, idobase, kruh in malinovec. Ovnikova je sicer slišala ropot v kuhinji, vendar je mislila, da je delala ropot mačka. Tudi pri Lipovšku so slišali nepovabljivega gosta, a so ga pregnali. Mislalo pa so, mu je zelo muditi, ker je zunaj pustil nekaj obleke.

Orožništvo je prijelo dva osumljenca, pa ju je spet izpustilo, ker ni bilo dokaza, da sta kriva. Zaradi tega je upravičen sum, da je bil na delu neki znan potepnik, ki ga oblastva že dolgo časa zasledujejo zaradi različnih podvigov.

ternacionali, kar jih obstoji na svetu: utrujenim, zdehajočim obiskovalcem, ki se brez ozira na nase, narode, stranke in osebne prepričanja sedajo na klopi in stolec, presaničeni od tolikih vrtipov in notetih paviljonih, čimer razni narodi opozarjajo nase in na svoje posebnosti. Šele ko mine ta človeška preutrujenost, ki zmanjšuje aperceptne sposobnosti in ko začena človek prehajati od celote k podrobnostim, od površja k nekaterim globljim dejstvom, jame »L'Expo« trajneje učinkovati na obiskovalce. In vendar koliko jih je, — zlasti skoraj vsi skupinski obiskovalci, — ki so običajni na tej prvi, nejasni, begajoči, slepilni fazi?...

Nedvomno je sedanja razstava umetnosti in tehnike v Parizu velik pojav. Površni obiskovalec običi pri vnanjih vtiskih. Ne razloži zaradi obilnih dreves gozda. Toda čim pogostej zahajajo nanjo, tem dočenejša in polnejša je nje podoba in posebej še — nje vsebina.

Osrje celotne razstave tvori Francija. Nič ni razumljivejšega od tega. Francija se zaveda svojega pomena za človeštvo: v tem je ključ k vsemu, kar nas prvi hip osupne, zlasti nas, ki naslanjamo svojo narodno zavest na prirodno pravo, ne pa na debelo naplavino tradicij.

Kdor je kdaj prečital, postavimo, zgodovino prirodnih ved, četudi samo tisto nemško, ki je nekoč izšla med zvezki Reclamke, bo posebno presenečen od nekaterih primerih francoske tehnike. Da so Franco-

Domače vesti

* **Šoštanske Slovenke** svojemu velikemu rojaku. Za stoletnico rojstva ustanovitelja slovenskega združenja inž. Mihe Vošnjaka, ki je šoštanski rojak, so šoštanske gospe pripravile lep venec. Venec, katerega krasni svilen trak v državnih barvah z napisom: Ustanovitelju slovenskega združenja in v svojem rojaku ob stoletnici rojstva. — šoštanske Slovenke, so položile na grob Mihe Vošnjaka v nedeljo 10. t. m. popoldne. Skoraj istočasno se je na grobu velikega pokojnika poklonilo tudi posebno odposlanstvo Zveze slovenskih združenj. V venec katerega so položile na grob inž. Mihe Vošnjaka šoštanske gospe, se je tudi rojstni kraj na skromen, a pri srčen način oddolžil spominu svojega znamenitega rojaka.

* **Novi grobovi.** Iz Rožne doline bodo danes ob 16. spremlili na pokopališče na Viču g. Hermana Krenna, ki je umrl po daljšem bolehanju. Bil je rudniški upravitelj in blaginjak Kranjske industrijske družbe na Jesenicah, kjer je ostal v dobrem spominu. Zapustil je vdovo, sina inženjerja in hčerko. — Izpred mrtvaške veže ljubljanske bolnišnice so včeraj spremlili k Sv. Križu g. Antona Jakina. — V Dobošak pri Mariboru je umrla gospa Rozina Grčarjeva. K večni počitku so jo spremlili v petek in jo pokopali na farnem pokopališču pri Mariji Brezju. — V Šiški je včeraj umrl upokojevi vlakovodja-uradnik g. Josip Jereb. Pogreb bo jutri ob 14. s Celovške ceste 69. — Pokojnim blaz spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Največji umetniški atelje v Jugoslaviji** gradi Ivan Meštrovič v Zagrebu na Josipovcu. Atelje bo 30 m dolg, 11 visok in 25 m širok. Novi atelje je Meštrovič potreben zaradi novih naročil, zlasti zaradi kipov pokojnega rumunjskega kralja Ferdinanda in sedanjega kralja Karla, ki ju je naročila rumunska vlada.

* **Edina mladinska mornarska šola** je na Korčuli. Imenuje se mornarska šola kraljeviča Tomislava in ima tri razrede. Prihodnje leto bo šolo zapustilo 20 malih mornarčkov, ki bodo nato po zgledu svojih očetov započeli borbo z morjem. Letos je mornarska šola na Korčuli dobila svojo lastno ladjo. Upravnik šole je M. Kulin.

* **Nafta** odnosno plinsko olje za pogon avtomobilov z Diesel-ovim motorjem se dobiva na črpalnikih na dvorišču gostilne pri Fivovcu in pri Jugovatu, Tyrševa cesta v Ljubljani po 270 din za liter.

* **Violeli in ga napelji v Varazdinu.** Te dni je izpovedal, da je njegova družba v nekem gozdu v preloškem srezu zakopala orožje. Orožniki so ga zatoorej odpeljali tjakaj. Ko pa se je Baranija približal madžarski meji se je uspešno brezumno pognal v beg. Tedaj je za njim ustreli narednik-vodnik Gojko Buzančič in Baranjo na mestu usmrtil. Od razbojniške družbe, ki je preoblečena v orožniške uniforme, je izvršila vrsto zločinov okrog Koprivnice, Krizevec, Ludbrega in Varazdina, se skrivata samo še Kokaš s svojim sinom, ki je set ustrelenega Baranja. Ostalih 10 razbojnikov je zaprtih v Varazdinu.

* **Žrtve steklega volka.** Iz Kuršumlije poročajo: V vasi Trebinju je prišlo do strahovite borbe pastirjev s podvratnim volkom, ki je nenadno planil med čredo, raztrgal nekaj ovc ter rnil pastirja Nedelka Jovanovića in njegovega 12-letnega vnuka. Zaradi zanikarnosti so se zlasti pri Nedelku, čeprav je dobil injekcije proti steklosti, pojavili stekline, in je po nekaj dneh izdihnil v strašnih mukah. Njegovega vnuka Svetomira upajo zdravniki še rešiti.

* **Neresce je raztrgal kmeti.** O strahovitem dogodku poročajo iz okolice nasmilanske vasi Velinega sela pri Brčkem. Kmet Musa Mamučić je z družbo svojih sosedov prežal na divje svinje. Naenkrat se je pojavil velik neresce. Musa je pomehlil in sprožil, toda patrona je zatajila. Tedaj je neresce planil naravnost nad Muso, ga podrl na tla in mu v nekaj trenutkih s svojimi čeljustmi raztrgal toliko mesa s telesa, da je Musa izdihnil, preden je ostalim sosedom uspelo podreti podvijano zver. Neresce je tehtal okrog 800 kg.

* **Tovarna JOS. REICH** sprejema mehko in skropilno perilo v najlepšo izdelavo. 3

SHIRLEY TEMPLE V SIAJNI GLASBENI KOMEDIJI

MALI POMORŠČAK

Velike arije iz opere »Lucija di Lammermore« poje mala Shirlica v tercetu z odraslimi. — Humor, ples in interesantna igra bo zabavala v tem filmu staro in mlado!

KINO SLOGA!

PREMIERA JUTRI!

* **Zegnanje v Ratečah—Planici.** V nedeljo 17. in ponedeljek 18. t. m. bo žegnanje v Ratečah—Planici. Ta dva dni je v vseh godstihah ples, za vse druge dobrote je pa tudi preskrbljeno.

* **Zanimiva razstava ženskih ročnih del** v vseh tehnikah vezenja, kvakanja in pletenja, izdelanih z M E Z predvodom za ročno dela, v Celju: Hotel Union, odprto od torka 12. oktobra do vključno petka 15. oktobra 1937, dnevno od 10. do 18. ure nepretrgano. Vstop prost! Ne prodaje se.

* **Mučna poročniška afera** v Zagrebu. Zagrebški listi beležijo, da je te dni umrla 41-letna Barbara Nikoličeva, hči na Savski cesti. Bila je poročena in je imela tri otroke. Četrtega pa je s pomočjo neke zagrebške zdravnice odpravila. Kakor je ugotovila komisija pri raztlešenju, je bil abortus odpravljen s takim nasiljem in groboščjo, da je nesrečna Barbara izkrevavela. Uvedena je stroga preiskava.

* **Zapuščen mož je ubil ženo in jo vrgel v vodnjak.** V Radonju pri Drnišu so našli v vodnjaku kmetico Ano Gija mrtvo. Njen 23-letni mož Krista je kazal iskreno žalost, ko je žena izginila in je sam razlašal na okrog, da mu jo je najbrž kdo odvedel. Zato izpovedka sum ni padel nanj. Polagoma pa se je mladi mož začel zapletati v svojih izpovedih, dokler ni naposled priznal, da je ženo sam ubil in jo vrgel v vodnjak. Stori je to, ker ga je žena po kratkem času srečnega zakona zapustila. Prišel je pred veliki senat v Šibeniku, ki ga je obsodil na 10 let roboje.

* **Vodja razbojnikov cigan Baranja ustrelen.** Poročali smo, da je bila na Hrvaškem polovljena nevarna razbojniška družba, samo njenemu vodji krovločnemu ciganu Josku Baraniji je uspelo, da se je dolgo skrivaj. Naposled so tudi njega

* **Uveden je telefonski promet** Ljubljana — Opčina, pri Trstu.

* **Učiteljski pevski zbor** opozarja svoje članstvo, da se bo vršil prihodnji pevski tečaj 15. 16. in 17. oktobra t. l. v dvorani Saveza grafičnih delavcev v Ljubljani, Masarykova cesta 14. t. j. nasproti kolodvoru in ne kakor je bilo prvotno javljeno. Dvorana je v petem nadstropju. Začetek tečaja bo 15. t. m. ob 10. dopoldne. Odbor.

* **Nov gospodarski in turistični vodnik za Slovenijo.** Prejeli smo: »Jugoslovenska revija« je pred dvema letoma izdala francoski vodnik po Dalmaciji pod naslovom »L'Adriatique Yougoslave«, letos pa isti vodnik v angleščini pod naslovom »The Yugoslav Adriatic Littoral«. Letos pripravila izdajo zelo obsežnega in po opremitvi prvotnega vodnika po naših krajih pod naslovom »Slovenija, gospodarstvo in turizem«. Novi vodnik po Sloveniji bo izšel v redakciji novinarja g. Vladimira Repalija letošnje v italijanščini, nemščini in erbohrvaščini.

Razirna krema

»LA TOJA«

učinkuje na kožo blagodejno in osvežujoče.

* **Solsko leto se je spet pričelo.** Radost prvih solskih dni, veselje z novimi knjigami — vse to naglo uplame, ko se je treba resno pogledati v knjige. Ni vedno samo zaigranost in otroška neugnanost kriva, da otroci ne gredo radi v šolo in da kmalu izgube voljo do učenja. Pomenjanje volje je čisto posledica telesne utrujenosti in omejenosti. Otroci raste in se razvija se igra, skaka in teka. Učenje je napor za možgane in za živce in je prav posebno odvisno od telesne moči. Zato pogosto vidimo, da se slabotni otroci slabo učijo. Otroški organizem je treba jačiti, da lahko prenaša telesne in duševne napore. Ako od otroka zahtevamo več kakor zmora, bo telesno propadel in živčno oslabil ter postal nesposoben, da izvrši nalogo, ki jo od otroka zahtevamo. Vir moči je pri otroku kakor pri odraslemu človeku samo hrana. Treba je torej pri otrokih posebno paziti na to, da jim bo hrana ne samo zadostna v množini, marveč tudi bogata na hranljivih sestavinah. Marsikateremu otroku bo nevedno koristilo, ako se njegova redna hrana izpopolni s čašico Ovomaltine. Ovomaltine je v majhnih količinah privlačna telesu one snovi, ki so najpotrebnejše za razvoj mišic in kosti in za obnavljanje krvi.

onem revidirali svojo filozofijo o vrednosti in manjvrednosti evropskih narodov. Pokazalo bi se, da civilizacija že zdavnaj ni več zadeva štirih. Merda štiridesetih ali še več...

Tudi mednarodna razstava umetnosti in tehnike je potemtakem politična zadeva, kakor prav za prav vse v tej dobi, ki bo leha za hipertrofijo političnega čuta.

V paviljonih narodov, ki čutijo sredi današnje krize civilizacije misijonske nagibe, je politična usmerjenost civilizacije prav posebno očitna:

Mogočni paviljon Zveze sovjetskih socialističnih republik je po vsem svojem duhu izrazita propaganda za marksistični ideal nove družbe, kakor je nemški in v manjši meri italijanski s svojo ureditvijo in s svojim gradivom zagovor in opomin v duhu fašizma. Po španskem paviljonu ne hodijo, ne da bi občutili tragiko krvavega naroda. Podoba španske vrta ob vhodu z njegovimi daljnimi spomini na sevilske noči, polne sanj in lepote, je samo še romantična preteklost. Značilno je, da je težišče tega paviljona v kulturi: španska likovna umetnost, posebej je španska knjiga sta tu živi dokument narodove vrednosti.

Tudi tu je Evropa razklana, razdvojena, sprta v sami sebi. V težkih kričih išče izhoda iz svojih zagat. Pota po svetovni razstavi so polna mučne aktualnosti za vsakogar, kdor zna gledati. Pred paviljoni te mednarodne revije umetnostnih in tehničnih sil človeštva leže venomer temni oblaki politične in socialne problematike...

Iz Ljubljane

* **Masaryk, borec za pravico in redno,** je naslov predavanju, ki ga priredi dravska sekcija Jugoslovenske ženske zveze v Ljubljani dne 14. t. m. ob 20. uri v dvorani mestnega magistrata. Predava ga. Pavla Hočevarjeva. Ne le vse žene bre izjeme, v prvi vrsti na ljudi moški pridejo poslušati, kakšno je bilo mnenje Masaryka o ženi, kako jo je cenil in upošteval. Zato dobrodošel vsakdo!

* **Predavanje o ljubljanskem železnikom problemu.** Za predavanje inž. Stanka Dimnika, ki bo v petek 15. t. m. ob 18.30 v franciskanski dvorani, vlada v Ljubljani veliko zanimanje. G. inženjer, ki je priznan strokovnjak na tem področju, bo nazorno in poljudno z raznih vidikov obdelal problem ljubljanske železnice, ki v sedanjem stanju predstavlja veliko oviro za razmah ljubljanskega mesta. Predavatelj bo obravnaval na kratko dosedanje načrte in pokazal skopične slike, ki bodo nazorno prikazovale način, kako so si predstavljali razni avtorji rešitev tega vprašanja v preteklosti. Nato bo z diapozitivi oveslil tako zvani poglobitveni načrt in bo pokazal v več slikah, kako so potom poglobitve v raznih večjih svetovnih mestih rešili železniško vprašanje. Vsak ljubljčanec se mora poučiti o enem najbolj nujnih in najbolj perečih problemov ljubljanskega mesta. Zato pridite vsil! Vstopnine ni.

* **Francoski inštitut** opozarja na zanimivo predavanje, s katerim odpira vrsto francoskih predavanj v novi sezoni. Predaval bo gospod Georges Blondel, profesor na šoli političnih ved v Parizu in sicer o spominih na potovanje po Evropi. Predavanje bo drveni ob 20 uri v društvenih prostorih v Narodnem domu. Vabljeni.

* **Ga. Zlata Gjurgjanc** bo pela na svojem poslovnem koncertu 15. t. m. v veliki dvorani filharmonije pastirske pesni iz XVIII. stoletja ter pesni Lajovica, Škerjanca, Osterca, Musorgskega in Stritofa s spremljevalnim orkestrom. Drugi del koncerta bo izpolnjen z opernimi arijami iz »Ognejinac«, »Bohème«, »Butterfly«, »Manon« in »Traviata«. Koncert, pri katerem nastopi vsa orkester filharmonije, bo dirigiral novi predsednik g. Niko Stritof. Vstopnice od 12. do 40 din so v prodaji v Matični knjižarni.

* **Priglasje za kuharski tečaj** za boljše kuho, za tečaj za specialna jedila in za tečaj za pouk v nemščini sprejema Zveza gospodinskih pomočnic v Wolfovi ulici 10.

Pridite in izberite

si iz najine nove zaloge lepe in dobre barhente, flanele, rjuhe, odeje, šifone in drugo manufakturo. — Pričakujeta Vas

BRATA VLAJ

WOLFOVA UL. 5

* **Predavanje o prezimovanju** cvetlic in zelenjave priredi podružnica SVD Šiška—Ljubljana jutri 14. t. m. ob 20. v dvorani »Stara šola« nasproti bivši mitnici. Predava vrtnar gosp. Ivan Čeh. Po predavanju bo sprejmal odbor podružnice naročila za skupno nabavo živega aca članom proti naplačilu. Ob tej priliki naj se zglase člani tudi za skupni izlet na razstavo sadja v Mariboru.

* **JNAD Jadran.** V četrtek ob 20. bo v društveni čitalnici sestanke novincev. Na programu so trije kratki referati. Sestanek je strogo obvezen za vse novince, člane društva. Redna seja centralnega odbora drveni ob 20. Odbor.

ZA CENEN IN DOBER NAKUP

je merodajna trdika

MANUFAKTURA k. d.

LJUBLJANA — Mestni trg 17.

* **Angleško društvo** opozarja člane, da to danes ob pol 21. v društvenem lokalu prvi čajev večer. — Odbor.

* **Planist Ivan Noč** je pravkar absoliral serijo koncertov v nekaterih večjih mestih Jugoslavije z najlepšimi uspehi. Vse kritike ga hvalijo kot prvotnega umetnika. V Ljubljani bo koncertiral g. Noč v petek 22. t. m. ob 20. v veliki filharmonijski dvorani.

* **Neprevozna ulica.** Mestno poglavarstvo naznanja, da bo Robbova ulica v dolžini med Vilharjevo in Linhartovo ulico od danes pa do prekliza za vso promet zaprta, ker ureja mestna občina ob njej pokopališče za lužnih slovenskih mož.

Iz Celja

* **Pregrešna nacionalna mladina.** »Slovenec« se je, kakor že drugače ni moglo, obrazil ob naše poročilo o celjski komemoraciji za blagorokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem, ker smo ugotovili, da je nacionalna mladina po komemoraciji manifestirala z državno zastavo na čelu po mestnih ulicah. »Slovenec« trdi, da se je komemoracija razvila v manifestacijo za Sokolstvo in da je morala nastopiti policija. Tako poročanje vzljaja pri vseh treznih ljudeh samo posmeh, saj je nacionalna mladina, ki je »Slovenec« trn v peti, manifestirala za kralja in Jugoslavijo ter jugoslovensko idejo, obenem pa se ob obletnici nesrečnega koroškega plibiscia spominjala naših bratov onstran meja. Ob koncu pa se je »Slovenec« povzpelo do predreznitve: »Kdor kriči, da ljubi svojo domovino, jo bo v najkrajšem času izdal.« Preko takega načina pisanja gre nacionalna mladina z dočlanjstvom in prezirnom. »Slovenec« priporočamo, da se malo poznamina za »slovenske fante« v Celju, ki niso smatrali za potrebno, da bi bili prišli v eoboto k žalni službi božji za blagopokojnim kraljem in kraljico, dočim ot drugih, manj pomembnih prilikah zelo radi nastopajo uniformirani.

* **Odlikovanje gabskih gasilcev.** V torek so bili slednji agilni gasilci, člani gasilske čete v Gaberju pri Celju, slovesno odlikovani: z zlato kolajno Konrad Goligranc, Franc Pušnik, Anton Florić, Jernej Šarlah, Marko Vučko, Ignac Podpečan, Stefan Bornšek, Ivan Špeglić in Hinko Cuvan; s srebrno kolajno Franc Špeglić, Blaž Sodin, Ludvik Gašček, Ivan Zeleznič, Stanko Kokošinec, Franc Podpečan, Jakob Perner in Stefan Grankuš; z bronzasto kolajno pa Josip Mihalčič, Franc Leskovec in Franc Habjan. Zaslužnim gabskim gasilec iskreno čestitamo k odlikovanju! Vsi goraj navedeni gasilci delujejo mnogo preko terminu, ki je za odlikovanje določen, kar bo tovrsto uroštevano pri bodočem odlikovanju.

LEPO ZELJE V GLAVAH, NOVODOSLO, DOBITE NAJCENEJE, PRI KMETIJSKI DRUŽBI V CELJU, ASKERČEVA ULICA.

KINO

TEL. 21-24

MATICA

Danes poslednjič!

Nova pota slavne peva in divnih pesmi Louis Graveureja v velfilmu

PESEM OBOZUJE

Hanna Waag Gina Falkenberg

TEL. 27-30

SLOGA

Danes poslednjič!

»Hči SAMURAJA«

Prvi veliki nemško-japonski film v režiji znanega tvorca alpinističnih filmov dr. Arnolda Francka.

Setsuko Hara Isamu Kosugi

TEL. 22-21

UNION

Duhovito zabavno filmsko delo

DRAGOCENI POLJUB

v glavnih vlogah Liane Haid, Ivan Petrovič, Hans Moser, Theo Lingen, Heinz Rühmann.

Glasiar: Robert Stolz.

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

* **Vpisovanje v kmetško nadaljevalno šolo** v Celju bo od 15. t. m. vsak dopoldan v pisarni II. državne narodne šole (prejše okoliške šole). Mladenci, vstopite v to šolo, ki vas bo krepila v kmetijski miselnosti in zavesti ter vam pokazala, kako se kmetu pomaga. Pouk se bo pričel 4. novembra.

* **Zborovanje koroških Slovencev.** V soboto 16. t. m. bo v gornjih prostorih Narodnega doma v Celju koroški družabni večer, čigar čisti dobiček je namenjen slovenskim koroškim akademikom. V nedeljo ob 8. bo v opatijski cerkvi maša za pokojne člane Kluba koroških Slovencev, po maši pa bo v mali dvorani Narodnega doma občni zbor osrednjega odbora Kluba koroških Slovencev.

* **Nocoj bo koncertiral** v mestnem gledališču ob 20.30 naš odlični klavirski umetnik Ivan Noč, ki je tudi v inozemstvu del velike uspehe. Za koncert vlada zanimanje. Cene dramske. Koncert bo užitek prve vrste.

* **Žrtve napadalec.** V nedeljo je neki član cirkusa v Hrastniku napadel 29-letno delavko Ano Udrijanovo iz Hrastnika ter jo z nožem poškodoval po glavi, hrbtu in rokah. V ponedeljek je neki možki v neki gostilni pri Sv. Matežu udaril 40-letnega lesnega trgovca Franca Stigla iz Radmirja s stolom po glavi in ga močno poškodoval. Istega dne so trije neznanji možki napadli 36-letnega posestnikovega sina Josipa Zganaka iz Dolenje vasi pri St. Pavlu pri Preboldu. Eden izmed napadalec je udaril Zganaka s sesaliko za kolo in ga poškodoval po hrbtu. Poškodovanci se zdravijo v celjski bolnišnici.

Iz Maribora

* **Odlični rotarjci** v Mariboru. Ponedeljkovega sestanka mariborskih rotarjcev se je udeležil tudi ravnatelj osrednje uprave, generalni intendant dunajskih državnih gledališč v pokoji. Franc Schneiderhahn iz Solnograda. Odlični gost je včeraj nadaljeval pot v Zagreb, kjer bo prisostvoval letošnjemu sestanku evropskega rotarskega posvetovalnega odbora.

* **Sahovski novice.** Drveni ob 20. uri priredi Mariborski sahovski klub v Centralu brzoturnir za prvenstvo meseca oktobra.

* **Ne marajo več za življenje.** V neki gostilni v Tattenbachovi ulici si je neki K. L. v vinjenem stanju prerezal žile na levi roki v zapustju. Prepeljali so ga v splošno bolnišnico. — V celici v policijskih zaporih si je zasadiła nož v prsa 24-letna Olga K. V splošni bolnici so jo takoj operirali in ji rešili življenje.

* **Uredništvo in uprava mariborske podružnice »Jutra« in »Večernika«** imata odlešale samo telefonično številko 24-55 (ne več 24-40).

* **Ogenj v Hočah.** Posetniku Francu Prezlju v Zgornjih Hočah je pogorelo gospodarsko poslopje in ima preko 35.000 din škoda. Požiga je osumljena 17-letna Ivana F., ki so jo orožniki aretirali.

* **Utopljenec v Dravi.** Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je naplavila Drava truplo 55-letnega Petra Razborka iz Vurnata pri Selnici ob Dravi, ki so ga pogrebali od 24. septembra. Ker niso ugotovili na truplu nikakršnih znamenj, ki bi kazala na nasilno smrt, prevladuje mnenje, da je šel Razbork prostovoljno in smrt.

* **Bresterniški umor pred sodniki.** V petek dne 15. t. m. bo pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča kazenska razprava proti 21 letnemu delavcu Maksu Feršu, ki je dne 16. julija v Bresternici umoril in izropal Kristino Gselmanovo.

Vremenska poročila

Dozvedno vreme v oktobru po stoletnem kalendarju. Dan je dolg od 11 ur 43 minut do 10 ur in se do konca meseca skrči za 1 uro 43 minut.

S. 13. Slavoljub hladneje, ponekod slana

C. 14. Kalist sončno, topleje

P. 15. Terezija oblačno

S. 16. Gal op.

N. 17. Mira Jadviga

P. 18. Luka večinom oblačno, brez slane

T. 19. Peter Al. Ščip ob 22.47

S. 20. Felicijan

Poročilo Meteorološkega zavoda na univerzi

12. oktobra

Ljubljana 7. 762,4. 6,8. 88. S1. 8. dež. 0,1;

Maribor 7. 762,1. 6,0. 90. 0. 8. —;

Zagreb 7. 762,8. 8,0. 95. NW1. 8. dež. 7,0;

Beograd 7. 761,4. 8,0. 95. 0. 7. —;

Sarajevo 7. 761,3. 7,0. 95. 0. 10. dež. 1,0;

Skopje 7. 760,6. 9,0. 95. 0. 10. dež. 2,0.

Temperatura: Ljubljana 13,2. 6,4; Maribor 17,0. 6,0; Zagreb 14,0. 7,0; Beograd 17,0. 7,0; Sarajevo 14,0. 7,0; Skopje 12,0. 7,0; Kumbor 16,0. —

Prvo žrebanje srečk

35. kola državne razredne loterije
bo 20. oktobra t. l.

Preskrbite si jih čimpreje pri
ZADRUŽNI HRANILNICI V LJUBLJANI

Dalmatinova ulica 6

zi na višini glede umetnosti — kdo bi dvomil? Zlasti razstava mojstrskih del francoske umetnosti v pariškem občinskem paviljonu nudi preprečevalen retrospektivni pogled v daljino preteklost in kaže, v koliki meri je Francija materinska dežela umetnostnih form, ki so prišle do polnega cveta šele v drugih deželah.

Toda podoben primer imamo v tehniki. Ne samo, da so v laboratorijih in učilnicah francoskih fizikov in kemikov vznikla mnoga spoznanja, ki so teoretično odprla nova pota aplikiranemu vedam marveč je na presenetljivi višini tudi sama francoska tehnika, o čemer se lahko v nazornih primerih prepričamo celo laiki. Izmed francoskih deležev na tej razstavi je nadalje posebno pomemben onj del, ki nam prikazuje francosko provinco, saj je tu francosko tako rekoč v svojem elementu. Ta del razstave je najoriginalnejši in najizrazitejši francoski, zahteva pa od nas večjo pozornost in prodorneje znanje kakor ostali, saj ga sestavljajo predvsem etnografske in zgodovinske sestavine. Pariz je Cosmopolis, šele podrobnejši ogled ti pokaže njegovo tipično francosko podobo; tu je pa Francija čista in svoja — edinstvena.

Največji, pri nas doslej vse premalo podarjeni pomen pariške svetovne razstave je v tem, kako so se tu uveljavili mali narodi, manj znane države. Doslej ni bilo na nobeni razstavi mednarodnega značaja zastopanih toliko malih narodov, kakor je na pariški. Živimo v času, ko je obstoj malih narodov ne le predmet filozofskih in socioloških razprav, marveč tudi važen politični problem. V tem času bi bilo napak, če bi prezrli tako važno manifestacijo malih narodov, kakor jo nudi »L'Expo 1937« v Parizu.

Medtem to nihče ne zanikuje vsaj teoretičnega pomena malih narodov na področju umetnosti, tem svobodnem poprišču vsega individualnega, je celo teoretično sporen pomen malih narodov v tehničnem napredku človeštva, kjer je posebno važna količina, t. j. številčna in materialna moč. Podrobnejši ogled paviljonov malih in manjših narodov od jugoslovenskega, ki se dviga takoj ob glavnem vhodu pri Trocaderu, poleg skandinavskih, zlasti švedske in nor

Gospodarstvo

Rekordni pridelek koruze in prilično dober pridelek pšenice

S precejšnjo zakasnitvijo objavlja kmetijsko ministristvo uradne cenite o letošnjem pridelku pšenice in koruze. Druga leta smo imeli prvo cenitev o pridelku pšenice že v začetku septembra. Pravkar objavljena statistika nam kaže, da smo imeli letos rekordni pridelek koruze in tudi pridelke pšenice je bil zadovoljiv, čeprav ni dosegel lanske izredne višine. Pšenice smo pridelali 23,5 milijona metrskih stotov, koruze pa 53,5 milijona metrskih stotov. V primeri s prejšnjimi leti dobimo naslednjo sliko (skupni pridelek je izražen v milijonih metrskih stotov, pridelek na hektar pa v metrskih stotih):

	pšenica	koruza
	sk. pridel. na ha	sk. pridel. na ha
1928	28,1	14,8
1929	25,9	12,3
1930	21,9	10,3
1931	26,9	12,6
1932	14,5	7,5
1933	26,3	12,6
1934	18,6	9,2
1935	19,9	9,3
1936	29,2	13,2
1937	23,5	53,5

Pridelek pšenice je bil letos na višini povprečja zadnjih pet let. Razlika nasproti lanskemu pridelku znaša skoro 20%, to pa zaradi tega, ker smo imeli lani rekordni pridelek. Pridelke koruze pa je večji kakor v vseh prejšnjih letih, ne samo po

svoji celotni količini, temveč tudi po povprečnem pridelku na hektar, ki je prvič presegel 20 metrskih stotov.

Največje primanjkljaje nasproti lanskemu letu beležijo pri pšenici dunavska banovina (minus 23%), savska banovina (minus 29%), drinska banovina (minus 30%), moravska banovina (minus 17%) in vrbaska banovina (minus 31%). V dunavski banovini je znašal pridelek 11,62 milijona metrskih stotov (—3,5), v savski 2,66 milj. metrskih stotov (—1,08) in v moravski 2,56 milijona metrskih stotov (—0,53). Na te tri banovine odpade 72% celotnega pridelka. Večji pridelek nego lani beležita zetska in primorska banovina ter za malenkost večji pridelek tudi dravska banovina. V dravski banovini smo pridelali 534.000 metrskih stotov (8,6 stota na ha), to je za 9.000 metrskih stotov več nego v prejšnjem letu, toda za 144.000 stotov manj nego v letu 1935.

Pridelek koruze je bil v vseh banovinah večji nego lani, razen v drinski in dunavski. V dravski banovini smo pridelali 585.000 metrskih stotov koruze, t. j. 14 metrskih stotov na ha.

S pšenico posejana površina se zadnja leta giblje na višini 2,2 milijona hektarjev (pred letom 1929. je znašala manj nego 2 milijona ha). S koruso posejana površina pa se je zadnja leta ustalila na višini 2,65 milijona ha (do leta 1924. je znašala manj nego 2 milijona ha).

Naglo naraščanje cen glavnih izvoznih predmetov

Po najnovejših podatkih Narodne banke za september, se je indeks cen v trgovini na debelo v tem mesecu v primeri s prejšnjim mesecem povečal za 2,8 na 78,1 točke (1926 enako 100). Pri tem stanju kaže v septembru naš indeks cen v primeri z lanskim septembrom povečanje za 11,1 točke ali za 16,5%, v primeri z indeksom v septembru 1934 pa znaša povečanje 14,9 točke ali 23,5%. Od avgusta do septembra se je dvignil indeks cen rastlinskih proizvodov za 5,4 na 79,9 (lani je znašal 60,4), indeks cen živine in živilskih proizvodov za 1,1 na 67,2 (lani 64,9), indeks cen mineralnih proizvodov za 0,9 na 89,0 (lani 80,8) in indeks cen industrijskih izdelkov za 2,8 na 78,1 (lani 69,2).

Zanimive spremembe opazimo, če primerjamo razvoj indeksov glavnih izvoznih in uvoznih predmetov. Letos se je indeks cen glavnih izvoznih predmetov dvignil po dolgi vrsti let dvignil preko višine indeksa cen glavnih uvoznih predmetov, kakor je to razvidno iz naslednje primerave indeksov glavnih

	izvoz.	uvoz.	razlika
povprečje	1926.	100,0	100,0
1929.	114,3	91,4	+ 22,9
1933.	58,4	74,3	— 15,9
1936.	64,8	71,1	— 6,3
sept. 1937.	77,5	75,3	+ 2,2

Leta 1929. je bila situacija naše izvozne trgovine izredno ugodna, kajti indeks cen glavnih izvoznih proizvodov je bil za 22,9

točke višji nego indeks cen glavnih uvoznih predmetov, ker so se od leta 1926. cene naših izvoznih predmetov povprečno dvignile za preko 14%, medtem ko so cene glavnih uvoznih predmetov padle za 8,6%. Zato pa je bil za nas tem občutnejši preokret, ki je sledil temu letu. Od leta 1929. do leta 1933. je indeks cen glavnih izvoznih proizvodov padel za 55,9 točke ali za polovico, medtem ko se je indeks cen glavnih uvoznih predmetov v istem času zmanjšal le za 17,1 točke ali za 18,6%. To nenadno gibanje je imelo za posledico, da smo morali v letu 1933. izvoziti v inozemstvo za 60% večji količini naših pridelkov, če smo hoteli uvoziti enako količino uvoznega blaga, kakor leta 1929. Ta dispariteta med cenami, po katerih smo prodajali, in cenami po katerih smo kupovali uvožno blago, je bistveno pripomogla k poostitvi gospodarske krize. Šele v letošnjem letu se je to razmerje zopet nekoliko zboljšalo, ker so cene agrarnih proizvodov na svetovnem trgu precej narasle. Od lanskega septembra se je indeks cen izvoznih predmetov dvignil za 22% (od 63,6 na 77,5), medtem ko je indeks uvoznih predmetov narasel le za 7,6%. Tako je razmerje med cenami izvoznega in uvoznega blaga postalo za nas ugodnejše in smo dosegli in celo nekoliko presegli razmerje iz leta 1926, kajti v septembru je bil indeks cen glavnih izvoznih proizvodov že za 2,2 točke večji nego indeks cen glavnih uvoznih predmetov.

Rekordna produkcija bombaža je povzročila nov padec cen

Ob koncu preteklega tedna je ameriški poljedelski urad objavil četrti uradni cenitev letošnje produkcije bombaža v Zedinjenih državah, ki presega vse dosedanje cenitve. Že drugo letošnje poročilo je ocenilo pridelke na 15,6 milijona bal nasproti 12,4 milijona bal v lanskem letu. Tretje poročilo v septembru je cenitev dvignilo na 16,1 milijona bal, največje poročilo pa po novovno na rekordno višino 17,6 milijona bal. Nasproti lanskemu letu torej letošnji pridelke za 5,2 milijona bal ali za 42% večji. Letošnja produkcija bo tudi večja nego rekordna produkcija v letu 1931, ki je dala 17,1 milijona bal. Upoštevati pa je treba tudi še okolnost, da so znašale v začetku avgusta, ki pomeni novo bombažno sezono, stare zaloge bombaža v Zedinjenih državah 6,1 milijona bal. Tako bo znašala celotna ponudba bombaža v letu 1937-38 nič manj kakor 23,7 milijona bal, medtem ko je znašala svetovna poraba ameriškega bombaža v pretekli izredno ugodni sezoni le 13,1 milijona bal. Letos bo torej ponudba za preko 10 milijonov bal presegala predvideno potrošnjo.

Take prekomerne ponudbe v Ameriki še niso beležili od leta 1931-32 in zato se ni čuditi, da je v zadnjih dneh cena na svetovnem tržišču ponovno nazadovala in je dosegla zopet najnižje stanje, kakor v letih najhujše krize. Kako občuten je že padec cene bombaža nam priča dejstvo, da se je v marcu in aprilu letošnjega leta v Newyorcu gibal cena bombaža na višini okrog 14,50 medtem ko je sedaj že padla na 8,15 — 8,20. Stanje pa se postruže še zaradi dvignila produkcije bombaža v državah izven Zedinjenih držav. Letos cenijo to produkcijo na 20 milijonov bal, nasproti 18,4 milijona bal v lanskem letu. Če vzamemo vso svetovno produkcijo skupaj, se stvarno zalogami, tedaj bo svetovna ponudba v letu 1937-38 znašala preko 50 milijonov bal pri potrošnji, ki se cenj na okrog 31 milijonov bal. Ameriška vlada je zaradi tega stanja zelo v skrbeh in pripravila obširne ukrepe. Najbrž bo v kratkem sklicano zasedanje kongresa, ki mu bo predložen načrt zakon o omejitvi produkcije bombaža v Zedinjenih državah, kakor tudi načrt za nadaljevalne ukrepe, ki naj zadržijo prekomerno ponudbo na trgu.

Gospodarske vesti

— **Klirinška pogajanja z Italijo v Benetkah.** Že ob koncu avgusta, ko je saldo naših terjatev v novem kliringu z Italijo preseglo vsoto 20 milijonov lir, preko katere po julijanskem sporazumu z Italijo ne bi smeli, smo poročali, da bodo potrebna v najkrajšem času pogajanja z Italijo o ukrepih, da se prepreči nadaljnje naraščanje tege salda. Sedaj poročajo iz Beograda, da je v ponedeljek odstopal k pogajanjem v Italijo generalni direktor Narodne banke dr. Milan Protić. Pogajanja z rimskim institutom za plačilni promet z inozemstvom bodo v Benetkah.

Borze

12. oktobra

Na ljubljanski borzi so se danes v prvaletnem kliringu trgovali avstrijski šilingi po 8,23. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,6250, v angleških funtih po 238 in v grških bonih

po 29,90. Nemški šilingi so se nekoliko podražili in stanejo v Ljubljani, Beogradu in Zagrebu 18,85, v Zagrebu pa še za konec novembra 18,75 in za 15. januar 18,65.

Na zagrebškem efektornem tržišču je vojna škoda pri mirni tendenci notirala 411,50 (v Beogradu promet po 411,25). Do zaključkov pa je prišlo v 7% Blairu posojilu po 84,75 (v Beogradu po 85,25), v delnicah Dubrovačke plovidbe po 450 in v delnicah Jadranske plovidbe po 410.

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2395,66 — 2410,26, Berlin 1738,02 — 1751,90, Bruselj 729,95 — 735,02, Curih 996,45 — 1008,52, London 214,33 — 216,39, Newyork 4299,76 — 4336,07, Pariz 144,26 — 145,70, Praga 151,43 — 152,54, Trst 227,20 — 230,28.

Curih, Beograd 10, Pariz 14,5050, London 21,5850, Newyork 434,625, Bruselj 73,25, Milan 22,8750, Amsterdam 240,25, Berlin 174,50, Dunaj 80,30, Stockholm 111, Oslo 108,25, København 96,15, Praga 15,20, Varšava 82,20, Budimpešta 86,20, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 411,50 den., 4% agrarne 53 den., 4% sevrne agrarne 52,50 den., 6% begluške 77 den., 6% dalm. agrarne 75 den., 7% invest. 93 den., 7% stabiliz. 86,50 den., 7% Drž. hip. banka 100 den., 7% Blair 84,75 — 85,25, 8% Blair 94,50 den.; delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 198 den., Trboveljska 230 — 250, Gutmann 50 — 60, Sečera Vel. Bečkerek 650 bl., Sečera Osijek 200 bl., Osiječka ljevaonica 200 bl., Iels 30 bl., Dubrovačka 435 — 445, Oceania 280 den., Jadranska 410 — 430.

Beograd, Vojna škoda 411,25 — 412 (411,25), 4% agrarne — (53,50), 6% begluške — (78), 6% dalm. agrarne 75,75 — 76 (75,75), 7% Drž. hip. banka 100,25 den., 7% Blair 85,25 — 85,50 (85,25), 8% Blair 94,25 — 95, Narodna banka 7500 — 7600, PAB 204 den.

Blagovna tržišča

BOMBAZ

+ Winnipeg, 12. oktobra. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 122, za dec. 117,75, za maj 117.

+ Novosadska blagovna borza (12. t. m.) Tendence nespremenjena. Pšenica (78/79 kg): baška 177 — 179, banatska 172 — 181, baška ladja Tisa 182 — 184, ladja Begej 181 — 183, sremka 77/78 kg 176 — 178; slavonska 77/78 kg 177 — 179. Koruza: baška in sremka 105 — 107; banatska 102 — 104. Oves: baški, sremki in slavonski 112 — 114. Ri: baška 165 — 167; Ječmen: baški in sremski 63/64 kg 130 — 132,50. Moka: baška in sremka 50 kg in 50 kg 272,50 — 282,50; 52 252,50 — 262,50; 54 232,50 — 242,50; 56 212,50 — 222,50; 57 172,50 — 182,50; 58 127,50 — 132,50. Otrbi: baški, sremski in banatski v vrečah 96 — 100. Fižol: baški bel brez vrč 206 — 208.

ZITO

+ Liverpool, 11. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za okt. 4,18 (8,15), za dec. 7,69 (5,92), za april 7,85 (7,77).

Propaganda za betonske ceste

Za propagando modernih cest iz betona je jugoslovenska cementna industrija priredila ekskurzijo strokovnjakov v Avstrijo, Češkoslovaško in Nemčijo

Ljubljana, 12. oktobra. Zveza jugoslovenske cementne industrije je priredila nedavno pod vodstvom ravnarja TPD dr. Vrhunca strokovno ekskurzijo v inozemstvo, da bi na ta način dala vsem onim, ki se bavijo s cementnimi vprašanji, priliko, da vidijo modernizacijo cest v drugih državah. Člani ekskurzije so potovali po Avstriji, Češkoslovaški in Nemčiji, približno 2500 km po najvažnejših in najmodernejših cementnih cestah. Tega poučnega potovanja so se udeležili bivši minister za promet general Svetislav Milosavljević kot predsednik Jugoslovenskega društva za ceste, generalni tajnik inž. Rakočević, pomočnik ministra za zgradbe inž. Josipović z načelnikom inž. Bučkoma, višji svetnik inž. Petrović in tehnični organi posameznih bankih uprav. Banko upravo daseke banovine so zaletopali načelnik tehničnega oddelka inž. Viktor Skaberna, višji svetnik inž. Bevc, inž. Pirc in šef terenske sekcije inž. Geržina. Povabljeni pa so bili tudi oni gradbeni podjetniki, ki trenutno izvršujejo večja dela na modernizaciji naših cest, in sicer inž. Dždek ter inž. Pirkmajer, ki gradita cesto Ljubljana — Kranj, ter inž. Nasilimbeni, ki je zaposlen na modernizaciji ceste Maribor — državna meja.

Delegacija si je najprej ogledala na Dunaju takozvano Höhenstrasse na Kahlenberg in Leopoldsdorf, ki so jo Avstriji gradili predvsem iz turističnih vidikov. Ta cesta je bila za nas delegacijo zelo poučna, ker obstoji tudi pri nas načrt, da se najlepši gorski predeli v Sloveniji otvorijo za avtomobilski promet, zlasti Pokljuka in Pohorje. Na Češkoslovaškem je bila naša de-

legacija prav prišerno sprejeta in češki strokovnjaki so ji omogočili ogled najmodernejših cest, zlasti pa sistema sodobnega cestnišča, ki prihaja v poštev za srednje težke in mešani promet, kakršen je tudi na naših cestah. Strokovnjaki z naše banovine so se natančno poučili o gradnji teh cest, ki prihajajo v poštev za modernizacijo naših banovinskih cest. Seveda bo treba najprej preizkusiti nekaj cest, če bodo ustrezale v terenskem in klimatičnem pogledu in če bodo dale tako ugodne rezultate kakor na Češkoslovaškem. Naša delegacija je tudi položila venec na grob prezidenta Masaryka v Lanih in na grob neznanega junaka v praškem občinskem domu. Sprejela sta jo tudi češkoslovaški minister za javna dela g. Dostalek in primator Prage dr. Peter Zenkl.

Nato je ekskurzija odpotovala v Nemčijo, ker si je ogledala betonsko cesto, tako zvano Reichsautobahn, na progi München — Nürnberg, kakor tudi že izvršeno avtomobilsko cesto München — Berchtesgaden in alpinsko cesto ob vznožju nemške meje od Berchtesgadna do Bodenskega jezera. Na povratku so si strokovnjaki ogledali gorske ceste v Avstriji in nedavno zgrajeno cestno zvezo med Gradcem in Celovcem, takozvano Pakstrasse. Bili so tudi v Judenburgu, kjer so položili venec na grob slovenskih junakov, a ob koncu ekskurzije so si ogledali tudi cestna dela na državni cesti Ljubljana — Kranj, kjer so se gospodje iz Beograda lahko prepričali, da se cesta gradi z izredno strokovno natančnostjo in da v ničemer ne bo zaostajala v gradnji za betonskimi cestami v inozemstvu. Sredi se je ekskurzija vrnila v Ljubljano.

Dr. I. Potnik:

Spomini na Masaryka

I. Ko sem končal pravne študije v Pregi, sem se par let pred začetkom svetovne vojne naselil v Ljubljano. Tu so nekateri moji novi znanci kaj kmalu proglasili za masarikoveca.

Biti masarikovec pa takrat v Ljubljani ni bila posebna čast. Saj je večina vedela o Masaryku le ta, da je od frama-sonov podkupljen brezverec, neizprosen sovražnik vsega katoliškega. Le bolj informirani so vedeli, kaj in kdo je Masaryk, so poznali njegovo neizproseno, brez-kompromisno borbo za resnico in pravico. Bolj poznan je postal med Slovenci šele po slovitem zagrebškem veleizdajniškem in dunajskem Friedrichovem procesu, ali pristave med Slovenci on ni imel kaj: lahko bi jih prešel na prstih ene roke. Tudi jaz se nisem smatral za masarikoveca in se osebno trikrat z Masarykom niti poznal nisem.

Za praznike je prof. Masaryk predaval na praški univerzi konkretno logiko. Kljub svojem takratnemu navdušenju zanj sem ga poslušal le enkrat. Zaradi nezadostnega znanja češkega jezika sem ga le malo razumel in zdel se mi je tako suhoparen, da sem si mislil, da je škoda dolge poti s Kraljevih vinogradov na Malo stran, kjer je on predaval v ogromni »Kopalni dvorani«. Konec semestra sem dal prijatelju indeks, da mi preskrbi Masarykov podpis kot potrdilo, da sem njegova predavanja res redno obiskoval. Ali

Tako lepi zobje

po dnevni negi z

ODOL-ovo zobno pasto!

Kakšnem čar dajo negovana usta in blesteče beli zobje! Kultivirana žena uporablja za dnevno zobno nego le preizkušeno ODOL-ovo zobno pasto. ODOL-ova zobna pasta, dnevno uporabljena, ohrani zobe zdrave ter jih napravi blesteče lepe

(prejšnji dan 4,33), za 4,51 (4,39), za maj 4,60 (4,49).

Nework, 11. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za okt. 8,18 (8,15), za dec. 7,69 (5,92), za april 7,85 (7,77).

no pa o religiji. Še preden sem prišel v Prago, sem sišal od svojih znancev, da je Masaryk napreden učenjak prve vrste, ali da je kljub temu globoko religiozen. Iz gimnazije sem prinesel samo prste razvaline vere, ki mi jo je vsadila v srce mati, in vse moje mlado bitje je takrat hrepelo po resnici o Bogu in človekovem razmerju do njega. Upajoč, da bo našel to resnico pri Masaryku, sem se vigel na njegova dila, jih studiral in eksperimental, ali česar sem iskal, nisem našel. Njegova stališča so bila za mene preveč abstraktna, da bi mi že takrat mogla dati duševni mir in uravnoteženo zadovoljstvo.

Zato nisem postal prvi masarikovec. Takrat se mi tudi ni sanjalo, da me bo usoda privela z njim kdaj v tako tesno osebno stico, kakor se je to zgodilo kasneje v letih svetovnega preloma. O tem pa prihodnjč.

Dr. Ivan Lamut

Ljubljana, 12. oktobra.

Iz ljubljanske bolnišnice smo nocoj prejeli obvestilo, da je po kratkem bolehanju podlegel dr. Ivan Lamut, višji poštni svetnik in pomočnik ravnatelja poštne direkcije v Ljubljani. Izgubili smo enega najuglednejših naših višjih uradnikov, značajnega moža in odločnega narodnjaka.

Rodil se je 16. decembra 1879 na Gročcu pri Zrečah. Gimnazijo je studiral v Mariboru, nato se je vpisal na pravni fakulteti v Gradcu. Ob marljivem studiju, katerega je dovršil s promocijo za doktorja, se je z vno posvečal akademskemu gibanju v okviru društva »Taborc«. Ko je dovršil univerzo, se je izprva posvetil sodni praksi, nato pa je prestopil v poštno službo pri direkciji v Trstu. Že kot dijak se je bil seznanil z gđ. Marjo Bucharjevo, ki je bila takrat učiteljica, in si je z njo l. 1910. ustvaril družinsko ognjišče, zakon je bil vedno poln neskaljene harmonije. Rodili so se trije otroci: hčerka ga. Breča je soproga bančnega uradnika Karla Stovička v Parizu, sin Marjan je dovršil pravno fakulteto, Bogdan pa je kandidat prava.

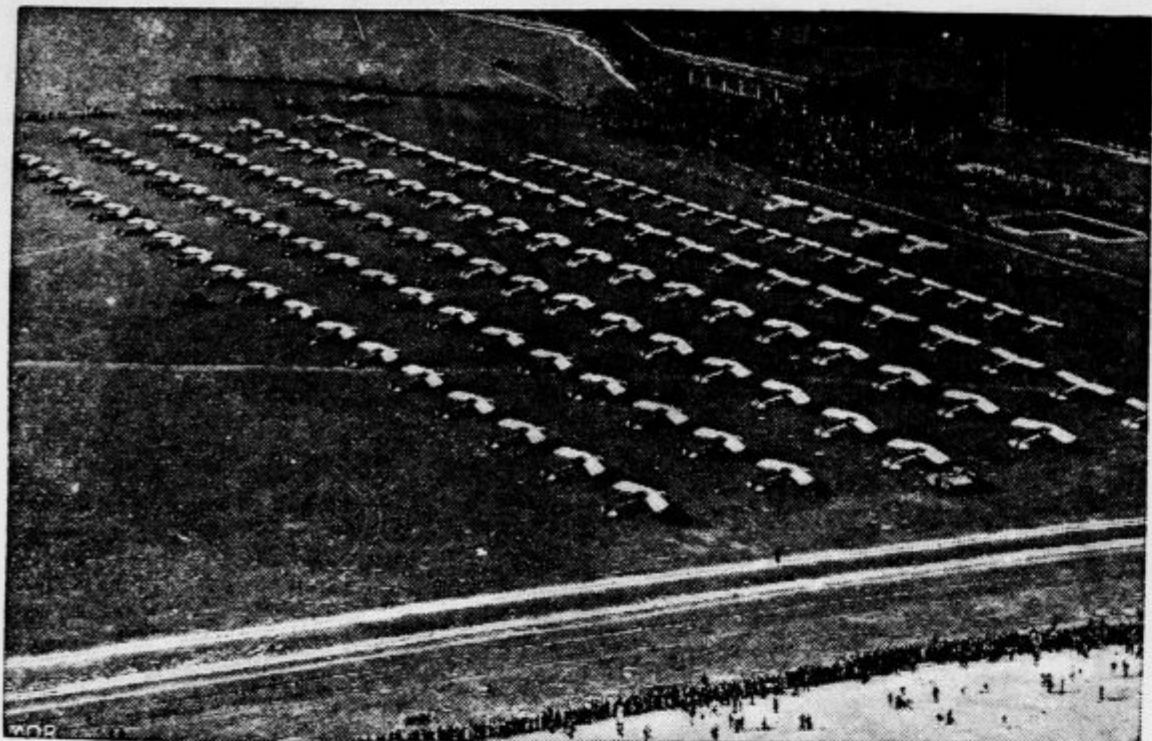
Po prevratu se je dr. Lamut preselil s družino iz Trsta v Ljubljano. Takratno njegovo prizadevanje za blagopokojnim ravnateljem dr. Debeljakom za ustanovitve poštne direkcije v Ljubljani ostane trajno zapisano v zgodovini našega nacionalnega preroda. Nisem ni bilo pri roki, še stotič je ponesel s doma, da je lahko pričel uradovati... Ne samo v območju poštne direkcije, marveč med vsem ljubljanskim prebivalstvom je dr. Lamut užival neomejeno spoštovanje. Po svojem skromnem značaju se res da nikoli ni slišil v ospredje, toda kot odkrit nacionalen in napreden mož je stal vedno v prvih vrstah, kadar je bilo to treba tudi očitno izpričati. Za vzorno službovanje je bil večkrat odlikovan. Nesreča je hotela, da se je nedavno na službenem potovanju prehladil. Ko se je vrnil v Ljubljano, se je bolezen že tako razmahnila, da je moral nemudoma v bolnišnico. Od 28. septembra dalje je bil v skrbni nezi zdravnikov in prav zadnje dni se mu je stanje vsaj na videz že toliko izboljšalo, da so vsi pričakovali okrevanja. Toda nenadno je v pretekli noči zaradi celotne nastopila aronija in nocoj ob 17,45 dr. Ivan Lamut podlegel.

Časten mu bodi spomin, njegov družini izrekamo odkritosrečno sožalje!

Plesne vaje „Jadrana“

J.N.A.D. Jadran odpira v petek 15. t. m. ob 20 v veliki dvorani Kazine svoje redne plesne vaje. Častni damski komite. Vodi g. prof. Trošt, Adamič-iz-z. Buffet — Vabila so razposlana. Rekarnacija dnevnih v družbenem lokalu, Tomnacija ul. 3. telef. št. 29—74.

Poljska krila so pripravljena

Bombardirji poljske vojske na letališču pri Varšavi

Kako je v višini 30 tisoč m?

Piccardove priprave za polet v stratosfero — Sonce, modro telo v brezračnem prostoru — Balon, ki ima 60 m v premeru

Poročali smo, da namerava slovit letalec skozi stratosfero, belgijski profesor August Piccard, izvršiti nov polet v tiste ozračne višine. Katastrofa, ki ga je doletela v maju preteklega leta, mu ni vzela poguma. Pravkar je končal vse znanstvene priprave za novi polet, ki naj bi ga povedel v višino 30.000 m. Trenutno si prizadeva, da bi omogočil finančna sredstva, za ta polet, ki jih je preračunal na 3 milijone belgijskih frankov.

Kaj pomeni višina 30.000 m? V višini 16 km imaš še vedno kakšnih 10 odstotkov ozračne mase nad seboj, pri 31.000 m je pa že 99. odstotkov te mase pod teboj. V tej višini je pogled na nebo že takšen, kakršen bi bil zunaj našega ozračja. V brezračnem prostoru sonce ni več rdeča ali rumena krogla, temveč bleščeče se modro telo. Čim več ovir je v ozračju, čim več vlage, meglice, prahu, delev in t.d., tem bolj rdeče se nam vidi sonce. Zato so sončni zatoni baš nad dimom in čadom mest pogostoma tako lepi. Ob skrajni meji ozračja pa je svet popolnoma drugačen. Nebo je globoko črno in sonce je videti kot zvezda, kakršna je v resnici, namreč silovito svetla in sinja. V višini 30 km ta pogled sicer ni še popoln, toda približno temu podobno.

Samo ob sebi je umevno, da prof. Piccard ne namerava svojega poleta zato, da bi se naslajal nad tem fantastičnim pogledom. Njegov življenjska naloga je, da bi proučil kozmične žarke. V te in še višje višine so registrirani baloni brez posadke sicer že pri speli in njihovi občutljivi instrumenti so zabeležili marsikaj, kar hočemo vedeti o temperaturi, tlaku in kozmičnih žarkih v teh višinah, toda neresenih vprašanj nam je

Doma in na tujem

Medtem ko sejejo japonski vojaški letalci po Kitajski smrt, uživajo japonske matere in otroci doma uživanje in se brezskrbno sprehajajo po ulicah Tokija

Razstava avtomobilov v Parizu

V Parizu so odprli te dni avtomobilsko razstavo, ki je dolga velikega zanimanja

Barbarska vojna

Posebni poročevalci »Daily Telegrapha« poročajo iz Sanghaja, da so Japonci v zadnjih bojih pri Lotien uporabili gorčični plin. Kitajsko uradno poročilo veli, da je bilo pri tem napadu ranjenih okoli 50 mož, 21 jih je medtem že podleglo zastrupitvi.

Dopisnik angleškega lista je imel priliko videti nekatere izmed nesrečnih žrtev. Po njegovi sodbi je učinek gorčičnega plina nepopisen. Videl je vojake, katerim je ta plin razjedel obraz, da so v obvezah izgledali kakor mumije. Mnogim so odpadli uhlji in nosovi, nekateri so izgubili dar govora, ker jim je plin prodiral do grla ter jim razjedel ustno duplino.

I V E R I

Bodi gospodar nad svojim tekom in zgovornostjo, pa boš gospodar nad drugimi. Bodi zvest najmanjšim nalogam, pa boš dorasel tudi največjim. Skrbni za to, da ne bo nobeno tvojih dejanj tež proti samemu sebi.

Dva pobegla bančna ravnatelja

V Varšavi je zbudil veliko senzacijo pobeg bančnega ravnatelja Mandelsohna, ki je vodil Zavarovalno banko v Lodzu. Pobegli ravnatelj je oškodoval zavod za milijon poljskih zlotov. V zadnjih dneh je izginil tudi ravnatelj Poljsko-palestinske zbornice v Lodzu Spektor. Preiskava je ugotovila, da je ponesrečen četrta milijona zlotov.

Ameriška kraljica lepote

ni navadna lepota. Piše se Betty Cooper in, ker se ni izvolila zbežala iz Atlantio Cityja, je po se ni hotela vezati na nobeno ponudbo. Čast kraljice lepote ji je povzročila takšne skrbi, da je od tega silno shujšala

Levi zasledujejo avto

Strašen doživljaj angleškega trgovca na vožnji skozi Vzhodno Afriko

Široka, moderna avtomobilska cesta vže mestu Pangani in Napata v Britski vzhodni Afriki. Ta cesta spada k cestnemu omrežju, ki obsega skupaj tisoče kilometrov in ki so ga britske kolonialne oblasti zgradile iz gospodarskih in strateških razlogov. Omejena cesta gre skozi afriško divjino, pragozdove in pušave. Večkrat drži tudi skozi ogromna ozemlja, kjer je vse živalstvo pod najstrožjo zaščito in kjer promet ni brez nevarnosti. Kajti čeprav se levi in nosorogi ceste po navadi izogibajo, se vendarle dogaja, da jih avtomobili na njej presenečijo in jih pripravijo do napadov.

Zelo grda dogodivščina se je primerila pred kratkim angleškemu trgovcu Robertu Baileyu, ki je vozil s svojim avtom in Panganija v notranjost dežele. Spremljali so ga njegova žena in dva črna služabnika. Ko so vozili skozi eno izmed zgoraj omenjenih živalskih zaščitnih parkov, je Bailey nenadno zagledal šest mladih levčkov, ki so se igrali sredi ceste. Bailey se je ustavil in je izstopil navzlic temu, da sta ga črna svačila. Stopil je k živalim, da bi jih malo pobozal. Nenadno pa so planile iz visoke stepne trave ob cesti štiri mogočne levjine in se mu z renčanjem bližale. Trgovca je šel počasi nazaj do voza. Vstopil je in je pogledal v ogledalo. Ropot motorja je levčke prestrašil, da so začeli tekati sem in tja in tako je avto enega izmed mladičev povozil. V istem

tranutku so levjine zarjule in se zakadile za vozom. Ena med njimi je dosegla stopnico in se je skrempljila zarila v blazine zadnjih sedežev. Bailey je pogledal v svojo silo. Voz je zdrvel z brzino 90 km po ravni cesti. Levjine so ga zasledovale. Med tem sta služabnika skušala pregnati levjino od avta. Silen udarec s šapo je enemu izmed njih raztrgal prsa, da se je zgrudil ves krvav. Drugi služabnik je naperil samokres na levjino in ji pogledal nekoliko krogel v telo. Levjina je planila pokonci, izgubila ravnotežje in padla na tla, potem pa se je dvignila in stekla z drugimi levjinami za vozilom. Dolgo časa so živali imele vozilo tik pred seboj, čeprav je avto dirjal s peklensko brzino.

Potem se je črnemu služabniku posrečilo, da je dobil Baileyovo puško iz prtljage in je začel na živali streljati. Zadel ni sicer nobene, vendar sta dve levjini opustili zasledovanje. Ostali dva, med njima tudi ranjena žival, pa sta avto tako dolgo zasledovali, da sta se utrudili in opešali. Še vsi prestrašeni so dospeli potniki v najbližje mesto. Baileyeva žena je dobila živčni napad in ranjeni služabnik, ki so ga spravili takoj v bolnišnico, je nekoliko ur pozneje umrl.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da so po neki statistiki japonske admiralite Japonec doslej potopili 18 kitajskih vojnih ladij;

da smatra maršal Vorošilov po zadnjih morskih večbah ruske mornarice v Finskem zalivu rusko moč na morju za dovolj močno, da lahko zapre Finski zaliv;

da se je nemški advokat dr. Riegele, svak pruskega ministrskega predsednika Gosaringa, smrtno ponesrečil pri vojaških vajah;

da so te dni v nekem neapeljskem kinu predvajali film »Potres v San Franciscu«. Med predstavo je padel v dvorano aparat za gašenje ognja, kar je povzročilo med gledalci silno zmedo. V gneči je bilo 15 oseb nevarno poškodovanih;

da je začel Vezuv zopet bruhati, vendar njegova erupcija ne predstavlja neposredne nevarnosti za prebivalstvo na pobočjih ognjenika.

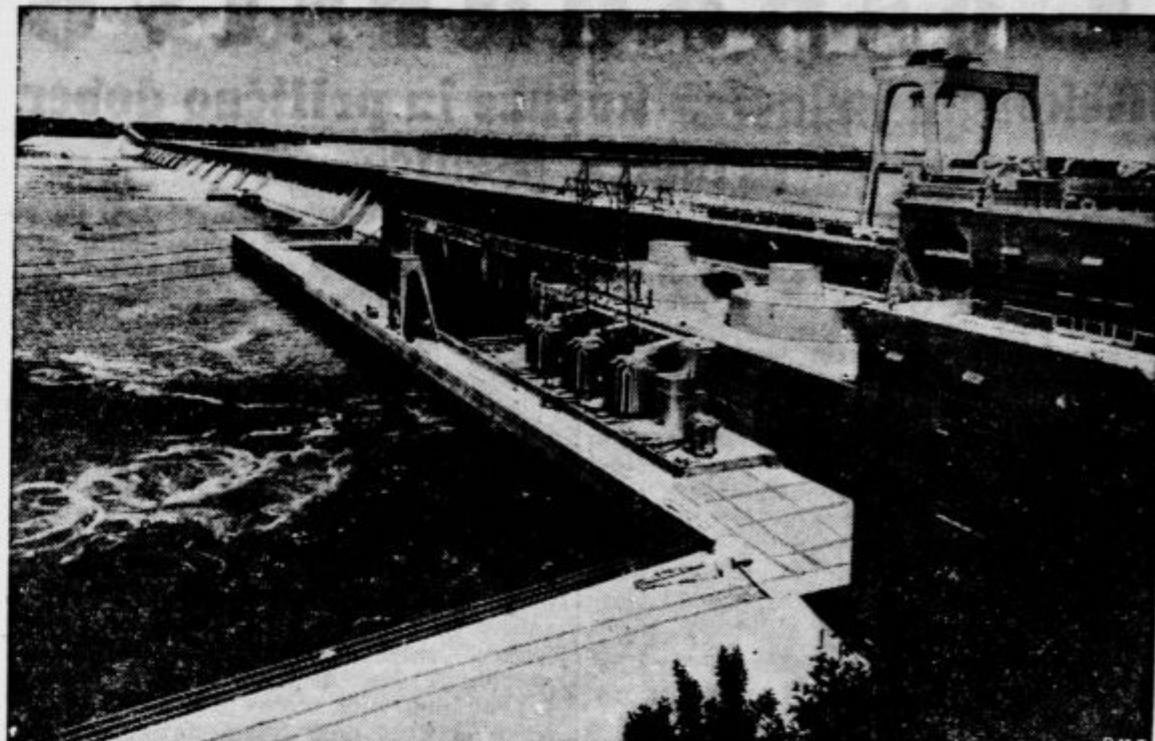
Dežela brez rojstev

Avstralski ministrski predsednik Lyons je nedavno posvaril prebivalstvo svoje domovine zaradi velikega nazadovanja porodov. V letih 1911 do 1934 je izgubila Avstralija zaradi tega najmanj pol milijona prebivalcev. Zadnje ljudsko štetje kaže, da je silno naraslo število zakonov brez otrok. Tudi tisti zakonci, ki imajo otroke, pa ostajajo pri sistemu enega otroka, kar navdaja odgovorne činitele dežele z velikimi skrbmi.

Nove bolgarske znamke

Bolgarska pošta uprava bo izdala v proslavo letošnje obletnice zasedbe bolgarskega prestola po kralju Borisu (3. oktobra) in manevrov bolgarske vojske spominske znamke po 2 leva s sliko kralja Borisa. Znamke po 1 in 4 leva pa bodo imele sliko princeza Luiza.

Nov ameriški jez

V Tennesseeju so zgradili Američani nov orjaški jez, veledele sodobne tehnike

Zaklad v potopljeni ladji

Ob obali rumunske Dobrudže dvigajo potapljači rusko ladjo »Peter Veliki«, ki hrani ogromne zaklade

Kakor smo že poročali, so ob obali rumunske Dobrudže pri Balčiku sovjetski potapljaški parniki začeli dvigati ruski parnik »Peter Veliki«, ki se je bil tam potopil. Rumunske oblasti so sovjetskim brez nadaljnega dovolila delo v svojih vodovjih.

»Peter Veliki« je pripadal brodomu belega generala Vrangla in se je s tem odpejal proti Carigradu. Na nepojasnen način se je v bližini Balčika potopil. V njegovem trupu je bil ves zlati zaklad generala Vrangla, zlate palice in zlatniki v vrednosti kakšnih 300 milijonov rubljev. Zato so se sovjeti odločili dvigniti parnik.

Sedaj pa se je pojavila v Bukarešti lastnica »Petra Velikega«, neka ga Missojeva, ki se je bila pred vojno poročila z bogatim ruskim brodomlastnikom in ki je pripadala ruski plemstvu v Besarabiji. Njen mož, po imenu Goljanicki je med boljševiško revolucijo brez sledu izginil, tako da more danes, po dvajsetih letih, veljati pač za mrtvega. Svoji ženi je pa ostavil generalno pooblastilo s katerim jo je proglasil za solastnico svojega imetja. Dal ji je pravico razpolagati po svoji volji s tem imetjem. Razen tega sta Missojeva — to je njeno dekleško ime, ki ga je prevzela po ločitvi svojega drugega zakona — in nje danes 22letni sin, ki služi v nekem rumunskem gardnem polku, nje gova dediča.

Ga. Missojeva ima številne listine, iz katerih je razvidno, da je v resnici lastnica potopljene parnika. Vprašanje pa je, da li ji pripada tudi tovar in predvsem zlati

zaklad v parniku. Sama pravi, da ji pripada, ker se toliko let nihče ni oglasil zavojo tega in je pravica prejšnjega lastnika tega zlata zastarela. Tožila je pri rumunskih sodiščih sovjetsko vlado za povrnitev svojega imetja. Ta pravda bo po mnenju juristov zaposila tudi mednarodno razsodišče v Haagu. Ni znano, dali bo v to pravdo posegla tudi rumunska država. Sovjetske ladje vse kako nemoteno nadaljujejo svoje dvigalno delo.

Filchner se je oglasil

Nemški raziskovalec Azije Filchner, ki so ga nekaj časa pogrešali in je bil, kakor se je ugotovilo, ujet zaradi kitajsko-japonske vojne, se vrača v domovino. Zadnji teden so ga videli pri Srinagarju v Kašmirju. Filchner in njegov spremljevalec Haak sta bila oblečena v hlače, kakršne nosijo domačini, na sebi sta imela črne kožuhe in visoke tibetske škornje. Velik del poti v zadnjem času je raziskovalec opravil peš, čeprav ima zlomljeno kost v nogi.

Škrlatinka v Varšavi

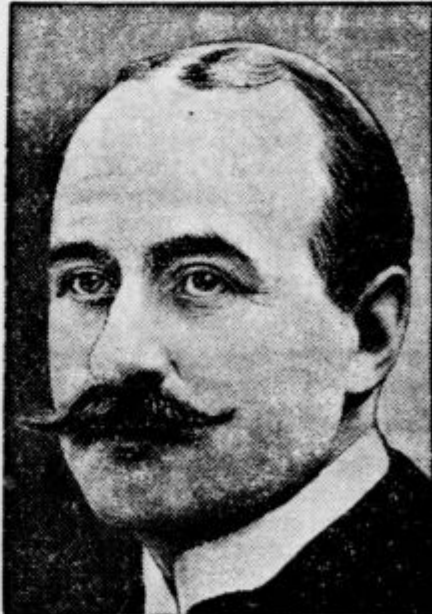
Poljski listi poročajo o epidemiji škrlatinke, ki se širi v poljski prestolnici. Bolnih je kakšnih 2500 otrok. Takšen razmah epidemije so zakrivil v veliki meri starši sami, ki niso otrok pravočasno obdržali doma. Oblasti so zaradi bolezni zaprle vse ljudske šole.

Beg pred vojno furijo

Kitajci bežijo pred japonskimi napadi iz zraka čez železen most v Sanghaju

Poslanik Francije v Berlinu

Je naglo zapustil nemško prestolnico. Njegovo potovanje v Pariz je v zvezi z napetostjo zaradi Sredozemlja

Cesarske uniforme italijanske vojske

Italijanska pehota dobi v najkrajšem času takozvane »cesarske« uniforme. Fasistična milica bo v bodoče nosila enaka pokrivala kakor redna vojska.

Rajši v smrt, nego pred sodnike

Šestnajstletna Marija Horvath iz Pacea na Madžarskem si je poglala dve krogli v glavo in ko je videla, da se živi, je v izbi prižgala žveplo, da bi jo usmrtila žveplene pare. Ko je videla, da se ji še drugi samomor noče posrečiti, je skočila v vojnjak. Iz tega so jo potegnili živo. Pri zaslišanju o poskušnem samomoru je izjavila, da si je hotela vzeti življenje zaradi tega, ker jo je stremil iti na sodišče, ki jo je pozvalo kot obtoženko na neko razpravo.

A N E K D O T A

Španski kralj Filip IV. si je izbral za nevesto avstrijsko nadvojvodinjo, ki je odstopovala z Dunaja v spremstvu španskega dvornega maršala proti Madridu. Preden pa je prispela tja, se je ustavila v nekem španskem mestecu, ki je slovelo zaradi izdelovanja nogavic. Meščani so se poklonili kraljevi nevesti in so ji prinesli nekaj svojih najlepših izdelkov.

Ko je ugedal španski dvorni maršal kupce, ki se razljudili in pograbili nogavice ter jih vrgel odposlancem v obraz. Pri tem je glasno ponavljal: »Španske kraljice nimajo nog! Zapomnite si to enkrat za vedno!«

Naivna nevesta je vzela to dobesedno in je začela jokati, češ, da ni vedela, da ji bodo v Španiji odžagali noge. Če bi ji bil maršal to povedal na Dunaju, je rekla, bi se bila rajši odpovedala zakonu s španskim kraljem.

Ko so to sporočili ženinu nadvojvodinje, mu je pripovedovanje izvabilo nasmeh. In to je bil že velik dogodek, kajti Filip IV. se je nasmehnil, kakor poročajo avtentični viri, samo trikrat v svojem življenju.

VSAK DAN ENA

»Meduž, kar poskusi udariti, boš že videl...«

Kulturni pregled

Vojvodinsko gledališče

O široki in ravni Vojvodini je pri nas Slovenci malo znano. Kvečemu to, da je bogata in plodna ter da je zaradi tega imenujejo žitnica Jugoslavije. Tudi o kulturnih razmerah smo malo in slabo informirani. Poleg Matice Srpske, ki deluje na tem širokem teritoriju, zavzema važno mesto Narodno gledališče s sedežem v Novem Sadu.

Vojvodinsko gledališče, ki nosi naslov Narodno gledališče dunavsko-banovine, je po svoji organizaciji in delovanju nečisto naše največje in na najsolidnejšem temelju osnovano banovinsko gledališče. Obilno subencionirano po banovini, pod vodstvom odličnega strokovnjaka dr. Marka Maletina, na ozemlju, ki obsega sama velika mesta z lepimi gledališkimi poslopji, se to gledališče iz sezone v sezono razvija v vsakem pogledu vpravo idealno, to se pravi, da opravlja svojo nalogo bodisi v kulturnem, bodisi v umetniškem oziru nadvse pohvalno, zadovoljujoče in pravilno. Ne stremi tudi samo za tem, da svoje gledalce zabavlja, marveč skuša delovati predvsem umetniško, tako rekoč kulturno vzgojno. Ker mu ni treba, kakor ostalim našim gledališčem vedno premagovati materialnih težav, mu naloga, ki si jo je zastavilo, pravi lepo uspešno.

Tradicija gledališča v teh krajih je stara. Že pred 80 leti so rodoljubi v Novem Sadu, tej »večki Ateni«, ustanovili »Društvo za srbsko narodno pozorišče«, ki je delovalo v Bački, Banatu, Baranji in Sremu do lanskega leta nepretrgano, t. j. vse do ustanovitve Narodnega gledališča dunavsko-banovine. To »Društvo za srpsko narodno pozorišče« je odgledalo cele generacije izvršnih umetnikov, ki so pozneje prešli večinoma na beograjski čder, delno tudi na zagrebškega in osijejskega. Čeprav je »Društvo za srpsko narodno pozorišče« bilo privatno podjetje in je moralo živeti samo od donosov gledaliških predstav, je vendar moglo obstajati prav radi tega, ker je delovalo v bogatih krajih in velikih mestih, ki imajo dovolj občinstva. Poleg tega so bogati in idealni veleposelniki zapuščali testamentarno gledališče velika posestva in zemljišča, ki so mu donosila lepe dobičke.

Lansko leto je banovina organizirala Narodno gledališče za dunavsko-banovino in letos se je izvršila fuzija ansambla starega »Društva za srpsko narodno pozorišče« z ansamblom banovinskega gledališča. Tako je vse skupaj prišlo pod enotno vodstvo. Več kot 80 igralcev je angažiranih v obeh skupinah, poleg tega režiserji, slikarji, dramaturgi in ogromno število tehničnega personala. Tako je gledališče za dunavsko-banovino postalo prav za prav največje dramsko gledališče v Jugoslaviji. (Glasbenih predstav gledališče namreč ne daje).

Ker ima ogromen personal (večji nego marsikatero osrednje gledališče), lahko postavlja tudi največja dela svetovne dram-

atske literature, in ker gostuje v samih velikih mestih z ogromnim številom občinstva, ki silno rado polni gledališče, tako da vsako igro dostikrat igrajo, more slehern komad doobra našteudirati in opremiti. Gledal sem štiri predstave na gostovanju v Somboru in sem bil prav prijetno presenečen. Oprema je čisto nova, moderna in kar razkošna. Uprizoritve so bile detaljne in pazljivo pripravljene, da so učinkovale kot vzorna celota. To tem lažje, ker so v ansamblu mnogi odlični umetniki. Gledališče deluje v dveh skupinah: prva s sedežem v Novem Sadu (kjer ostane 6 mesecev) in z gostovanjem v Subotici, Petrogradu in Somboru; druga v Sremu, Bečeju, Vel. Kikindi, Senti, Vrhu, Pančevu, Kragujevcu itd. Vsa ta mesta imajo po več kot 30.000 prebivalcev. Subotica in Novi Sad po 100.000, pa je razumljivo, da so jim hiše vedno polne in da je to edin teater v Jugoslaviji, ki ne tarnja o krizi in denarnih težavah, saj najmanjši in najslabši inkaso donosa okoli 4000 din, povprečni pa ni nikoli manjši od 6000 din za predstav. Življenje je v teh krajih nenavadno ceneno (najlepše opremljeno sobo dobiš za 200 do 250 din mesečno, prvovrstno pa hrano za 10 do 15 din. dnevno); ni čuda tedaj, da so igralci zadovoljni in da so to menda edini igralci v Jugoslaviji, ki od njih niso slišali pritožb, pač pa samo pohvale in zadovoljstvo bodisi z delom, bodisi s plačili. Če omenim n. pr. da so samo za kostime »Kozarca vode« porabili 40.000 din, se vidi, v kakšnih razmerah delujejo; v razmerah, ki jih lahko mirne duše nazovemo več ko sijajne. Bogata pokrajina in bogata publika pa imata kajpada velike zahteve in si seveda lahko marsikaj privoščijo.

Zanimivo je, da publika zmerom polni gledališče. Tudi madžarska. Slednja seveda najraje gleda madžarske pisatelje, odhod v repertoarju Narodnega gledališča dunavsko-banovine precej madžarskih avtorjev. Od slovenskih dramatikov bodo igrali, kakor čujem, Delakovo »Kramarčev« »Rokovnjačev«. Ferdo Delak, ki je tu angažiran kot režiser, bo svojo stvar sam postavil. Poleg njega je tu Stanko Bunja, edini Slovenec, ki se nahaja v gledališkem ansamblu.

Načrt repertoarja za novo sezono so skicirali. Med drugim bodo igrali »Kozarec vode«, »Rdeče rože«, »Hanašagino«, »Maturo«, »Otroško tragedijo«, »Dr.«, »Ljudje na ledeni plošči«, »Belo bolezen«, in nekaj sezonskih komedij. Na gostovanje pride znani hrvaški režiser dr. Branko Gavella, ki bo režiral »Hamleta« in še nekaj drugih del svetovne literature. Baže ostane tu 3 mesece.

S 1. novembrom preide gledališče v svojo matico, v Novi Sad in ostane tam do konca marca. O njegovem delovanju v Novem Sadu se oglasim pozneje. R. Pregarc

Zapiski

Nove slovenske knjige. Tudi na knjižnem trgu se že oglašja jesenska sezona. Nove izdaje napovedujejo obilno knjižno letino. Izmed novih knjig omenjam kronistično važnejše publikacije; o posameznih, v kolikor jih je uredništvo prejelo, nameravam poročiti še podrobneje poročila. V spomin dr. Ivana Prijatelja je izdalo Slavistično društvo v krasni opremi njegovo razpravo »Borba za individualnost slovenskega knjižnega jezika od 1848—1857«. Nasa založba je objavila v zajetni knjigi novi roman Miška Kranjca »Prostor na soncu«, Akademski založba je izdala knjigo dr. Henrika Steska »Organizacija državne uprave« in razpravo dr. Fr. Zwitterja »Koroško vprašanje«. V samozaložbi je izšla povest Milana Kajčca »Tilka« (128 str.). Založba »Evalit« je pravkar izdala v prevodu Borisa Rihteršca obilni roman Agneze Güntherjeve »Die Heilige und ihr Narr« s slovenskim naslovom »Dušica Rožmarinja«. Založba »Zena in dome« je izdala v prevodu dr. Fr. Bradarčeve knjige dr. L. Löbla »Od zakona do ljubezni« in razpravo Angele V. detove »Spol in usoda«. — Madžarska matica je pravkar izdala tri svoje publikacije: Angelo Cerkenik, Ovcar Runo; Josip Ribičič, Nana, mala opica; Davorin Ravljen, Simej iz Roža.

V oktobrski številki »Ženskega sveta« je izšel na uvodnem mestu nekrolog T. G. Masaryka, Andrej Debenak piše o slovaški pesnici Maši Halamovi (njeno lirčno nadarjenost kažejo tri pesmi v prevodu M. Klopčiča), nadaljujejo se »Mejniki« Ljube Prennerjeve, Zinka Vrščaja je prispevala pripovedno prozo »Grbava Betie«, V. Š. razglablja o zaščiti matere in otroka na kmeth, Meta Koren pa o Jurčičevem odnosu do žene. Med drobnimi vestmi je treba posebej omeniti poročilo Pavle Hočvarjeve »Ženski tisk na razstavi slovenskega novinarstva«.

Sarajevski »Pregled« je svojo oktobrsko številko delno posvetil spomenu T. G. Masaryka. Pomen velikega pokojnika za Čehoslovansko in za človeštvo označuje v uvodnem članku prevajalec njegove »Svetovne revolucije« dr. Jovan Kršić. Jovan M. Jovanović je prispeval članek »Za kim Čehoslovačka žali«, iz K. Capka spisa »Molčanec«, J. Masarykom je preveden večji odlomek, J. Kršić pa se označuje v posebnem članku Masarykove odnose do Bosne. Iz ostale vsebine te dobro urejane revije navajamo esej Tina Ujevića »Pulsacija i metamorfoze kritike« in prevod pesmi V. Nezvala.

O sarajevski uprizoritvi Cankarjevega »Kralja na Betajnovi« prinaša revija »Pregled« v pravkar izšel zvezku daljšo kritično poročilo Elije Fincija. Pisec vidi v Cankarjevem delu umetniško avtentičen dokument o določenih stopnjah družabnega razvoja na Slovenskem in vrednoti Cankarjevo dramo s historično-materialističnega zrišča. Posebej se zaustavlja z daljšo razčlenbo pri Kantorju kot predstavljatelju svojega družabnega sloja. Glede uprizoritve (treba je pohvalno pripomniti, da je sarajevsko gledališče s Cankarjem začelo novo sezono) navaja sarajevski kritik nekatere nedostatke; posebej očita režiserju Vasi Kosiću, da ni dosegel pravega idejnega jedra Cankarjeve drame.

Nove srbskohrvatske knjige. Dr. Stjepan Skrlj je izdal v založbi »Tipografije« (Zagreb) obsežno knjigo »Hrvatska povijest u devetnaest karata«. — V založbi zagrebške »Binoze« je izšla četrta knjiga zbranih spi-

sov A. G. Matoša. Vsebuje njegovo že zdavnaj razprodano esejsko zbirko »Naši ljudi i krajevi«. — Matica Hrvatska je izdala roman Iva Kozarčanina »Sam čovjek«. Nove pesniške zbirke so objavili: Gabrijel Cvitan »Glas zemlje« (Sibenik) in Stjepan Devčić »Polje ivančica« (Zagreb). — V novem prevodu A. D. Batrinskega je izšel roman M. Gorkoga »Mati«. — Zagrebška »Zabavna biblioteka« je izdala zbirko proze Jaroslava Haška »U sovjetskoj Rusiji« (peti del »Dobrega vojaka Švejk«). Družba sv. Jeronima je izdala med drugimi knjigami Stj. Gorupića monografijo o banu Jelčiću. — Kot 8. zvezek beograjske knjižnice »Politika i društvo« je izšla razprava dr. Mihajla Ilića »Šta treba izmeniti u zakonu o štampi?« Beograjski »Kosmos« je izdal knjigo Esada Beja »Alah je velik«. Istotam je izšla Sig. Freuda »Psihopatologija svakodnevnog života«. — V »Biblioteki nezavisnih pisaca« (Zagreb) je izšla kot druga knjiga serije nezidanih spisov M. Krleža kolektivna drama »Golgota«. — O nekih knjigah, ki jih je uredništvo prejelo, poročimo ob prvi priliki podrobneje poročila.

Aforizmi Ante Dukića v ruskem prevodu. Redki so prevodi iz srbohrvaščine ali slovenščine v ruski jezik, zlasti taki, ki bi izšli pri nas. Znan hrvatski pisatelj Ante Dukić je s svojimi aforizmi tolikanj zainteresiral v Zagrebu živčega ruskega publicista Nikolaja Fedorova, da jih je prevedel. Sedaj je izšel njegov prevod v lično opremljeni knjižnici na 96 straneh z naslovom »Vzgljady na žizn i mir«. Originalno pesniško osebnost avtorja predstavlja v posebnem uvodnem članku prevajalec N. Fedorov, uvod pa je napisal odlični srbski literarni teoretik in kritik Bogdan Popović. Knjižica Dukićeve zrele življenjske modrosti se v tej ruski izdaji priporoča slehernemu poznavalcu ruskega jezika.

O R. M. Rilkeju je priobčila »Hrvatska revija« v oktoberskem zvezku esej Vjekoslava Majerja in prevode treh Rilkejevih pesmi, dalje prevod E. E. Nothovega članka »Pisnik notranjega življenja« in več beležic iz literature o velikem pesniku. Izmed ostalih člankov literarne vsebine je treba posebej opozoriti na Ota Šolca esej o pozabljenem pesniku hrvatske Moderne Milanu Vrbaniću in na Vladislava Kušana »Paris... Paris«, toplo kramljanje o Parizu, polno pesniško lepim in zopet realistično živim podob. Kušanovemu članku se lahko prilagaja Kirinovi pariski motivi, ki so reproducirani v tem zvezku.

Nova knjiga Mauricea Maeterlincka. Maurice Maeterlinck, čigar delo je »Jutro« prikazalo nedavno v obsejnejšem članku, je pravkar izdal novo knjigo svojih refleksij; v nji razglablja probleme božanstva in človekovega odnosa do Boga.

SOKOL

Sokolsko društvo Novo mesto priredi jutri, v četrtek 14. t. m. ob 20. uri v svojem domu predavanje »Potovanje po Evropi«. Predaval bo predavatelj ZKD g. prof. Ošip Šest.

Sokolska Petrova petletka. Kolikor so bili dosedaj zbrani podatki o zaobjubljenih posameznih sokolskih edicij, je podoba, da se bo v prihodnjih treh letih zgradilo v Jugoslaviji nad 260 sokolskih domov. S tem bi naraslo število domov z obstoječimi in začrtanimi v lepo število nad 600 sokolskih trdnjav ter bi tako imela še četrtina vseh edicij svojo streho nad seboj. Poleg tega pa so sklenila društva še vse

polno drugih raznih del, ki bodo mahtevala prav tako velike napore, da se nameri, ostvari.

Novo predsedstvo sokolske župe Beograd. Prestolnica župe je imela v preteklem mesecu izredni občni zbor ter si je izvolila novo predsedništvo po odstopu dosedanjega starostea br. Stajčića. Za starostea je bil izvoljen br. dr. Mihailo Gradović, vseučiliški profesor. Za njegova namestnika pa br. dr. Čipčić in inž. Vučković.

S P O R T

Pregled po prvem razredu LNP

Vodijo še vedno Celje, Jadran in Rapid — Podsavezni prvak se še ni poboljšal

Po presledku zadnje nedelje smo zopet napravili krepak korak naprej v podsaveznem prvenstvu. V mariborski skupini bi bili točno na polovici, če ne bi bili za dve tekma v zaostanku, celjska skupina ima tudi samo še eno tekmo do polovice, v ljubljanski skupini pa imajo zaradi večjega obsega še dva termina do polovice. Vendar je slika že dovolj jasna, da je videti, kdo se bo prebival v vrhovih, kdo bo blestel na koncih tablice.

V celjski skupini

so odigrali samo eno tekmo: Celje—Amater, dočim je druga, Atletiki—Olimp zaradi poplavljenega igrišča izostala. Amaterci so se res razvili do višine podsaveznega prvega razreda, kar so dokazali že v lanskem tekmovalstvu; letos pa sproti dokazujejo s svojimi rezultati, da so zadnje čase bili v dobri šoli. Celjani so jih komaj opravili z 2:1 in tak rezultat v Celju opravičuje domnevo, da bo nemara v povratni tekmi na Amaterjevem igrišču bržčas narobe. S to zmago so se Celjani ločili od tesnega Amaterjevega zasledovanja in so sedaj v čistem vodstvu:

Celje	4	4	0	0	15: 5	8
Amater	4	2	1	1	20: 7	5
Atletiki	3	1	1	1	14: 7	3
Olimp	2	0	0	2	5: 9	0
Trbovlje	3	0	0	3	1:27	0

Prihodnjo nedeljo imajo na sporedu srečanje Olimp—Trbovlje, ki bo razčistilo vprašanje zadnjega in predzadnjega v tablici.

Ljubljanska skupina

je imela polno zasedbo in so se v redu odigrale vse štiri tekme. Preseneča neodločni rezultat 1:1 med Jadranom in Kranjem, ker se je mnogo tipalo na gladko Jadranovo zmago; prijetno je iznenadilo Bratstvo, ki je s 4:0 odneslo Marsu obe točki, svoji prvi sicer, in se kot prvo znebrilo družšine z ničlami na koncu tablice; malo je bil pričakovani tudi viški uspeh prvi Svobodi, saj se je Svoboda z gladkimi dosedanjimi rezultati drža tesno za Jadranom;

Zletni odbor za II. veslovalski svet v Beogradu je prišel že s svojim delom. Začasno tvorijo zletni odbor vsi podstaroste Saveza, bratje E. Gangl, Paunković, dr. Gavrančić, dr. Belajčić in arh. Smiljanić, nadalje zvezni načelnik br. dr. Pihler, zvezna načelnica s. Skalarjeva, predsednik gradbenega odseka br. inž. Radulović, predsednik saveznega gospodarskega odseka br. Nikolić in izvedenec za gradnjo zletišča br. dr. inž. Kosta Petrović.

Jadran	5	4	1	0	9: 3	9
Hermes	5	4	0	1	13: 7	8
Svoboda	5	3	1	1	18: 8	7
Kranj	5	2	2	1	7: 4	6
Reka	5	3	0	2	9: 7	6
Bratstvo	5	1	0	4	8:15	2
Slovan	4	0	0	4	5:13	0
Mars	4	0	0	4	2:14	0

Jadran je še edino neporaženo moštvo, dva »reževe« brez točk na koncu sta pa Slovan in Mars. Prihodnja nedelja bo v tej skupini precej vroča, kajti igrali bodo pari: Mars—Reka, Svoboda—Jadran, Kranj—Hermes, Slovan—Bratstvo.

V mariborski skupini

je slej ko prej na dnevnem redu nerazumljivi padec podsaveznega prvaka, ki je sedaj s tremi tekmi v zgubi že na spodnjem delu tablice. Krepko se drži Maribor, ki je sedaj v lokalnem derbiju gladko odpravil Zeleznčarja s 3:1, Rapid je s svojim tesnim 2:1 proti CSK še dalje gladko v vodstvu, presenetljivo dobro jo vozi tudi Mura, ki je svojega rivala za vstop v prvi razred odpravila na njegovem igrišču s 3:0 in je z boljšim količnikom še vedno na drugem mestu. Ta skupina ni doživela nobenih sprememb v vrstnem redu:

Rapid	5	4	0	1	13:10	8
Mura	4	3	0	1	12: 4	6
Maribor	5	3	0	2	18:12	6
Zelezničar	5	2	0	3	12:17	4
CSK	3	1	0	2	9: 8	2
Gradjanski	4	0	0	4	3:16	0

V zaostanku sta tekmi Gradjanski—CSK in CSK—Mura, sicer pa gredo v tej skupini prihodnjo nedeljo v drugo polovico s temi povratnimi tekmi: Mura—Maribor, Rapid—Zelezničar, CSK—Gradjanski.

„Leteči Kranjec“ junak v Zagrebu

Naš najboljši sportni motociklist Ludvik Starič mora dobiti najboljši motor

Kakor smo poročali že na dan dirke, v nedeljo 8. t. m. ko so bile na dirkališču v Zagrebu mednarodne motociklistične dirke z veliko domačo in tujo udeležbo, se je na teh dirkah razen najnevarnejšega inozemskega tekmovalca Angleža Buttlerja najbolj postavil član ljubljanskega Hermesa g. Ludvik Starič, znan z imenom »letečega Kranjca«. Točki, v kateri je nastopil on z Angležem in Zagrebčanom Urošem, sta bili najbolj napeti na vsej dirki in sta nepozabno ovatušili 8-tisočglavo občinstvo. O tekmi ene izmed teh točk in nekaterih zanimivosti o Staričevem življenju objavljamo še naslednje:

Ludvik Starič je na zagrebški dirki v glavni kategoriji do 500 cm v najhujši konkurenci zasedel drugo mesto, in sicer s časom, ki je bil le za sekundo slabši od svetovnega prvaka Buttlerja, nazvanega tudi »srebrna strela«. Kdor je videl ta strašni boj svetovnih mojstrov, ga pač ne bo nikdar pozabil. Starič se je ves čas držal Angleža, ostali so z Urošem na čelu sledili v precejšnjen razmahu. Starič se je držal Angleža ves čas s peklensko brzino in ga je hotel prehiti na ravnem, toda njegov stroj je bil mnogo boljši in zato nikoli ni mogel pred njega. Tudi na ovinkih se je videlo, da ima Angležev stroj glavno in odločno besedo. Starič je bil ves čas samo nekaj metrov za njim, ne glede na to, da so mu letela v obraz prsti in drobni ugaski, ki jih je metal vanj Angležev motor. Ostal je z neznamo razliko tik za zmagovalcem in po pravici mu je množica prirejala za to vožnjo navdušene ovacije.

Staričeva sportna kariera je zelo peštra in prepletena z mnogimi lepimi, pa tudi žalostnimi dogodki. Največ slave je doživel po kratki dobi svojih nastopov leta 1935, ko je pred 70.000 gledalci na velikih dirkah v Pragi zmagal nad svetovnim prvakom Avstralcan Kunzenom in si pridobil takrat naslov veslovalskega prvaka. Tri tedne pozneje je startal na slični prireditvi v Pardubicach, kjer ga je doletela težka nezgoda. Plasil se je med šestimi najboljšimi dirkači v finale, kjer je tudi že nastopil z velikim naskokom pred ostalimi. Toda v tretjem kolu so se mu zlomile vilice in padel je tako nesrečno, da je obležal 15 dni nezavesten v bolnici in so ga pozneje težko poškodovanega prepeljali v Ljubljano. Vse je bilo prepričano, da Starič ne bo nikoli več sedel na motor, če bo sploh še ostal med živimi. Takrat so se zavzeli zanj njegovi prijatelji iz ZSK Hermesa, predvsem pa znani trgovec s kolesi in fotograf Janko Erjavec iz Stične, ki mu je šel v vseh pogledih na roko. Starič se je preselil k njemu in ima zdaj tamkaj majhno mehanično delavnico. Z novo eksistenco se je Starič polagoma popravilo tudi zdravje in letos je spet prišel dirkati.

Brez vsakega treninga je poleti nastopil v Trstu, kjer je v hudi borbi zasedel tretje mesto, nato pa na domačem dirkališču Hermesa kjer je že sigurno zasedel obe prvi mesti. Zadnje dirke v Zagrebu pa so pokazale, da je Ludvik Starič spet takšen, kakršni je bil pred ono strašno nezgodo in da bo še marsikaj navduševal prijatelje motociklizma po naših in

tujih arenah. Čeprav hrani že zdaj v svoji skromni sobici v Stični nad 50 mednarodnih nagrad in ima spravljenih na kupe krasnih pokalov in odlikovanj, med njimi tudi krasen srebrni kip, ki mu ga je poklonil pokojni kralj Aleksander Uedinitej.

Eno pa je, kar bo Starič neobhodno potreboval, če bo hotel častno zastopati našo motociklistiko na dirkališčih. Njegov stroj se je na vseh dosedanjih dirkah pokazal prešibkega in zato so njegovi prijatelji sklenili, da mu bodo nabavili boljše ali najboljše, kakor delajo to drugod za najboljšie zastopnike te panoge. Zato pozivajo Staričevi prijatelji vse, ki bi hoteli kakorkoli prispevati, da bi naš »leteči Kranjec« čimprej prišel do motorja, kakršnega po svojih sposobnostih zahtuji in potrebuje, naj morebitne prispevke s primerno opombo pošljejo na čekovni račun št. 15.538. V ostalem pa je v teku tudi osebnna nabiretna akcija, ki gre za tem, da bo Ludvik Starič dobil motor, ki ga bo vesel sam, pa tudi vsi oni, ki ga z veseljem spremljajo povsod, kjer je na dirkah.

Naslednji bo — Hajduk

nasprotnik prihodnje nedelje na domačem igrišču SK Ljubljane

Po tritedenskem odmoru zaradi meddržavnih srečanj se bo v nedeljo zopet zasukalo ligno kolo za nadaljnjih pet tekem. V Beogradu je na sporedu dvojni »derby«, med Jedinstvom in Jugoslavijo ter BSKom in Baskom. Ti klubi morajo med seboj poravnati precej starih računov, zato bodo te borbe nudile višek pozitivnosti in nogometnega znanja.

Sprehod Gradjanskega do igrišča sara-jevske Slavije sigurno ne bo udoben. Lahkega posla z močnimi in poštvalnimi Bosanci sigurno ne bo imel. Na izid te borbe smo res radovedni.

Ostala dva zagrebška zastopnika se bosta pomerila na Haskovem igrišču. Kljub temu, da so akademski favoriti, bodo imeli precej dela, če bodo hoteli ukrotiti pomajleno zeleno gardo Concordije.

Ljubljana bo imela v nedeljo svoj nogometni praznik. V goste pridejo kršni sinovi Dalmacije, »Majstor s mora« je redek gost v Ljubljani, zato so se vedno odigrale ligaske borbe s Hajdukom pred polno hišo. Saj je že stara tradicija, da je to srečanje nudilo gledalcem največji užitek, ker je bila borba vedno sportska in na izredni višini.

Oba kluba sta se spoznamela za italijanskega sodnika Scarpija (rezervo Mattea), kar bo sigurno še bolj dvignilo nivo te prireditve.

V nekaj vrstah

Preteklo nedeljo je SK Radeče v prvenstveni tekmi v Krškem z rezultatom 8:0 (4:0) zmagal nad tamkajšnjim sportnim klubom KSK. Jesensko prvenstvo je s tem v posavski skupini končano in je postal prvak za jesen SK Radeče, najmlajši klub v tej skupini, ki ni izgubil nobene tekme in ni prejel nobenega gola.

V Zagrebu bo v nedeljo 14. novembra redni občni zbor pavalnega saveza, za katerega vlada veliko zanimanje, ker se pripravlja zanj mnogo važnih razprav o prenosu saveza, o ukinitvi nekaterih podsave-

sov, o kaznovanju nekaterih pvalcev in sploh o vsem delovanju te organizacije, ki ima med svojimi klubi vedno manj prista-

Danec popoldne bodo odpotovali v Milan naši najboljši štirje teniški igralci Pundić, Pallada, Kukuljević in Mitić. Ta četvorica bo konec tedna nastopila na teniških tekmah s Italijo, ki štejejo za konkurenco v srednje-evropskem pokalu. To je obenem tudi zadnja letošnja tekma v tem tekmovalstvu.

Svedska lahkoatletična reprezentanca je v nedeljo v Budimpešti smagala nad Madžari s 81:78 točkam, čeprav se je splošno pričakovala večja zmaga svernjakov. Razlika bi bila še manjša, če ne bi bil madžarski in evropski rekordar Szabo na 1500 m ostal na tretjem mestu za dvema Svedami.

O češkoslovaškem sodniku Kristu smo nedavno pisali, da je zaradi angažmana kot tajnik Bate v Zimu dokončno odložil svojo sodniško funkcijo, kar pa zdaj še ni vsestransko potrjeno. Nekateri listi pravijo, da bo Krist še dalje sodil, drugi pa vedo poročati, da je prav v zadnjem času že odklonil dve važni slični funkciji, ki sta mu bili ponujeni.

Izlet Motokluba »Ilirije« v Trst. V soboto in nedeljo v dneš 23. ožr. 24. t. m. priredi Motoklub Ilirija izlet svojih članov in njihovih gostov v Trst s motornimi vozili. Odhod iz Ljubljane bo v soboto 23. t. m. popoldne, povratek pa v nedeljo 24. t. m. zvečer. Prijave sprejema do vključno 16. t. m. tajništvo M. K. »Ilirije«, Miklošičeva c. 15. tel. 20-66, kjer dajejo tudi vse potrebne informacije.

M. K. »Ilirija«. Seja upravnega odbora in sportne komisije bo četrtek ob 20. v kavarni »Evropa«. Zaradi udeležbe pri odkritju spomenika blagopokojnega kralja Aleksandra na Raketu in klubovega izleta v Trst udeležba obvezna.

SK Mars: Drevi ob 20. važen sestanek članstva v gostini na Poljanski c. 7. zaradi nedeljske tekme in ureditve igrišča. Zaradi važnosti dnevnega reda naj se vsi gg. odborniki in tudi vse aktivno in podporno članstvo sigurno zbere na tem sestanku.

LZSP. (Službeno). Drevi ob 18. seja upravnega odbora v prostorih kavarne »Emone« (damska soba). Za vse odbornike obvezna!

Jaso. — Drevi ob 20. seja odbora v kavarni »Zvezdica«. Pridite vsi, točno! — Tajnik.

Kolesarska podzveza Ljubljana. Za dne 13. t. m. sklicanega nadaljevanja seje ne bo. Klubi in društva bodo prejeli podrobna pismena sporočila. Odstopivši predsednik.

SK Zalog. Drevi ob 20. važen članski sestanek v Papirniški restavraciji v Vevčah. Vsi in točno.

Naše gledališče

D R A M A

Sreda, 13. oktobra. Taretkinova smrt.

Red A.

★

»Taretkinova smrt«, satirična farsa Suhovo Kotilina se igra v sredo za red A. Dalo razkriva na najbolj grotesken način vse strahote birokratizma, katerim je izpostavljena glavna figura igre: Taretkin. Avtor biča v igri človeške zle instinkte, ter kaže njegovo nagnjenje k zločinstvu.

OPERA

Sreda, 13. oktobra: Evangeljnik. Red Sreda.

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULI

Gusarski roman

»Tole, sir John: ako ne zapoveste svojim ljudem, da se takoj vrnejo na vašo ladjo, in ako se s prisoje ne odrečete vsakršnega nasilja, vas ta trenutek vzamem s seboj v peklo. Samo eden naj še vzdigne roko, pa zleti ta svetiljka v smodnik, in vsi se potopijo: mi tukaj in z nami vi, ki ves hodo vaši lastni kavljivi vlečki za nami. Ubogajte me in dobili boste vse, česar iščete na tej ladji. Pri tej priliki vam izročim gospodično Rozamundo.«

Sir John ga je sovražno gledal s kljuna; nato je po kratkem premisleku odvrnil: »Dobro! Sprejemem pogoje, ki jih postavljate, čeprav se nisem imel namena spustiti v pogajanja z odpadnikom. Sprejemam, a le tedaj, ako dobim res vse, po kar prihajam. Na tej galeasi plove zloglasni morski razbojnik, ki sem z viteško prisego zavezan, da ga primem in obesim. Tudi tega moram dobiti v roke. Ime mu je bilo nekada: Oliver Tressilian!«

Brez obotavljanja je prišel odgovor: »Tudi njega vam izročim, kakor hitro prispežete, da potem odplovete, ne da bi storili komu na tej ladji kaj žalega.«

Rozamunda je pritegnila sapo in se obesila Sakr

88

el Bahr na roko, v kateri je držal svetilko. »Pazi, Rozamunda, jo je rezko opomnil, »da nas vseh ne ugonobijo.«

»Bojite bi bilo od tega, kar se bliža,« je odgovorila.

Zdaj je dal sir John besedo, da se po izročitvi Oliverja in Rozamunde takoj umakne in ne stori nikomur drugemu na galeasi ničesar žalega.

Sakr el Bahr se je obrnil h gusarjem, ki so še stali nered za boj, ter jim kratko razložil, kako se je dogovoril. Nato je terjal tudi od Asada prisego, da bo spoštoval pogoje in ne bo zaradi njega prelival krvi.

»Ker te hoče imeti, da te obesi, naj te le vzame in naj nam prihrani trud,« je srdito odvrnil paša.

»Torej se vidam!« je Oliver zaklical siru Johnu in zahteval svetilko in morje.

Samo en glas se je vzdignil v njegovo obrambo: Rozamundin glas, a tudi ta je utihnil, premagan od izmučene narave. Zadnji udarec ji je bil vzel vso moč. Polnezačevnost je omahnila Sakr el Bahr na prsi, prav tisti mah, ko so sir John in njegovi spremljevalci priskočili, da jo rešijo in primejo ujetnika.

Gusarji so stali v glušem molku. Njih zvestoba do velikega kapitana, ki bi bili zanj rade volje žrtvovali poslednjo kapljico krvi, je bila omajana po njegovem lastnem izdajstvu. Ko so pa zdaj videli, kako ga zvezanega spravljajo na »Srebrno čapljjo«, je vkljub vsemu izpreletelo njihove vrste naglo razburjenje. Krive sablje so se zablskale v zrak, grozeči kriki so zahrumeli. S tem, da je žrtvoval samega sebe, je bil odkupil izdajstvo: to dejanje je bilo vredno Sakr el Bahra, ki so ga poznali in ljubili.

Toda Asadov glas jim je ukazal, naj pomirijo, kaj je obljubil v njihovem imenu, in če jih Asadov glas ne bi bil mogel pomiriti, bi jih bilo pomirilo Sakr el Bahravo zadnje povelje, ki jih je še došlo s sovražne palube: »Spoštujte pogoje, ki sem jih sprejel za vas! Mektib! Allah vas obdaruje in vas obdara s srečo!«

Zalostno vzdikamje mu je odgovorilo, in s to tožbo v ušesu, ki mu je bila dokaz, da se ne poslavlja ne ljubljen, so ga jedrno pahnili v prostor pod palubo, da bi se tam pripravil na konec.

Konopce kavljev so posekali, in galeona se je počasi oddaljila v noč, med tem ko je galeasa še ostala na mestu, da izmenja sužnje, ki so jih bila veslišča pri trenenju ranila ali ubila. Roparska odprava proti Špancu je bila opuščena, in ladja je spet obrnila kljun proti Alžiru.

Pod senčnico na koči je sedel Asad kakor človek, ki se je zdrnil iz hudih sanj. Zagrinjal si je glavno in jokal za nekom, ki ga je ljubil kakor sina in ki mu ga je bil vzel njegov lastni blazni pohlep. Preklinjal je vse ženske, preklinjal je usodo, ali najbolj grenko je preklinjal samega sebe.

V bledem mraku so zmetali mrtve v morje in pomili palubo. Nihče ni opazil, da je nekdo manjkal in da se angleški kapitan ni bil strogo držal dogovora. Žalujejo so pripuli v Alžir — žalujejo

ne za špansko ladjo in njenim zlatom, ampak za najmočnejšim kapitanom, ki je kdaj vihnil krivo sabljo v službi prave vere. Zgodbe o njihovi predači ni bilo nikoli natančno slišati, nihče se je ni upal povečati takšne, kakršna je bila, zakaj vsi so se sramovali tistega dejanja. Nazadnje se je razvedelo toliko, da ni padel v boju in da je še vedno živ. In iz tiste govornice je nastala legenda: nekega dne se vrne. Še pol stoletja pozneje so poročali ujetniki, ki so se vračali v angleško domovino, da v Alžiru do današnjega dne vsi pravoverni mošleme zanesljivo pričakujejo Sakr el Bahrvega prihoda in končajo po njem.

TRIINDVAJSETO POGLAVE
POGANSKA VERA

Sakr el Bahr je sedel v temni kuli in v sprednjem gradcu »Srebrne čaplje« ter čakal jutrnje zarje in svoje obsodbe. Po tem, ko se je vdal, nista bila s sirom Johnom več izpregovorila besede. Z rokami zvezanimi na hrbtni je na srednji palubi za trenutek pogledal staremu znanu, lordu Henryju Gozdu, iz oči v oči. Iz lordovih lastnih zapisov vemo, da ni v teh nekaj minutah, preden je strah spravila Sakr el Bahr do in ga pahnila v ža spravila Sakr el Bahr dol in ga pahnila v nihče črnih besedice. Čas in kraj sta bila kaj priprava, da se je vdal filozofskemu razglabljanju o svojem položaju. Konec koncev si ni imel česa očitati: zlo, ki ga je bil prizadel Rozamundi, je bilo popravljeno, in v pokoro za izdajstvo svojih morskih kraguljev se je bil sam žrtvoval.

MALI OGLASI

Služba dobi
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Dekle
spretno, čvrsto, dobro in pošteno, od 18-26 letno, išče za trgovino in gostilno. Prednost imajo skromni, a le tedaj, ako dobim res vse, po kar prihajam. Na tej galeasi plove zloglasni morski razbojnik, ki sem z viteško prisego zavezan, da ga primem in obesim. Tudi tega moram dobiti v roke. Ime mu je bilo nekada: Oliver Tressilian!

Isarniško moč
pomagalno, sprejemmo. Ponudbe s sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Služkinjo
je provostna sprejela, po možnosti znanje nemščine, išče slov, višji uradnik brez otrok. Ponudbe pod »Beograd« na ogli. odd. Jutra.

Prodajalka
dobro izveščana v prodaji konfekcije, dobi mesto. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Izveščana«.

Začetnico
s popoli obveščanjem nemščine in strojejskega sprejemem v trgovsko pisarno. Ponudbe pod »Lepa pisava«.

Prodajalka
s smislom za slobo, sprejemmo. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Izveščana«.

Kot natakario
sprejemmo mlad, pošteno dekle, že nekoliko vajeno gostilne. Vprašati: Šiška, Černetova ul. 31.

Čevljarski pomočnik
za mešana dela, dobi stalno mesto takoj. Pogajati, Kamnik.

Krojaškega pomočnika
sprejemmo za male kose, — Nastop takoj. Plača po dogovoru, hrana in stanovanje v hiši. Avgust Verbič, modno krojaštvo, Dolenji Logatec.

Pekovskega pomočnika
iščem tudi za stalno službo, nastop takoj. Sokli, pekar na Bled I.

Mizarskega pomočnika
za boljka dela, sprejemmo takoj za stalno. Matije Ledinek, mizarstvo, Guštanj, Dravska banovina.

G. Th. Rotman:
Gospod Kozamurnik postane umetni jahač

Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

Knjige
Metoda Mertner angleška in španska, Dom in Svet poceni naprodati. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Auto, moto
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Avtomobile
BMW motorno kolo, mo del 1937, ADLER JUNIOR limuzina model 1935 PEUGEOT 301, limuzina CITROEN cil, limuzina PACKARD 7-edežna limuzina in več drugih, dobro ohranjenih avtomobilov ugodno prodaja DKW zastopstvo J. Lovše, Ljubljana, — Tyrševa 35.

Avto Ford
C 35, prodam, Kamnik 22.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

Dobro frizerko
dobro ogledljivo, večbo vodne ondulacije in mani kiranja, iščem za Maribor. Dopise pod »Tüchtig Mari bor« na ogli. odd. Jutra.

Služba išče
Vaska bosna 50 par, dek 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Kuharica
z dobimi spretnostmi, išče službo za čen dan. Sv. Petra cesta 39, pril.

Trgovska sotrudnica
španskijske in delikatesne stroke, poštena in vestna, zmožna tudi pisarniških del, želi službo tudi za blagajničko. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod »Inteligenta«.

Prodajalka
izveščana v manufakturi, izdelanih in španskijske, vaje na vseh gospodinskih del, prosti nameščena. Cenjene dopise prosi na podružnico Jutra v Celju pod »Inteligenta«.

Pozor kovinska industrija in tekstilne tovarne!
Strojni tehnik, dobra moč, veržan, s dobro prakso, vojaščinno prest, želi mesto. Naslov: Cesta 29. okt. 211, Savjice Joža.

30letno dekle
išče mesto v planinskem kraju za oskrbo kot hišna nameščena, zanesljiva, s kaviro. V teku zadnjih let se je bavila s ekonomijo kot nadzornice in vrtnarica. — Šla bi tudi kot spremljevalka k bolniku. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Reklamni risar
organizator in grafik, zaposlen od sedaj v enem največjih jugosl. ind. podjetij, išče nameščena v Sloveniji s 1. novembrom. Cenj. ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Dobre ideje«.

Prodajalka
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Gramofonske plošče
in gramofone bišve trdke Rasberger, dobita po razprodajnih cenah: Dalmatinska 10 — (nasproti hotela Strukelj).

Črne prsti
večjo količino, poceni oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Kupim klavir
kratk, ali dobro ohranjen pianino. Ponudbe s ceno na čitlu Gustav Erkiavce. — Takojšnje plačilo.

Pridelki
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Kislo zelje
novo, prvotno v sod kili dobavljiva po naručilu Gustav Erkiavce. — Ljubljana, Površtorva ul. 10, Kodeljevo. Telefon 25-91.

Sadje
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Štajerska jabolka
zimeka od 30 kg dalje — prodaja v Križevniški ulici 5, dvorišče.

Knjige
Metoda Mertner angleška in španska, Dom in Svet poceni naprodati. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Auto, moto
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Avtomobile
BMW motorno kolo, mo del 1937, ADLER JUNIOR limuzina model 1935 PEUGEOT 301, limuzina CITROEN cil, limuzina PACKARD 7-edežna limuzina in več drugih, dobro ohranjenih avtomobilov ugodno prodaja DKW zastopstvo J. Lovše, Ljubljana, — Tyrševa 35.

Avto Ford
C 35, prodam, Kamnik 22.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

Stroji
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Žago venecijanko
(popolno opr. ma), ugodno prodam. Informacije daje Schrey, Jesenice (Gorenj. skrey).

Kupim
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Stare letnike
»Slovenca« do 1. 1920. kupujem. Ponudbe z navedbo cene na inersatni oddelke »Jutra« v Ljubljani pod »naoko«.

Ročni voziček
na 4 kolesa, močne konstrukcije, kupimo. Ponudbe na Brez & Comp., Ljubljana, Kolodvorska ulica 35.

Stanovanja
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Enodružinska hiša
blizu Sv. Križa, daje se v najem. Tri sobe, kabinet, parket, elektrika, voda, klet vrt. Cena po dogovoru. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Srebrna«.

Enosob. stanovanje
oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Trisobno stanovanje
parketirano, s vsomi pritlikinami, oddam novembra. Istotam oddam opremljeno sobo z uporabo klavirja. — Zlatnikova 5, Cesta v Rožno dolino.

Dvosob. stanovanje
s kapalnico, oddam za november. Cesta v Rožno dolino 20.

Dvosob. stanovanje
s pritlikinami, srazno, visoko priljubljeno, oddam 1. novembra ob Celovški cesti pred tramvaj postajo. Ljubljana, Dravlje 180.

5-sobno stanovanje
renovirano, v centru mesta, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Stanovanja
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Enosob. stanovanje
ali sobo s Rediklinom, — iščem v sredini mesta. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Točna plačila stalno«.

Sobo odda
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Mesečno sobo
s posebnim vzhodom, v centru mesta, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Lepo, solčno sobo
oddam z vso oskrbo in sooparbo kapalnico dvem osebam po zmerai ceni. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Opremljeno sobo
solčno, s posebnim vzhodom oddam boljšemu gospodu za 15. oktober. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Sostanovalca
s hrano in vso oskrbo — s hrano in vso oskrbo — ali 1. novembra. Sv. Jakoba trg 5.

Sobe išče
Sobo s hrano ali brez iste penzionist. — Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »England«.

Trgovski lokal
takoj oddam na Starem trgu št. 16. Povprašati istotam na dvorišče.

Lokali
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Lokal
vpejlan, za krojača ali drugo obrt, oddam za niko najemino in nagrado (2 minuti od glavne pošte). — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Trgovski lokal
takoj oddam na Starem trgu št. 16. Povprašati istotam na dvorišče.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

Posest
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Trinadstropna vogelna hiša
z velikimi poslovalnimi prostori, moderno urejena ter več drugih hiš in vil v Ljubljani prodaja — Dravski hišah posostavko, Salendrova 6.

Žaga in elektrarna
na prometnem kraju mariborskega srezu naprodaj. — Informacije pri Celjski posojilnici d. d. v Celju.

Krasno kmečko posestvo
v najboljšem stanju, obstoječe in 5 ha njiv, 6 ha gozda, 1 ha travnika, prodam iz proste roke. Je tik Kranja. Več se poizve pri lastniku do 2010. Porenta Valentin, Huje št. 9, pošta Kranj.

Stanovanja
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Enodružinska hiša
blizu Sv. Križa, daje se v najem. Tri sobe, kabinet, parket, elektrika, voda, klet vrt. Cena po dogovoru. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Srebrna«.

Enosob. stanovanje
oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Trisobno stanovanje
parketirano, s vsomi pritlikinami, oddam novembra. Istotam oddam opremljeno sobo z uporabo klavirja. — Zlatnikova 5, Cesta v Rožno dolino.

Dvosob. stanovanje
s kapalnico, oddam za november. Cesta v Rožno dolino 20.

Dvosob. stanovanje
s pritlikinami, srazno, visoko priljubljeno, oddam 1. novembra ob Celovški cesti pred tramvaj postajo. Ljubljana, Dravlje 180.

5-sobno stanovanje
renovirano, v centru mesta, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Stanovanja
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Enosob. stanovanje
ali sobo s Rediklinom, — iščem v sredini mesta. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Točna plačila stalno«.

Sobo odda
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Mesečno sobo
s posebnim vzhodom, v centru mesta, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Lepo, solčno sobo
oddam z vso oskrbo in sooparbo kapalnico dvem osebam po zmerai ceni. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Opremljeno sobo
solčno, s posebnim vzhodom oddam boljšemu gospodu za 15. oktober. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Sostanovalca
s hrano in vso oskrbo — s hrano in vso oskrbo — ali 1. novembra. Sv. Jakoba trg 5.

Sobe išče
Sobo s hrano ali brez iste penzionist. — Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »England«.

Trgovski lokal
takoj oddam na Starem trgu št. 16. Povprašati istotam na dvorišče.

Lokali
Bosna 1. Dn. davk 3 Dn. za sifro ali tajanje naslova 5 Dn. Najmanjši znesek 17 Dn.

Lokal
vpejlan, za krojača ali drugo obrt, oddam za niko najemino in nagrado (2 minuti od glavne pošte). — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

Trgovski lokal
takoj oddam na Starem trgu št. 16. Povprašati istotam na dvorišče.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate najeti dvorano! Na ulici je prepovedano! In gospod Kozamurnik je moral lepo povedati ime in naslov. V tem, ko ga je narekoval, se je začelo glasno tamaranje.

16
Belec je tudi obstal, in Kozamurnik je zlezel z njega. »Slišite, gospod,« je rekel redar, »če mislite prirediti cirkuske predstave, si morate